

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata

2023-2028

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk.....	14
Célok	15
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	16
1. Jogszabályi háttér bemutatása	16
2. Stratégiai környezet bemutatása	16
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	21
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	66
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	90
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	101
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	111
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	123
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	128
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	130
1. A HEP IT részletei.....	130
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	130
Jövőképünk.....	133
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	134
3. Megvalósítás	143
3.1 A megvalósítás előkészítése	143
3.2 A megvalósítás folyamata	143
3.3 Monitoring és visszacsatolás	145
3.4 Nyilvánosság	146
3.6 Érvényesülés, módosítás	147
4. Elfogadás módja és dátuma	148

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.**

Az Önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az Önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

Gyenesdiás Magyarország nyugati határához közel (Ausztriához, Szlovéniához és Horvátországhoz egyaránt 100 km-re), a Balaton északi partján, a Nyugat-Dunántúli Régió keleti részén fekszik.

A település nyugaton Keszthely várossal, keletről Vonyarcvashegy nagyközséggel határos. Az összekapcsolódás lenne a helyes kifejezés, mivel a 71. számú út mentén a települések Keszthelytől Balatongyörök végéig szinte teljesen egybeépültek.

Gyenesdiás meghatározó nagyközsége a Balaton észak-nyugati sarkában elhelyezkedő, Keszthely központú településhálózatnak. A térségre jellemző szoros összetartozás földrajzi adottságainak, természeti-, táji értékeinek, az elmúlt századok tulajdonosi viszonyainak, a települések történelmi környezetének, közös történelmének köszönhető.

Vasútállomása a Keszthelyt Tapolcával összekötő vonalon található. Autóbusz közlekedése is jó. Keszthelyről helyi járatú autóbuszok közlekednek a településre, s távolsági járatok is sűrűn érintik a Dunántúl nagyobb városaiból, s a fővárosból is. Közlekedési helyzetét javítja, hogy a községtől néhány kilométerre nyugatra, már Veszprém megye területén található a 71. számú út a 84. számú úttal, mely az osztrák fővárosból és a nyugati országokból érkező turisták számára Sopronon keresztül biztosítja a Balaton gyors elérhetőségét.

Gyenesdiás a Balaton és a Keszthelyi-hegység között települt, a hegység alacsonyabb lankáira. Klimatikus helyzete kedvező. A déli lejtésű domboldalak kedvező hatását csak fokozza a Balaton víztükre, mely visszaveri a napfényt, ezáltal kellemes, „riviéra” – jellegű mezoklimát alakítva ki.

Ez az éghajlat rendkívül kedvező mind a még nyomokban megmaradt szőlőművelésnek, mind a turizmusnak. A hegység értéke a tájképi adottsága, a dombokról pompás panoráma nyílik a tóra, valamint a déli partra.

Gyenesdiásnak az első magyar népszámlálás szerint 1869-ben már 948 lakosa volt. Fejlődése a 19. század végéig igen lassú, csak 1890-1900 között lett gyorsabb.

A 20. század elején két fürdőegyesület alakult (1905 és 1907) a településen. A fürdőkkel együtt nyitotta meg kapuit a Balaton-parti Tulipán vendéglő. Mindezekkel együtt megindult Gyenesdiáson a turizmus fejlődése, mely napjainkra több mint 100 éves múltra tekint vissza. A II. világháború után a balatoni fürdőélet kiteljesedésével kapott lendületet a község fejlődése és vált kedvelt üdülőhellyé. A Balaton és az országút közötti területen egyre több intézmény és magántulajdonos épített üdülőt és nyaralóházat, melyek szép lassan felkígyóztak a „Keszthelyi Riviéra” domboldalaira is.

1966-ra Keszthellyel már majdnem teljesen egybeépülő településnek 1517 lakosa lett, a diási strandot korszerűsítették, új főbejárat épült, közvilágítást kapott és a partfalat kikövezték (1964), valamint új, 8 tantermes iskola is épült (1965).

A kezdeti nagy lendület utáni közös-tanácsi időszakban (1973 – 1990) megtorpant a község fejlődése, ugyanis amíg Vonyarcvashegyen, a székhelyközségben vállalati üdülők épültek, telkeket parcelláztak fel, addig Gyenesdiáson építési korlátozások, beépítési tilalmak, fenntartott területek jellemezték a település rendezési tervét.

Az 1019/1979. számú Kormányhatározat a településeket idegenforgalmi szempontból rangsorolva Gyenesdiást üdülő – kiránduló faluvá nyilvánította. Alapvető feladatává téve ezután nemcsak az állandó, hanem az üdülönépeség ellátásával kapcsolatos funkciók kielégítését.

A több mint száz éves hegyközségi múltra visszatekintő falu az egyre növekvő idegenforgalom hatására elsődleges a turizmus kínálta szolgáltatásokban rejlő megélhetési forrásokat választotta. Nemcsak munkahelyek teremtődtek a szerkezetében megújuló településen, hanem ha csak szezonálisan is, de emellett jövedelemhez juttatta a szálláshelyeiket bérbeadó állandó lakosokat.

A mai napig a község idegenforgalmára épül a szolgáltatások nagy része.

A rendszerváltást követően az önkormányzatok megalakulásakor (1990), a vonyarcvashegyi közös községi tanácstól való leválás lehetővé tette a fejlődés jelentős mértékű fellendülését, amikor a község elsőrendű fejlesztési célja, a turizmus fogadási feltételeinek megteremtése lett.

A település így 1990. október 30-án vált függetlenné, 1991. január 1-jétől önálló Polgármesteri Hivatallal működik.

Gyenesdiás 2014. december 31-ig önálló polgármesteri hivatallal rendelkezett, majd 2015. január 1-jétől Vállus községgel együttműködve Közös Önkormányzati Hivatalt működtetve látja el a település közigazgatási feladatait. Gyenesdiás tehát központi településként a 118 (2021. évi adat) fős és 21,8 km² közigazgatási területű Vállus község (mely, nagyobb, mint Gyenesdiás) önkormányzati és államigazgatási feladatait is ellátja.

A település mai képének kialakulása, fejlődése hosszú évszázadok folyamata. Az emberek megélhetése, munkája a történelmi múltnak megfelelően alakította a tájat és az építési igényeket. A korábban erdős vidék szőlővel beépített hegyközséggé, majd lakóházak bővülésével nagyközséggé vált.

Természeti értékeink

Gyenesdiás egyik vonzerejét a természeti értékei adják: elsősorban természetesen maga a Balaton, annak parti és vízi szakaszai, a Keszthelyi-hegység nyújtotta tájkép, valamint védett területei. Gyenesdiás területén országos védettséget egyrészt a Balaton-felvidéki Nemzeti Parkhoz csatolt erdőrészek élveznek. Másrészt a Natura 2000 területek kaptak országos védettséget, melyek a Keszthelyi-hegység kiemelt jelentőségű különleges természet-megőrzési területei.

A természetet kedvelők és a természetjáró turisták számára a Keszthelyi-hegység kiváló lehetőséget nyújt erdei gyalogtúrák szervezésére.

Változatos erdők, növények, kilátótornyok, pihenőhelyek teszik vonzóvá a környéket a kirándulóknak. A kikapcsolódást, a nyugalmat keresők ellátogathatnak a Nagymezőre is, ahol pihenő, játszótér, szalonnasütő, továbbá erdei tornapálya várja az ideérkezőket.

Nagymező – Festetics kilátó – Erdei tornapálya – Berzsényi-kilátó

A terület legmélyebb pontja (Nagymező) a tenger szintje felett 180 méterre, a legmagasabb kiemelkedés (Festetics kilátó) 235 m magassági pontban helyezkedik el a Keszthelyi-hegység délnyugati oldalán, a Balatontól 2,5 km-re. A *Nagymező* nemcsak Gyenesdiás, hanem a Keszthelyi-hegység egyik legkedveltebb kirándulólhelye, ahol kiépített szalonnasütőhelyek, asztalok, – padok, focipálya, esőbeálló várja a kirándulókat, természetbe vágyókat. A Nagymező nyugati oldalán, gyalogösvényeken juthatunk fel a *Kerek-hegy* legmagasabb pontjára, amelyen háromszintes kilátótorony emelkedik. A 2000-ben újraépített *Festetics-kilátó*ból gyönyörű körpanoráma nyílik a Keszthelyi-öböltől a hullámos felszínű kisebb-nagyobb völgyek szabdalta hegyhátáig. A Nagymezőről indul az erdei tornapálya is, amely sportrendezvények helyszíne. Az 1300 m hosszú, 16 állomásból álló *tornapálya* várja a “kicsiket és nagyokat” egyaránt. A *Pető-hegyen* (355m) magasodó *Berzsényi-kilátó*ból csodás körpanoráma nyílik a Keszthelyi-öbölre, ill. a hegység völgyeire.

Felhagyott kőbánya

Az egykori kőbánya ma ámulatba ejtő, hatalmas katlan, mely mindig lenyűgözi az arra járókat. A felhagyott bányagödrök mindenképp megérnek egy kitérőt akár a Nagymezőről, akár a Vadlánlik barlanghoz tett séta során. A bányászati munkák befejezése óta a természet fantasztikusát alkotott: hatalmas vízmosások szabdalják. Az aljába lesétálva kipróbálhatjuk a hely akusztikáját is.

Vadlánlik

A Ló-hegycsoport egyik oldalában kis barlangnyílás húzódik meg, amelyet a környékbeli évszázadok óta egyetemlegesen Vadlánliknak neveznek. Nem más ez, mint egy emberkéz által kibővített szélérozóiós kőfülke. A századforduló táján a helybeliek titkos pálinkafőző helyként használták. A Nagymező felé haladva a Tücsökdomb aljában lévő feldíási csordakútig együtt haladó S és K+ jelzések közül, ha a sárgát választjuk, akkor egy meredeken emelkedő, vízmosásos úton juthatunk el ehhez a kőfülkéhez, de inkább emberkéz bővítette sziklaodúhoz. A dombot több, mint 70 éves fekete fenyves fedi.

Kerek-hegy, Kúmell (Ördög-szikla)

A Kúmell a hegység nyugati részén levő, a Lötéri utca felett meredeken emelkedő, közel 30 m magas páros dolomitszikla-fokának a neve, amely közvetlenül a falu fölé emelkedik. Gerincét és a hegy nagy részét, több mint 50 éves feketefenyő állomány fedi. Maguk a sziklafokok ember számára nehezen megközelíthetők, s talán ez tette lehetővé, hogy változatlan és háborítatlan növényzet alakuljon ki rajta. Fokozottan védett növényei közül kiemelkedik a méhbangó és a homoki nőszirm évente mintegy 30-40 virágzó példánnyal.

Dolomit tanösvény – Zarándokút a Fénykereszthez

A szűkebb értelemben vett Keszthelyi-hegység túlnyomórészt felsőtriász dolomitból épül fel és hazánk egyik legváltozatosabb élővilágú vidéke, ahol a szubmediterrán xerotherm sztyeplejtöktől kezdve, a zárt tölgyeseken és bükkösökön át, a jégkori maradványokat őrző hideg szurdokvölgyekig igen sok élőhely típus megtalálható, különlegesen gazdag, egyedi értékeket is tartalmazó flórával és faunával. A Keszthelyi-hegység dolomitjáról közel 80 védett, ill. fokozottan védett növényfaj ismert, mint például a nőszirmfélék, orchideák, kökörcsinek stb. Ezenkívül állatvilága, különösen a gerinctelen fauna ma is nagyon gazdag. Számos olyan bogár- és lepkefaj élőhelye, amely országosan is ritka, pl. láncos futrinka, kis szarvasbogár, illetve a kis apollólepke stb. Ezt az igen változatos élővilágot mutatja be a

Dolomit tanösvény, ami a Pince köz felől közelíthető meg.

A Keszthelyi-hegység élővilágát, természeti értékeit megismerni vágyók a Bakonyerdő Zrt. által fenntartott **Természet Háza Látogatóközpont**ban interaktív látványelemekkel, fotóillusztrációkkal, akusztikus és vizuális effektekkal és élethű diorámákkal színesített kiállítás bejárása során nyerhetnek bepillantást a hegység lakóinak világába.

A településen található műemlékek

Szent Ilona kápolna

A gyenesi szőlőhegy lakói 1807-ben elhatározták, hogy Isten tiszteletére kápolnát emelnek. Gróf Festetics László engedélyezte az építkezést, továbbá anyagi támogatást is nyújtott a megvalósításhoz. A liturgikus tárgyakat a gróf és családja adományozta.

A klasszicista stílusú templom másfél év alatt készült el 1826-ban, Szent Ilona tiszteletére szentelték, ezzel állítva emléket László gróf *Ilona* lányának is. A temetőkertben több, jelentős kőkereszt található.

Havas Boldogasszony templom

A Havas Boldogasszonynak szentelt templomot 1894-ben építették Radits Ákos budapesti műépítész tervei alapján, a 17. században épített korábbi kápolna közelébe.

A költségek legnagyobb részét Dornyai Mihály hagyatékából fedezték, az építési anyagok egy részét Festetics Tasziló gróf adományozta. A templomi felszerelés költségeit Diás lakói finanszírozták. A templom 2011-ben lett felújítva, tornyában — negyedik harangként — a II. János Pál Pápa által is megáldott „Kézfogás” harangja lakik.

Mária szobor – Patrona Hungariae

A 71.sz. főút feletti dombon, fokozottan védett természetvédelmi területen áll Boldogfai Farkas Sándor alkotása, a Szűz Mária szobor, melyet 1990-ben szenteltek fel. A szobrot dr. Taba Istvánné állíttatta.

Darnay (Dornyai) pince

A település korábban hegyközség volt, a szőlőterületekhez tartozó pincékkel. Mára már csak két boronapince maradt fenn. Az 1644-ben épült Darnay (Dornyai) pince a „boronapincék” sorába tartozik, s a maga nemében országosan is ritkaság. Műemlék, ma is látogatható.

Nepomuki Szent János-forrás és szobor

2000-ben a Szent János-forrást felújították. A Forrásvíz Természetbarát Egyesület restauráltatta a forrásházat, továbbá a mellette elhelyezkedő Nepomuki Szent János szobrot (állíttatva: 1828).

Talabér-féle vízimalom

Egykor a János-forrás és a forráscsoport vizei hajtották az alatta elhelyezkedő Talabér-féle vízimalmot, melyet az Oswald család a II. világháború előtt átépíttetett dieselmotor meghajtására. A rendszerváltáskor a malomépület – mint lakás – magántulajdon lett, 2014-től ismét önkormányzati tulajdonba került. 2021-re az egykori Talabér-Bujtor-Oswald - féle vízimalom teljes mértékben megújult, környezete megszépült, az épületben pedig Pékmúzeum, Festetics Fűszerkert és Herbárium került kialakításra.

Pásztorház – Avar vezér kiállítás

Népi építészeti emlék, mely a 19. század közepén épült a község csordásainak szolgálati lakásaként. Az Önkormányzat tulajdona. Első két helységében két háború közötti berendezéssel "élő" tájház. Kézműves szakköri foglalkozások helyszíne, működő kemencével. Hátsó két helységében a "Gyenesdiás" Avar vezér régészeti kiállítás tekinthető meg, bemutatva közel 300 sír-, köztük az avar vezér nyughelyének leleteit.

Az épített környezet része a nagyon népszerű Diási Játékstrand, Gyenesi Lidóstrand, a kulturált horgász kikötő.

A település demográfiai helyzete

A település általános demográfiai folyamatairól a Központi Statisztikai Hivatal főbb demográfiai mutatóinak segítségével nyerhetünk képet. Ezek elemzésére elsősorban az esélyegyenlőség szempontjából releváns célcsoportok beazonosítása céljából van szükség. A fejlett társadalmakra jellemző demográfiai folyamatok –alacsony születési ráta, születéskor várható élettartam emelkedése, a népesség előregedése- sajnálatos módon hazánkban is egyre láthatóbbá válnak. A KSH statisztikai adatai alátámasztják, hogy ezen aggasztó tendenciák települési szinten is leképeződnek, ennek megfelelően Gyenesdiás demográfiai adataiban is az előregedő társadalmakra jellemző trendek mutatkoznak meg.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2016	3 667	bázis év
2017	3 704	101,01%
2018	3 641	98,30%
2019	3 671	100,82%
2020	3 760	102,42%
2021	3 843	102,21%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

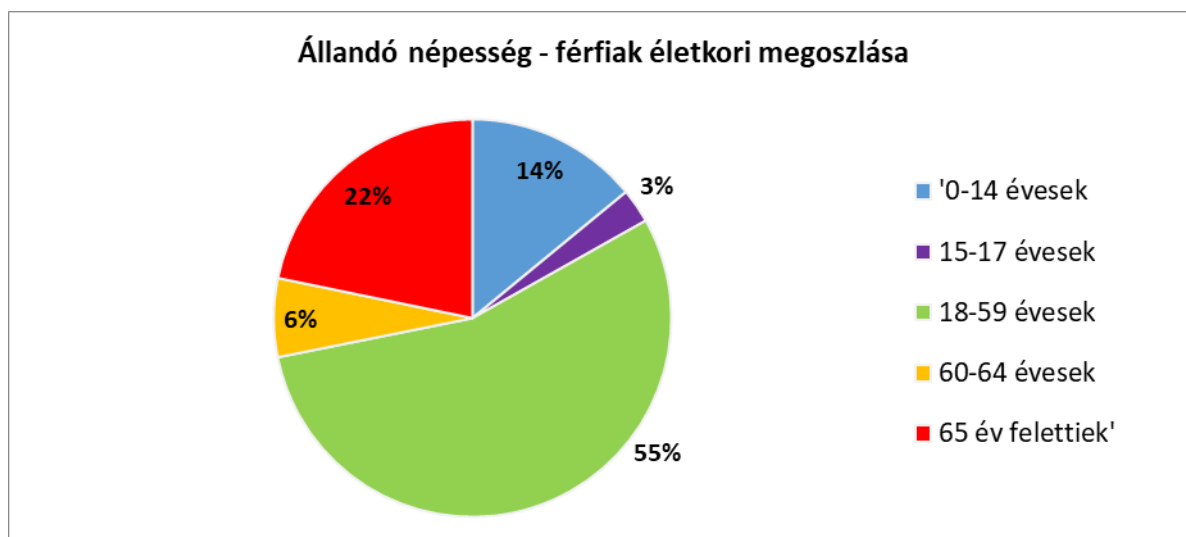

A lakónépességet úgy értjük, mint az adott területen lakóhellyel rendelkező, de másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen a területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma. Megállapítható, hogy a 2016-os bázisévhez képest Gyenesdiás lakossága 2018. évben csökkent, míg a többi évben növekedett. Gyenesdiás lakossága a 2016-os évhez viszonyítva, ami 3667 fő volt 2021. évben 3843 főre nőtt, így az elmúlt 6 évben a település lakossága 176 fővel emelkedett. Ez a számadat, illetve a változás aránya megmutatja, hogy mekkora lakónépességre vonatkoztatva kell áttekinteni az esélyegyenlőség megvalósulását.

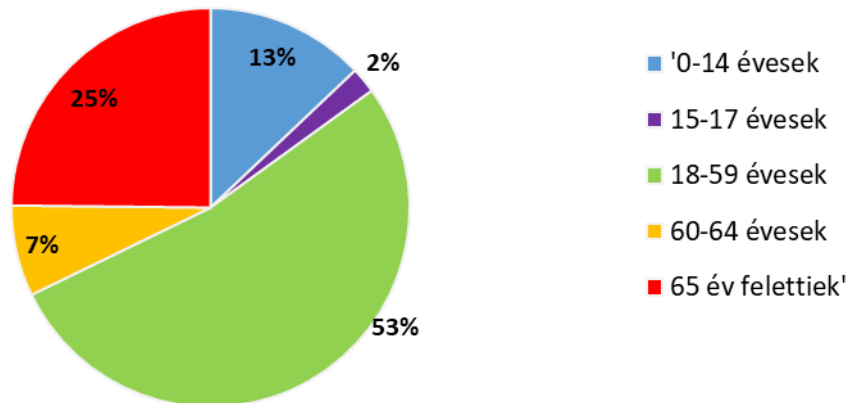
2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2019)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	1 971	2 102	4073	48,39 %	51,61 %
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			70	1,72%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	277	272	549	6,80 %	6,68 %
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	55	44	99	1,35 %	1,08 %
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	1 084	1 109	2193	26,61 %	27,23 %
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	126	155	281	3,09 %	3,81 %
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	429	522	951	10,53 %	12,82 %

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

Az állandó népesség számát úgy értelmezzük, mint a bejelentett állandó népességet. Tehát az adott területen bejelentett lakóhellyel (állandó lakással) rendelkező személyek tartoznak a bejelentett állandó népesség körébe, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük (ideiglenes lakásuk), vagy hogy az összeírás eszmei időpontjában jelen voltak-e. A nemek szerinti arányok a különböző korcsoportokban mást és mást mutatnak. 2019. évben Gyenesdiás település állandó népességének legnagyobb hányadát a 18-59 éves korosztály tette ki, amikor is a férfiak száma (1084 fő, 26,61 %) alacsonyabb volt, mint a nőké (1109 fő, 27,23 %). Ezt követi a 65 év feletti korosztály, ahol továbbra is a férfiak száma (429 fő, 10,53 %) alacsonyabb, mint a nőké (522 fő, 12,82 %). A táblázat alapján megállapítható, hogy összességében az állandó lakosság szám nemek szerinti megoszlásában a nők vannak többen (2102 fő, 51,61 %) jelen. A férfiak várható élettartama jóval alacsonyabb a nőkéénél, ami egy országos tendenciát mutat. Megállapítható az is, hogy a 18-59 éves kor közötti állandó népesség számottevő az alatta és felette lévő korosztályhoz viszonyítva.

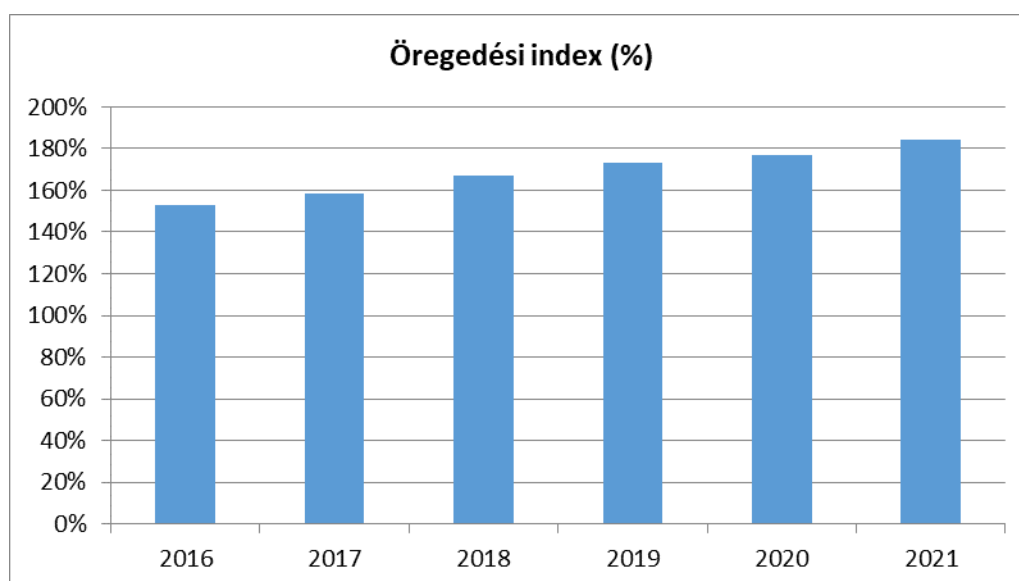
3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	816	534	152,81%
2017	860	542	158,67%
2018	899	539	166,79%
2019	951	549	173,22%
2020	994	562	176,87%
2021	1 037	563	184,19%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alattira mennyi 65 éven felüli fő jut. Az öregedési indexet úgy számítjuk ki, hogy a 65 év felettiakat elosztjuk a 0-14 évesekkel, és ezt megszorozzuk százal. Ez az index megmutatja, hogy az adott település népességére mi a

jellemző: amennyiben 100 alatti az index, akkor túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, vagyis fiatalos a népegyenlet. Ha az index 100 felett van, akkor a 65 év felettek vannak többen, és a település elöregedő. A kétféle helyzet legegyszerűbben az esélyegyenlőség szempontjából úgy értelmezhető, hogy míg a fiatalos népegyenlet esetén a gyerekek, addig az öregedő esetén az idősök fokozottabb ellátására van szükség. Természetesen ez az index – ugyanúgy, mint a többi – egyéb összefüggésben is vizsgálható. Vagyis például a gyerekek alacsony száma nem jelenti azt, hogy ők ne igényelnének fokozott figyelmet, különösen akkor például, ha szüleik alacsony jövedelműek.

A fenti táblázatból megállapítható, hogy településünk az elöregedő települések közé számítható. Vélhetően a 0-14 éves korosztály alacsony száma azzal magyarázható, hogy csökken a gyermekvállalási kedv, a fiatalok jobb munkalehetőséget remélve elvándorolnak. 2021. évben az öregedési index Gyenesdiáson 184 %.

Az öregedési index grafikon jól mutatja, hogy településünkön a népesség összetételében az idősök dominálnak és számuk egyre nő.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2016	-5,70
2017	20,35
2018	-8,99
2019	3,83
2020	32,30
2021	25,52

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A vándorlási egyenleg többségében pozitív értéke arra utal, hogy Gyenesdiás vonzereje migrációs szempontból, magasnak mondható, köszönhetően többek közt kedvező földrajzi elhelyezkedésének, valamint a szezonális munkalehetőségek széles kínálatának.

A bevándorlók száma jelentősen meghaladja az elvándorlókat, így a lakosság összlétszáma a magas halálozási mutatók mellett sem csökken. A belföldi vándorlási különbözet 2021-ben 25,52 fő volt 1000 főre vetítve.

Valószínűsíthető, hogy a beköltöző lakosság körében a 0-59 év közötti korosztály – melynek létszáma tartósan növekszik – képvisel jelentős számot.

Emiatt a településnek szükséges megerősíteni a már meglévő egészségügyi és szociális infrastruktúráját.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2016	-4,07
2017	-5,16
2018	-7,08
2019	-9,03
2020	-5,11
2021	-8,42

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A természetes szaporodás az élve születések és a halálozások különbözete. Azt mutatja meg, hogy adott évben, adott területen a vándorlások nélkül nőtt-e vagy csökkent a lakosság száma. A természetes szaporodás értéke Gyenesdiás esetében sajnos az elmúlt évekhez hasonlóan 2021. évben is negatív előjelű lett. Ez azt jelenti, hogy az élveszületések száma alacsonyabb a halálozások számánál, azaz településünkön a természetes reprodukció nem megy végbe, a népesség fogy. Az esélyegyenlőség előmozdítása szempontjából figyelemmel kell lennünk arra, hogy a kisgyermekes nők, családok ne érezzék hátrányban magukat sem a munkavállalás, sem a szolgáltatások igénybevétele, sem a szórakozási lehetőségek kihasználása tekintetében. Ha a gyermekvállalás kevesebb plusz terhet és hátrányt jelent a fiatal felnőttek számára településünkön, akkor egyrészt növekedhet a gyermekvállalási kedv, másrészt a település megtartó ereje. Mindez a kisgyermekes családok számára célzott szolgáltatások, programok fejlesztése, bővítése, családbarát munkahelyek létesítése révén mozdítható elő.

Értékeink, küldetésünk

Az egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség olyan eszmék, melyek közösségünk értékrendjének alapját képezik, így e jogok érvényesülését az Önkormányzat minden településünkön élő és ide látogató polgár számára maradéktalanul biztosítani kívánja a társadalmi élet minden területén. Célunk, hogy az egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség ne csupán hangzatos fogalmak, hanem a gyakorlatban is érvényesülő, az emberi élet minden színterén alapvetőnek tekinthető, természetes és érezhető jogok legyenek településünkön. Felelősséget kívánunk vállalni az egyenlő bánásmód követelményének érvényre juttatása, az esélyegyenlőség előmozdítása terén egyrészt az által, hogy a döntéshozatal, a szolgáltatások tervezése, szervezése során kiemelt figyelmet fordítunk ezen értékek érvényesítésére, másrészt a települési intézményekkel, egyházi és civil szervezetekkel való együttműködés, a lakosság aktivizálása, jogtudatosságának növelése, illetve közösségfejlesztés révén is. Küldetésünknek tekintjük továbbá, hogy településünk lakói helyben jussanak hozzá mindazon szolgáltatásokhoz, lehetőségekhez, melyekre a megfelelő életszínvonal elérése, fenntartása szempontjából szükség lehet, illetve hogy Gyenesdiás egy mindenki számára vonzó, élhető település maradjon a jövőben is.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Gyenesdiás település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmosítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-

ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózáspolitikai fő irányait.

- **Új Roma Stratégia (2019-2030)**

Tízéves időtávra a diagnózis alapú felzárkózás célkitűzéseinek, valamint a beavatkozás irányainak meghatározását célozza Magyarország szegregációval érintett települései tekintetében az Új Roma Stratégia (2019-2030). A stratégia a romákat érintő kulcsproblémákra reagál, újfajta, diagnózis alapú megközelítést alkalmazva. Lényege a célzott segítség és beavatkozás, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy a fejlesztési eszközöket a helyben felmért problémákhoz, szükségletekhez kell igazítani. A megközelítés hatékony beavatkozást és forrásfelhasználást tesz lehetővé az érintett területeken.

- **Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)**

A 88/2009. (X.29.) OGY határozattal elfogadott Nemzeti Ifjúsági Stratégia (NIS) jövőkép, amely felvázolja az ifjúsági korosztályok fejlődésének optimális irányait. Célja, hogy hosszú távon irányt szabjon az ifjúság életfeltételeinek javításához, segítséget nyújtson a szféra valamennyi szereplőjének az ifjúsággal kapcsolatos intézkedések tervezéséhez, szervezéséhez és végrehajtásához. A NIS mint keret, lehetőséget ad arra, hogy kormányzati ciklusokon átívelő célokkal és irányokkal lehessen tervezni.

A Stratégia, mint alapdokumentum meghatározza a fejlesztés fő irányait; megvalósításához – a feltételek folyamatos felülvizsgálata mellett – cselekvési tervek készülnek, amelyek konkrét feladatokat határoznak meg az érintett ágazati miniszterek részére. A stratégia javaslatot tesz továbbá az ifjúság élethelyzetét meghatározó jogszabályi környezet áttekintésére, felülvizsgálatára.

- **„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)**

A „Legyen jobb a gyermekeknek” 2007-2032. évekre vonatkozó Nemzeti Stratégia alapvető célkitűzése, hogy egy generáció alatt jelentősen csökkentse a gyermekek és családjaik szegénységét.

A 2007-ben született Nemzeti Stratégia alapja a gyermek jogának elismerése olyan életszínvonalhoz, amely lehetővé teszi a testi, lelki, erkölcsi és társadalmi fejlődését. Központi fogalma a gyermek mindenek felett álló érdeke.

A Stratégia átfogó célként fogalmazza meg a gyermekek és családjaik szegénységének csökkentését, a gyermekek továbbtanulási esélyeinek és életkilátásainak kiegyenlítését, a gyermeki kirekesztés, szegregálás és a mélyszegénység szélsőséges formáinak, valamint az életesélyeket romboló devianciák előfordulásának csökkentését. A stratégia kiemelt fejlesztést igénylő területeként jelöli meg a foglalkoztatást, az anyagi helyzet javítását célzó ellátásokat, a lakhatási feltételek javítását, az iskolai pályafutás segítését, a gyermeket célzó személyes szolgáltatások és szakellátások fejlesztését, valamint az egészségesebb gyermekkor biztosítását. Kiemelt figyelmet fordít továbbá a roma nemzetiségű és fogyatékosabbal élő gyermekekre. Bár a „Legyen jobb a gyermekeknek” stratégia 2032-ig került meghatározásra, céljai és eszközrendszere nagyrészt beépült a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia keretei közé.

- **Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)**

A Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét elősegítő Nemzeti Stratégia a nemzetközi cselekvési programokkal összhangban határozza meg hat prioritását. Ezek közül kiemelkedő a fizetési és foglalkoztatási aránytalanságok felszámolása, a szakmai, a magán- és a családi élet fokozottabb összehangolásának támogatása, a politikai és

gazdasági döntéshozatalban való részvétel aránytalanságainak csökkentése, valamint a nemekhez kötődő sztereotípiák visszaszorítása. A prioritások megvalósításához a stratégia részben általános, részben konkrét cselekvési javaslatokat dolgoz ki, a változások méréséhez mutatókat állapít meg.

- **Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)**

A 2009-ben elfogadott Idősügyi Nemzeti Stratégia (81/2009. (X.2.) OGY határozat) összhangban van az ENSZ és az Európai Unió elveivel és törekvéseivel. Szemlélete, irányelve, megállapításai, máig aktuálisak. Az aktív idősödés elveit szem előtt tartva fogalmazza meg törekvéseit. Szemléletében haladó gondolkodásmódot tükröz az aktív idősödés gondolatának támogatása mellett azzal, hogy az időseket a maga emberi teljességében és méltóságában szemléli, valamint a figyelmet az emberi élet kiteljesedésére fordítja, és nem kizárólag a szociális és egészségügyi vonatkozásokra szűkíti le, vagy deficitekre fókuszál. A stratégia legfontosabb elvárásként fogalmazza meg, hogy az idős ember a társadalom megbecsült tagja legyen, egészséges legyen, és ne legyen magányos, továbbá biztonságban és védettségben élhessen.

További célkitűzéseket így fogalmazza meg az Idősügyi Nemzeti Stratégia 2034-ig: „a születéskor várható élettartam közelítése az európai uniós átlaghoz, az egészségben eltöltött évek számának növelése, az aktív élet fenntartásának növelése, az időskori jövedelembiztonság megteremtése, a társadalmi integráció erősítése, a különböző szolgáltatások (egészségügyi, szociális, oktatási, kulturális stb.) összehangolása az idősödők és az idősek szükségleteinek és érdekeinek figyelembevételével, az idősek élethosszig való tanulásának támogatása, a digitális tananyagok hozzáférhetőségének biztosításával. Az „aktív idősödés” feltételeinek erősítése, mely nem csupán a fizikai aktivitást, a munkaerőpiacon maradást jelenti, hanem a társadalmi, kulturális, civil életben való aktív részvételt is. A Stratégia feladatként jelölte meg az idősödési folyamat „menedzsmentjének” elterjesztését már fiatal korban, a társadalmi szemléletváltást mind a gazdasági, mind az idősödés társadalmi megítélését és megélését illetően.”

- **Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)**

2006-ban fogadta el az Országgyűlés a 2007-2013-as évekre szóló Országos Fogyatékosügyi Programot. Ennek alapelvei közül kiemelhető a „semmit rólunk, nélkülünk” elve, amely alapján a fogyatékos személyek saját jogon vagy képviselőik (támogatóik) útján vesznek részt az életüket meghatározó döntések előkészítésében, meghozatalában és végrehajtásában. Az Országos Fogyatékosügyi Program négy cél köré csoportosítja a fogyatékosággal élők helyzetének javítását.

- A rehabilitációval kapcsolatos céljai közül kiemelkedő a prevenció, további prioritás a fogyatékoság egységes felmérési rendszerének kidolgozása, valamint komplex rehabilitációs rendszer kiépítése.
- A társadalmi szemlélet megváltoztatása érdekében a stratégia a fogyatékosággal élő személyek integrációja és intézményekből való kitagolására fókuszál.

A stratégia felismeri, hogy a fogyatékosággal élő személy nem független családi környezetétől, ezért fontos cél a fogyatékos családtag ápolásának társadalmi és anyagi elismerése, emellett a fogyatékosággal élő személy önálló életvitelének elősegítése is. A fogyatékos személyeknek a társadalom életében való aktív részvételét elősegítendő szükséges az érdekvédelem, az érdekképviselet és az érdekérvényesítés megjelenítése a szakpolitikában. Végül szükséges a fogyatékos személyek megjelenése a médiában, továbbá a társadalom ismeretbővítése, attitűdjeik pozitív irányú változása érdekében.

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

- Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete minden évben megalkotja éves **költségvetését.**
- Gyenesdiás település 88/2020. (IX.29.) számú határozattal jóváhagyott **Gazdasági programja**
- Gyenesdiás település 9/2010. (II.23.) számú határozattal jóváhagyott **Szolgáltatástervezési koncepciója**
- Gyenesdiás település 23/2011.(III.22.) számú határozattal jóváhagyott **Településfejlesztési stratégiája**
- Gyenesdiás település 124/2018. (XII.18.) számú határozattal elfogadott **Településszerkezeti terve**
- Gyenesdiás település 124/2018. (XII.18.) számú határozattal elfogadott **Településfejlesztési Koncepciója.**
- Gyenesdiás település 4/2018. (II.23.) számú határozattal jóváhagyott **Gyenesdiás Klímastratégia 2017**
- **Gyenesdiás település 119/2017. (XII.27.) számú határozattal jóváhagyott Településképi Arculati Kézikönyve**
- Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének 12/2020. (XI.6.) **önkormányzati rendelete a helyi szociális ellátásokról**
- Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének 15/2018. (XII.19.) **önkormányzati rendelete a Helyi Építési Szabályzatról**
- Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének 16/2017. (XII.28.) **önkormányzati rendelete a településképi védelméről**

(Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció stb.)

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata kötelező feladatainak egy részét nem önállóan, hanem térségi szinten, társulásban látja el.

A Keszthely és Környéke Többcélú Kistérségi Társulás (a továbbiakban: Kistérségi Társulás) Keszthely székhellyel működik 17 tagönkormányzat közigazgatási területére kiterjedően. A Kistérségi Társulás tagjai: Balatonyörök, Bókaháza, Esztergályhorváti, Gétye, Gyenesdiás, Karmacs, Keszthely, Sármellék, Szentgyörgyvár, Vállus, Várvölgy, Vindornyafok, Vindornyalak, Vonyarcvashegy, Zalaapáti, Zalasántó, Zalavár. A különböző adottságú települések szövetsége sikeresen dolgozik együtt és a társulás munkaszervezete számos feladatot lát el a tizenhat település közös érdekét szem előtt tartva. Szociális szolgáltató

központot üzemeltet, melynek fontos tevékenysége a házi segítségnyújtás és egyéb támogatások biztosítása az elsősorban idős és fogyatékos rászorulóknak.

2015-ben megalakult a **Hévíz-Balaton-Zalai Dombhátak LEADER Egyesület**. Az alapító települések: Alsópáhok, Balatongyörök, Bókaháza, Cserszegtomaj, Esztergályhorváti, Felsőpáhok, Gétye, Gyenesdiás, Hévíz, Karmacs, Nemesbük, Rezi, Sármellék, Szentgyörgyvár, Vállus, Várvolgy, Vindornyafok, Vindornyalak, Vonyarcvashegy, Zalaapáti, Zalaköveskút, Zalaszentő, Zalavár. A szervezet a működési területén élő lakosság életfeltételeinek javítását, a vidékfejlesztés és területfejlesztés társadalmi-gazdasági szerepének erősítését tűzte ki célul.

Társulási keretek között működik településünkön az 1999. február 16. napjával létrejött Zalaszentő székhelyű Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat Gyenesdiás, Balatongyörök, Karmacs, Rezi, Vállus, Várvolgy, Vonyarcvashegy, Vindornyafok, Vindornyalak, és Zalaszentő községek önkormányzatainak együttműködésével.

A társult tagok vállalták, hogy a családsegítést és a gyermekjóléti ellátási feladatokat közösen szervezi meg.

Szociális alapszolgáltatások

Családsegítés keretében

Az életvezetési problémákkal, szociális gondokkal küzdő családok, illetve személyek szociális és mentálhigiénés ellátását biztosító személyes gondoskodást nyújtó ellátás.

A társult települési önkormányzatok közigazgatási területén az 1993. évi III. tv. 64-65. § aiban meghatározottak alapján a családsegítés az alábbi feladatok megvalósítására terjed ki:

- a családi szociális feszültségek okainak feltárása,
- a megoldásokra javaslat készítése és segítségnyújtás
- életvezetési /pl. nevelési, pszichológiai, egészségügyi/ tanácsadás vagy ennek megszervezése
- az egyének, a családok kapcsolatkézségének javítása
- krízishelyzetben segítő beavatkozás
- speciális támogató, önssegítő csoportok szervezésének, működtetésének segítése
- természetbeni, anyagi és személyes támogatások közvetítése
- hivatalos ügyek intézésének segítése
- együttműködés más intézményekkel, társadalmi szervezetekkel, csoportokkal.

A Gyermekjóléti szolgáltatás keretében:

A gyermekjóléti szolgáltatás szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat lát el.

A gyermekjóléti szolgáltatási feladatok, a gyermekek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében 1997. évi XXXI. tv. 39-40. §-ai alapján:

- a gyermeki jogokról, támogatási formákról való tájékoztatás, a támogatáshoz történő hozzájárulás elősegítése
- a családtervezési, nevelési, egészségügyi és káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás
- szociálisan rászorult várandós anyák támogatása, segítése
- veszélyeztetettséget észlelő jelzőrendszer működtetése,

- az előidézõ okok feltárása
- család- és utógondozás biztosítása
- az egészségügyi és szociális ellátását,
- valamint hatósági beavatkozás kezdeményezése
- helyettes szülõi hálózat szervezése.

A társulás mûködésében a 2015. évi CXXXIII. törvény nagy változást hozott, mely szerint a családsegítés csak gyermekjóléti szolgáltatással integráltan – egy szervezeti és szakmai egységben – mûködhet 2016. január 1-tõl, települési szinten a család- és gyermekjóléti szolgálatok, járási szinten a család- és gyermekjóléti központok keretében. Az intézmények által ellátandó családsegítés feladatait továbbra is a Szoc. tv. és a Gyvt. tartalmazza.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlõség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés elkészítéséhez a Központi Statisztikai Hivatal, az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer adatbázisa (www.teir.hu), a Nemzeti Munkaügyi Hivatal, Magyar Államkincstár, a helyi Önkormányzat adatbázisai, valamint a népszámlálási adatok szolgáltak alapul. Jelentõs segítséget nyújtottak a releváns adatok összegyûjtéséhez az önkormányzat, valamint az önkormányzat intézményeinek nyilvántartásai és statisztikái. Ezenkívül támaszkodtunk egyes ágazati beszámolók megállapításaira, a különbözõ területeken dolgozó szakemberek tapasztalataira. Azoknál az adatoknál, amelyekre nyilvántartás nincs vagy nem lehet, helyi ismertség alapján sikerült információkat szerezni.

3. A mélyszegénységben élõk és a romák helyzete, esélyegyenlõsége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebbõl önerõbõl kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követõen a munkahelyek megszûnésére, a munkanélküliségre, a munkaerõ-piaci esélyek szûkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira –, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelõ ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történõ hozzáférés hiányosságaira vezethetõk vissza. A mélyszegénység hatása az alapvetõ létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemzõ a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több mint fele községekben él).

Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma.

Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt. (Cserti-Csapó Tibor, Orsós Anna 2012)

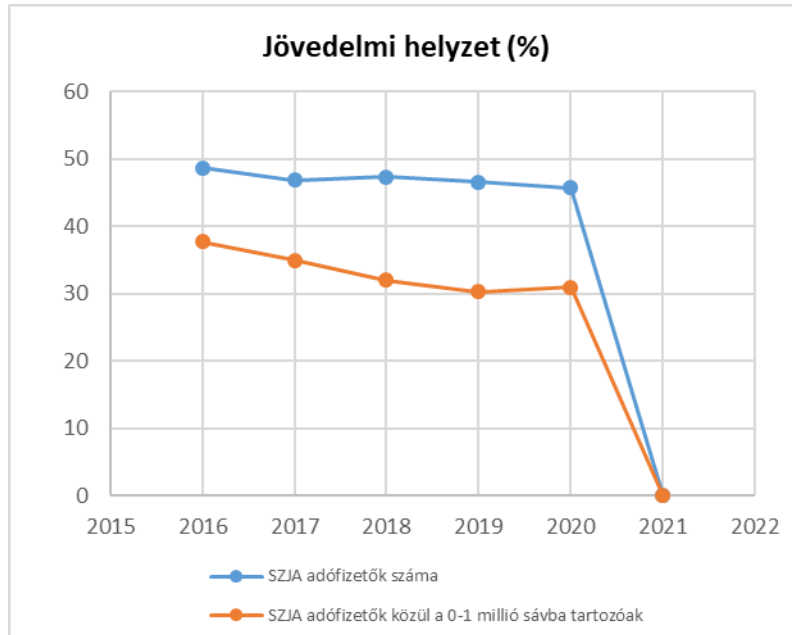
Gyenesdiáson a szó klasszikus értelmében vett mélyszegénységben-nyomorban élők jelenleg nincsenek. Azonban az időnkénti munkahelyek hiánya, az elhelyezkedési esélyek romlása a szerény körülmények között élő emberek, családok megélhetési körülményeit rontja.

Településünkön Roma Kisebbségi Önkormányzat nem működik. Gyenesdiáson a 2011. évi népszámlálás során senki sem vallotta magát romának.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
Év	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2016	48,61	37,73
2017	46,85	34,97
2018	47,29	31,97
2019	46,50	30,31
2020	45,67	30,97
2021	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fenti táblázat a település állandó népességének vagyoni helyzetét mutatja az SZJA adófizetők szerint. Az SZJA adófizetők száma csökkenő tendenciát mutat, a 2021 évről nem rendelkezünk jelenleg adattal. A csökkenés kis mértékű, a megfigyelt 2016. évtől 2020. évig mindösszesen 2,94 %-os.

A 0-1 milliós jövedelem sávba tartozók száma viszont csökkent. Ebből látszik, hogy a megnövekedett adófizetők számával együtt a jövedelmi helyzetükben javulást mutató adófizetők száma is nőtt.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

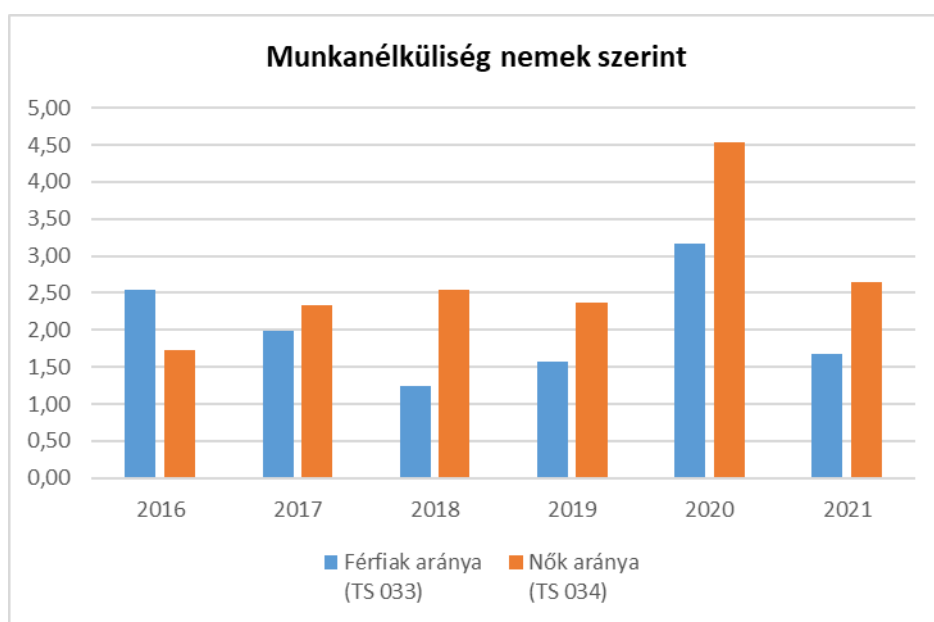
a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

Ebben a fejezetben településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek adatainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2016	2,55	1,72	2,14%
2017	1,99	2,34	2,17%
2018	1,25	2,55	1,90%
2019	1,58	2,37	1,98%
2020	3,17	4,54	3,86%
2021	1,67	2,65	2,16%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

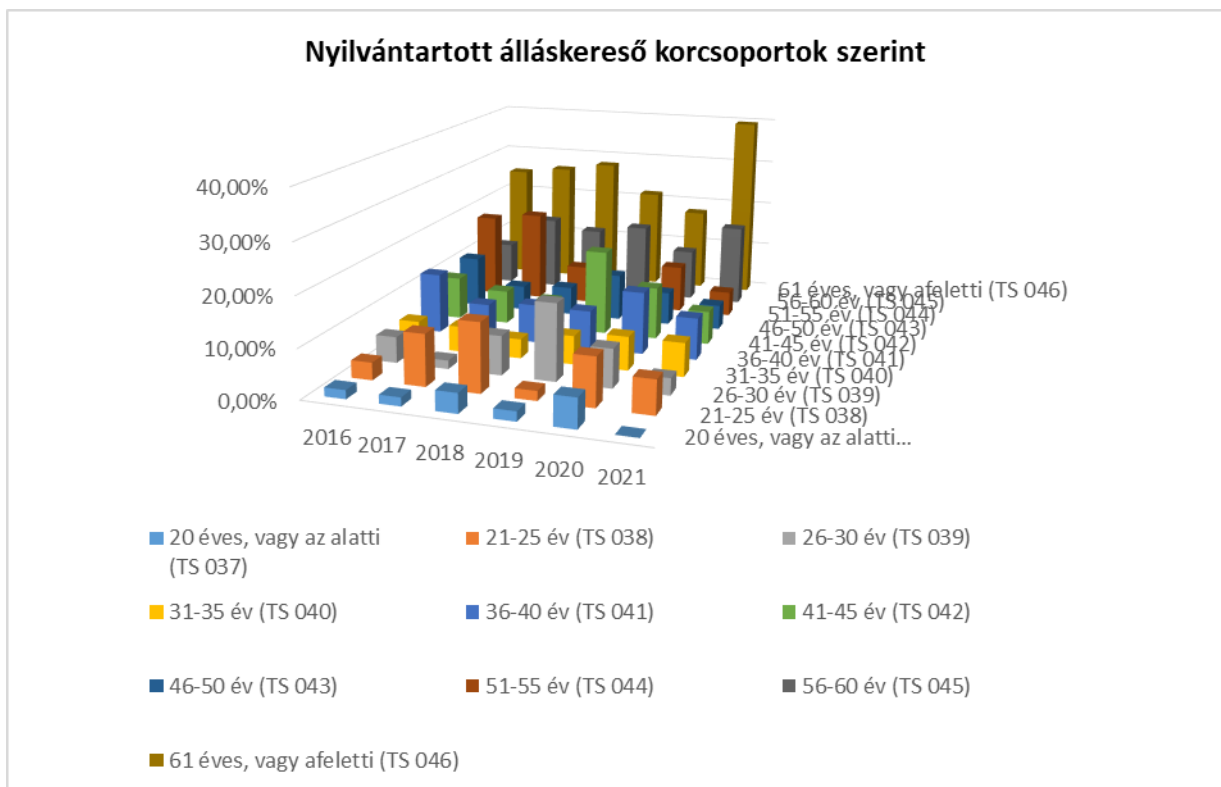
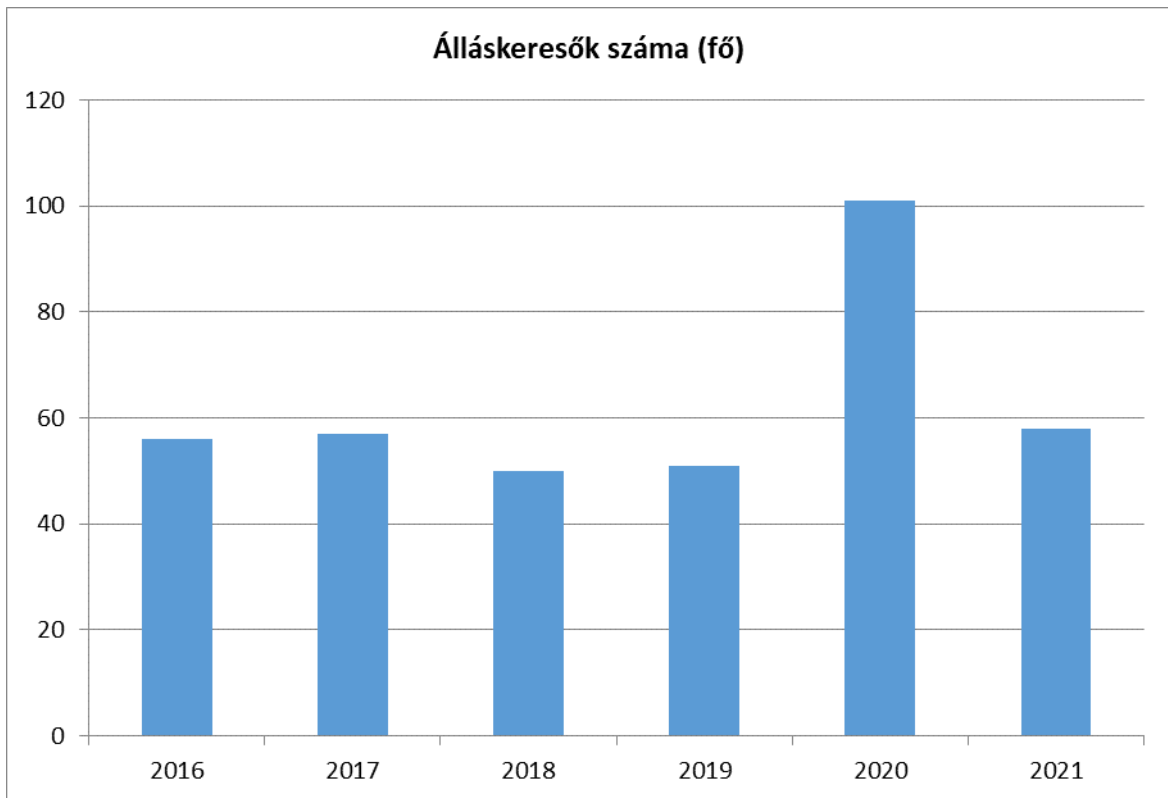
Ezek az adatok arra mutatnak rá, hogy a teljes lakónépességhez képest milyen arányú a nyilvántartott álláskeresők száma és ez miként változott az elmúlt években, illetve, hogy milyen az arány a nők és a férfiak között. A kiinduló 2016-os munkanélküliségi ráta 2,14 %-os értéke 2017-ben 2,17 %-ra emelkedett, azonban 2018. évtől értéke 2 % alá csökkent. Ez a jó tendencia, a koronavírus-járvány miatt 2020-ban megszakadt, ismét emelkedett a regisztrált álláskeresők száma, de ennek ellenére is a foglalkoztatási lehetőségekben bővelkedő településekhez tartozunk, ahol kismértékű és átmeneti a munkanélküliség.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő össze n	56	57	50	51	101	58
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	1,00	1,00	2,00	1,00	6,00	0,00
	%	1,79%	1,75%	4,00%	1,96%	5,94%	0,00%
21-25 év (TS 038)	Fő	2,00	6,00	7,00	1,00	10,00	4,00
	%	3,57%	10,53 %	14,00 %	1,96%	9,90%	6,90%
26-30 év (TS 039)	Fő	3,00	1,00	4,00	8,00	8,00	2,00
	%	5,36%	1,75%	8,00%	15,69 %	7,92%	3,45%
31-35 év (TS 040)	Fő	3,00	3,00	2,00	3,00	7,00	4,00
	%	5,36%	5,26%	4,00%	5,88%	6,93%	6,90%
36-40 év (TS 041)	Fő	7,00	4,00	4,00	4,00	13,00	5,00
	%	12,50 %	7,02%	8,00%	7,84%	12,87 %	8,62%
41-45 év (TS 042)	Fő	5,00	4,00	3,00	9,00	11,00	4,00
	%	8,93%	7,02%	6,00%	17,65 %	10,89 %	6,90%
46-50 év (TS 043)	Fő	6,00	3,00	3,00	5,00	7,00	3,00
	%	10,71 %	5,26%	6,00%	9,80%	6,93%	5,17%
51-55 év (TS 044)	Fő	10,00	11,00	4,00	1,00	10,00	3,00
	%	17,86 %	19,30 %	8,00%	1,96%	9,90%	5,17%
56-60 év (TS 045)	Fő	5,00	9,00	7,00	8,00	11,00	10,00
	%	8,93%	15,79 %	14,00 %	15,69 %	10,89 %	17,24 %
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	14,00	15,00	14,00	11,00	18,00	23,00
	%	25,00 %	26,32 %	28,00 %	21,57 %	17,82 %	39,66 %

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott álláskeresők száma és aránya korcsoportonkénti bontásban hasznos információt nyújt a település munkaerő-piaci problémái, a foglalkoztatás terén hátrányos helyzetben lévő csoportok beazonosítása szempontjából.

Napjainkban a fiatalok egyre tovább vesznek részt az oktatásban, és egyre később lépnek be a munkaerő-piacra. A pályakezdő fiatalok azonban szembesülhetnek nehézségekkel az elhelyezkedés során, különösen, ha végzettségük típusának és szintjének megfelelő állást szeretnének szerezni. Pályakezdőként elsősorban a tapasztalat hiánya jelenthet problémát az elhelyezkedés során.

A 30 és 45 év közötti korcsoportok a munkavállalás szempontjából legkedvezőbb korosztályba tartoznak, ugyanakkor már kevésbé tekinthetők rugalmas, mobil munkaerőnek, hiszen valószínűsíthetően több magánéleti kööttségük (háztartás, család stb.) van, mint a fiatalabb korosztályba tartozóknak, ezért ők is szembesülhetnek nehézségekkel a munkaerőpiacon.

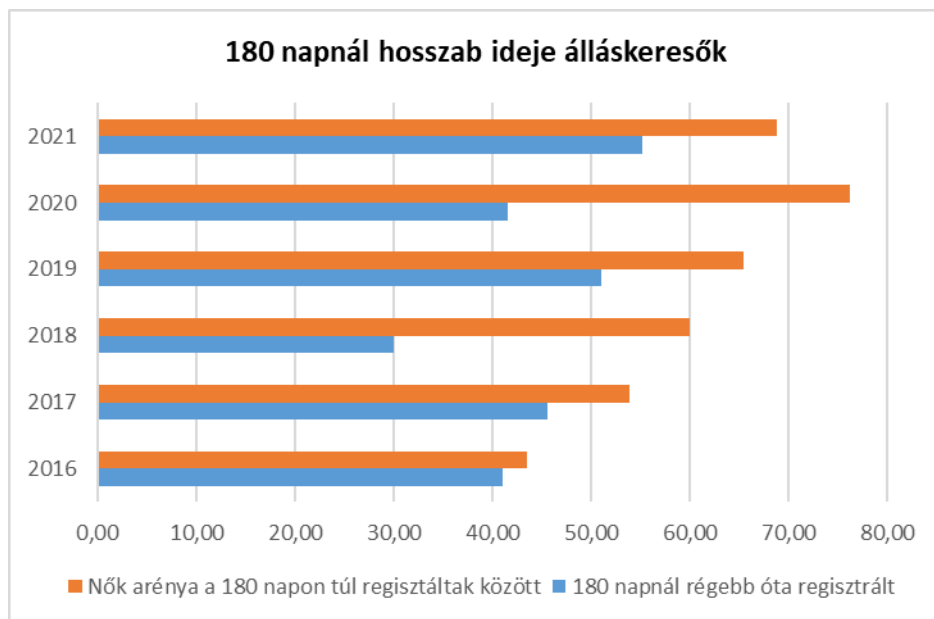
A 46 és 55 év közötti két korcsoportban a munkanélküliek száma és aránya elenyésző. Negatív változás az egyik legveszélyeztetettebb korcsoportban, az 56-60 év közöttiek kategóriájában következett be. A nyugdíjazás előtt álló idős álláskereső helyzete igencsak nehéz. Életkoruk miatt a munkáltatók sokszor nem szívesen alkalmazzák őket, rugalmatlan munkaerőnek minősülnek, és gyakrabban küzdhetnek egészségi problémákkal, ami tovább nehezíti álláskeresői törekvéseiket. A 60 év felettek körében növekedés történt az álláskereső számában és arányában 2020-hoz képest. Minden korcsoport közül ők vannak jelen legnagyobb arányban a munkanélküliek közt, az álláskeresők 39,66%-a ehhez a korosztályhoz tartozik, ami egyértelműen jelzi, hogy az idősek foglalkoztatása erősen problémás terület településünkön. E korcsoport munkaerő-piaci problémáira kiemelt figyelmet szükséges fordítani.

A 2021-es adatokat nézve elmondhatjuk, hogy a korcsoport szerinti megoszlás alapján a munkanélküliség a 61 év feletti személyek között a legnagyobb (39,66 %).

A mutatószám értéke a 20 év alatti illetve 26-30 év közötti korcsoportokban elenyésző (0-3,45 %).

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	41,07	43,48
2017	45,61	53,85
2018	30,00	60,00
2019	50,98	65,38
2020	41,58	76,19
2021	55,17	68,75

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

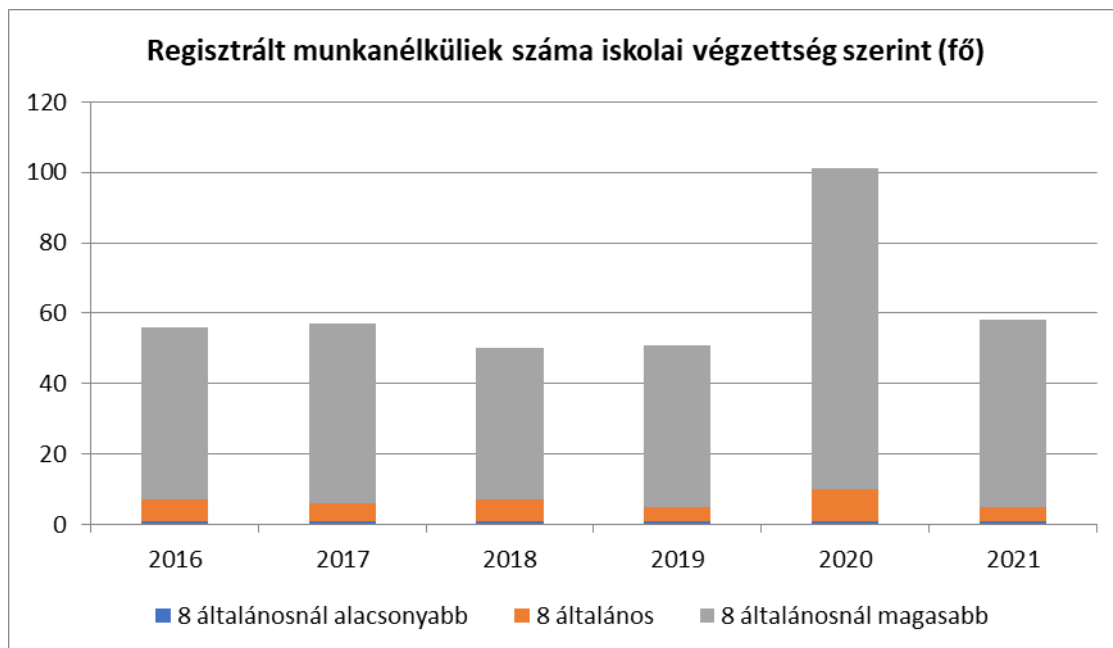
A nyilvántartott álláskeresők csoportján belül a tartós munkanélküliek, azaz a 180 napnál hosszabb ideje állást keresők csoportja különös figyelmet igényel, mivel az ő elhelyezkedési problémáik nem csupán átmeneti jellegűek, így azokkal egymaguk valószínűsíthetően nem képesek megküzdeni, hathatós segítségre van szükségük ehhez. Gyenesdiáson a tartós álláskeresők aránya a bázisévhez képest növekedést mutat, kivéve a 2018-as évet.

Megfigyelhető, hogy a tartósan állás nélkül lévők közt a nők aránya szintén növekvő tendenciát mutat, ami már a nők munkaerő-piaci helyzetére, problémáira hívja fel a figyelmünket. A tartósan állást keresők között tehát érdemes a nők csoportját állítani az esetleges intézkedések fókuszába.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	56	1	1,79%	6	10,71%	49	87,50%
2017	57	1	1,75%	5	8,77%	51	89,47%
2018	50	1	2,00%	6	12,00%	43	86,00%
2019	51	1	1,96%	4	7,84%	46	90,20%
2020	101	1	0,99%	9	8,91%	91	90,10%
2021	58	1	1,72%	4	6,90%	53	91,38%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

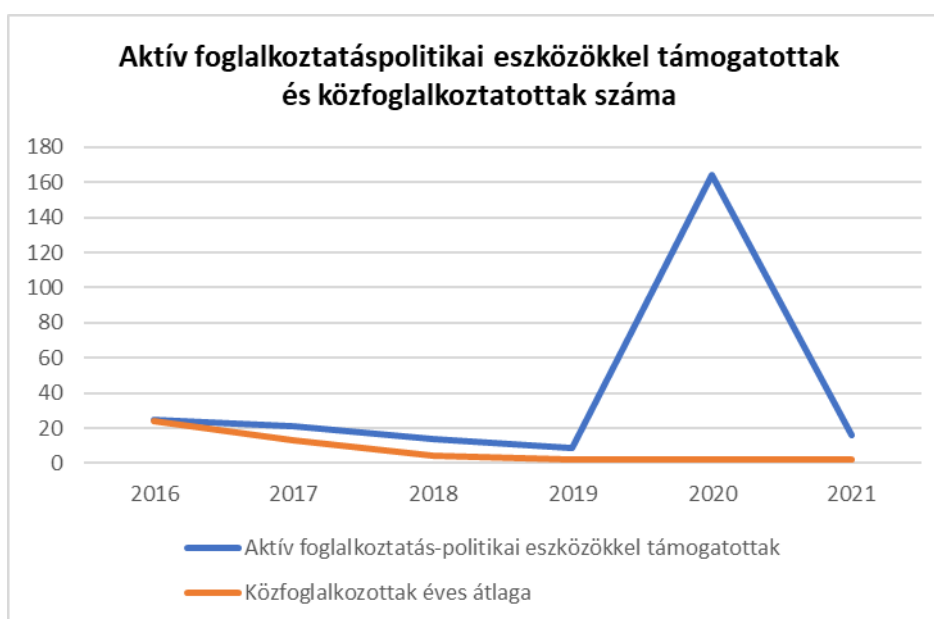

Az álláskeresők iskolai végzettségével kapcsolatban leolvasható az adatokból, hogy nyilvántartott álláskeresők körében a 8 általánosnál magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők aránya a 2016-os évhez képest folyamatosan nőtt, kivéve a 2018-as évet. Az iskolai végzettség a munkaerő-piaci helyzet egyik fő meghatározója, a modern munkaerőpiac elvárásainak általános iskolai végzettséggel aligha lehet megfelelni, a magasabb végzettségi fokozattal rendelkezők jóval könnyebben érvényesülnek a munka világában. Ugyanakkor napjaink dinamikusan változó munkaerő-piacán már a középfokú vagy annál magasabb végzettség sem jelent garanciát a gördülékeny elhelyezkedésre, a magasabb végzettséggel rendelkezők is kerülhetnek rövidebb-hosszabb időre az álláskeresők közé, ha szakmájuk, képesítésük nem illeszkedik a munka világának gyorsan változó igényeihez. Például humán jellegű felsőfokú végzettséggel köztudottan nehezebb álláshoz jutni napjainkban, de számos más felsőfokú végzettség tekintetében is túlképzésről beszélhetünk, miközben nő a kereslet a szakképzéssel rendelkező munkaerő iránt. Ezen tényezők indokoltá tehetik a szakképzés, illetve a felnőttképzés súlyának növekedését a jövőben. Ezért az álláskeresők iskolai végzettség szerinti összetételét fontos megismerni és figyelembe venni foglalkoztatottsági mutatók javítását célzó intézkedések tervezésénél.

- c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2016	25	24
2017	21	13
2018	14	4
2019	9	2
2020	164	2
2021	16	2

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A közfoglalkoztatás a munkaviszony speciális formája, támogatott „tranzitfoglalkoztatás”, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen integrálódjon az elsődleges munkaerőpiacra. A közfoglalkoztatás átmeneti munkalehetőséget biztosít azok számára, akiknek az önálló álláskeresése tartósan eredménytelen. A halmozottan hátrányban lévő, foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (a továbbiakban: FHT) részesülő, illetve álláskeresői vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskeresői (kiemelten a megváltozott munkaképességűek, a hajléktalanok, menekültek, roma nemzetiségű álláskeresői) átmeneti jellegű, határozott időtartamú foglalkoztatására jelent jó lehetőséget. Célcsoportja elsősorban a járási hivatalban

regisztrált álláskereső – FHT-ban részesülő, illetve álláskeresői vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskereső –, valamint a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól szóló törvény szerinti rehabilitációs ellátásban részesülő személyek.

Az egységes közfoglalkoztatás rendszerének jogi alapját a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény (továbbiakban: közfoglalkoztatási törvény) teremtette meg, ez a törvény a közfoglalkoztatás rendszerének legfőbb szabályozója. A közfoglalkoztatási törvény vezette be a közfoglalkoztatási jogviszony intézményét. A jogviszony e speciális formájára alkalmazandók a Munka Törvénykönyvének (Mt.) rendelkezései, de a közfoglalkoztatási törvényben meghatározott eltérések figyelembevételével. A törvény 1. §-ának (2) bekezdése értelmében „közfoglalkoztatási jogviszony olyan munkára létesíthető, amely a közfoglalkoztatási törvény által meghatározott feladat, törvény által előírt állami feladat, helyi önkormányzatok kötelező vagy önként vállalt feladata, a nemzetiségek jogairól szóló törvényben előírt szintén kötelező vagy önként vállalt feladat, továbbá közösségi célokat, közösségi szükségletek kielégítését szolgáló feladat (például: egészségmegőrzési, szociális, oktatási, kulturális, természet- és környezetvédelmi célokat szolgáló feladatok), valamint olyan Kormány által meghatározott közösségi célok megvalósítását célzó feladat, melynek ellátására a törvény nem ír elő sem közalkalmazotti, sem közszoigálati, sem kormányzati szolgálati jogviszonyt”. Az egységes közfoglalkoztatás rendszerének megalkotásával, illetve a közfoglalkoztatásra fordított összegek jelentős mértékű növelésével egyértelműen a „workfare” szemléletű aktivációs foglalkoztatáspolitiká erősödött, melynek mottója: „segély helyett munka”.

Gyenesdiáson 2016-tól megindult a közfoglalkoztatottak számának csökkenése. Elmondható, hogy Gyenesdiás településen az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök között a közfoglalkoztatás egyre kisebb, mára egészen csekélyszereppel bír.

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezők; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

A foglalkoztatáshoz való hozzáféréssel kapcsolatosan megállapítható, hogy a jó közlekedési lehetőségeknek és a viszonylag kis távolságnak köszönhetően sokan járnak Gyenesdiásról Keszthelyre illetve Hévízre dolgozni, kihasználva a város adta munkalehetőségeket. A helybeli és helyközi tömegközlekedés viszonylag megoldott, a mobilitási tényezők a településen belül általánosságban véve megoldottak. Vasútállomás van a településen, a vonatjáratok száma is kielégítő.

A Balaton, így Gyenesdiás térségében meghatározó stratégiai cél a versenyképesség erősítése, az egész éves foglalkoztatás bővítése és a vállalkozások jövedelemtermelő képességének javítása. A fejlesztési cél megvalósításához elengedhetetlen az exkluzív turisztikai kínálat kialakítása, térbeli és időbeli kiterjesztése, a turizmus menedzsment rendszer megújítása, a környezeti infrastruktúra továbbfejlesztése, fokozott megújuló energiahasznosítás, a táji és települési környezet megújítása, valamint a vízpart rehabilitációs programok megvalósítása. Továbbra is kihívást jelent a szezonális, melyre választ a kiemelkedő attrakciókra épülő komplex kínálat biztosítása, az egyes turisztikai programelemek összefonódása, egymásra épülése, valamint a turizmus szereplőinek együttműködése hozhat akár a kiemelkedő vonzerők térségi szinten összehangolt fejlesztésével. Ezen keresztül érhető el, hogy a Balaton és a környező táj egyedülálló természeti és kulturális adottságaira építve, európai szinten

igényes, exkluzív, vonzó lakó-, üdülő-, és munkakörnyezetté váljon. Minden balatoni fejlesztésnél kiemelt szempont kell, hogy legyen a környezeti, természeti értékek védelme és megőrzése, a települési zöldterületek védelme, megőrzése és továbbfejlesztése.

A Magyar Telekom Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzatával együttműködve 2021. évben fejlesztéseket hajtott végre mobilhálózatán.

Ennek részeként a Kossuth L. u. 86. számú épület tetején helyezett el antennákat, valamint a Dornyai Béla úton épített tornyot, amelyre rádióantennákat telepített. A fejlesztések eredményeképpen az adott körzetekben is elérhetővé vált a Telekom minőségi 4G szolgáltatása, amely jobb minőségű hanghívást és gyorsabb mobilinternetet nyújt az ügyfeleknek.

Gyalogos és kerékpáros sétány épült a gyenesdiási Balaton parton. A beruházás 331 millió forintos állami beruházásból valósult meg. Az új útvonal célja, hogy összekösse Aldiást és Algyenest, de hosszú távú tervek között szerepel, hogy Keszthely, Vonyarcvashegy és Balatonyörök is bekapcsolódjon az útvonalba.

Infrastrukturális fejlesztések körében szintén több beruházás van tervben:

- iparterületi előközművesítés támogatása,
- új út és a kijárat megteremtése a várvölgyi útra,
- iparterületi telekfeltárások, telekeladások vállalkozások számára, az iparterület minőségi fejlesztése,

A belterületi utak minőségjavítása is nagyon fontos a jövőt illetően. Megoldandó feladat továbbá a belterületi csapadékvíz-elvezető rendszer felújítása és korszerűsítése, hiszen a csapadékvíz nem megfelelő elvezetése jelenleg több utcánkban is problémákat okoz. Az infrastrukturális fejlesztések remélhetőleg a vállalkozói szféra számára is kedvezőbb környezetet teremtenek településünkön, illetve a gyenesdiási lakosság mindennapi életét is megkönnyítik.

Mindezek mellett a helyi intézmények felújítását célzó beruházásokat továbbra is fontosnak tartjuk. A potenciális munkaerő számára is vonzóbb lehet egy modern, jól funkcionáló, szépen kialakított munkahelyen dolgozni.

A korábbi években megépítésre került egy épület, amelyben egy új gyermekorvosi rendelő, védőnői rendelő fektető, kiszolgálóhelyiségek, tágas váró kapott helyet. Kicsit később a fogászati rendelő is elkészült, a jelenlegi épülethez csatlakozva, a rendelő berendezése még várat magára. 2022. év májusában hivatalosan is átadásra került az 1 milliárd 428 millió forintból megújult gyenesdiási Kárpáti János Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola tornacsarnoka és új létesítményei. A Nagykanizsai Tankerületi Központ által fenntartott iskolában négy új tanterem, két szaktanterem, iparművészeti- és technikaterem került kialakításra. Emellett a minőségi néptánc oktatást elősegítő táncterem és több csoport befogadására is alkalmas tornaterem épült. A projekt keretében felújították a meglévő tantermeket is.

A nyugat-balatoni településen folyamatosan gyarapodik a lakosság, ez is indokolta az iskola bővítését. Így ezen intézményben már modern, minden igényt kielégítő környezetben dolgozhatnak a kollégák, és az oda járó gyermekek/látogatók is élvezhetik a megújult körülményeket. Új művelődési házzal és melegítő konyhával is gazdagodott a település. A teljes beruházást az Önkormányzat önerőből valósította meg. Az elkövetkező időszakban a Polgármesteri Hivatal és a régi könyvtárépület felújítására energetikai korszerűsítésére is szükségessé válik.

A település szolgáltatásokkal történő ellátása, oktatási intézményei

Gyenesdiás jól ellátott a különféle szolgáltatásokkal:

Kereskedelmi egységek, szolgáltatók: Gyenesdiáson kb. 100 kereskedelmi üzlet és vendéglátóegység működik, ezenkívül két nemzeti dohánybolt található a településen.

Szektorbontásban vizsgálva az alábbi csoportosítások szerint vehetők igénybe a szolgáltatások:

- **Kereskedelmi jellegű vállalkozások:** autószalon, 1 COOP és 1 Reál élelmiszer bolt, 1 húsbolt, virágüzletek, lottózó, lakberendezési üzletek, lámpaház, járólapokat, csempéket és burkolóanyagokat forgalmazó üzlet, parketta- és szőnyegáruház, műszaki-, elektromos- és háztartási cikket forgalmazó kereskedelmi üzletek, szerelvény áruház, nyílászáró forgalmazó üzlet

- **Vendéglátóipari vállalkozások:** melegkonyhás vendéglátó üzletek, italüzletek, fagyaltozók, kávézók, cukrászda, piaci árusítók

-. **Szálláshely szolgáltatók:** szálloda, üdülő, panziók, campingek,

- **Szakipari-és szellemi tevékenységet végző vállalkozások:** autójavító műhelyek, asztalosok, bádigos, fuvarozók, karosszéria lakatos, villanyszerelők, vízvezetékszerelők, kőművesek, szobafestő, dísznövény termesztő, mézeskalács készítő, péküzem, szabó, ingatlanforgalmazók, építész- és könyvelő irodák.

- **Szépség- és egészségügyi szolgáltatások:** masszázs, fodrászatok, kozmetikák, műköröm és pedikűr, konditerem, Sportház, fogászati és belgyógyászati magánrendelések, természetgyógyászok, kutyakozmetika.

- **Turisztikai szolgáltatások** (Természet Háza Látogatóközpont, Gyenesi Lidóstrand, Diási Játékstrand, strandi animáció, kerékpárkölcsonzés)

Kulturális szolgáltatások:

2 teremmel rendelkező Ligetplex Cinema: (a Balaton régió legmodernebb mozija)

A **József Attila Művelődési Ház és Könyvtár** települési rendezvényeket szervez, több amatőr művészeti, szabadidős, hobby közösséget tart fenn, együttműködve a **Gyenesdiási Köz-Kultúra Alapítvánnyal.**

- **Lehetőség** van vitorlázásra, horgászatra és csónakbérlésre is.

Gyenesdiás gazdasági életének háttérintézményei:

- Postahivatal

- 1 db ATM

- Gyógyszertár

- I. Balatoni Hal- és Termelői Piac

Gyenesdiás oktatási intézményei

- Gyenesdiási Bölcsőde és Óvoda

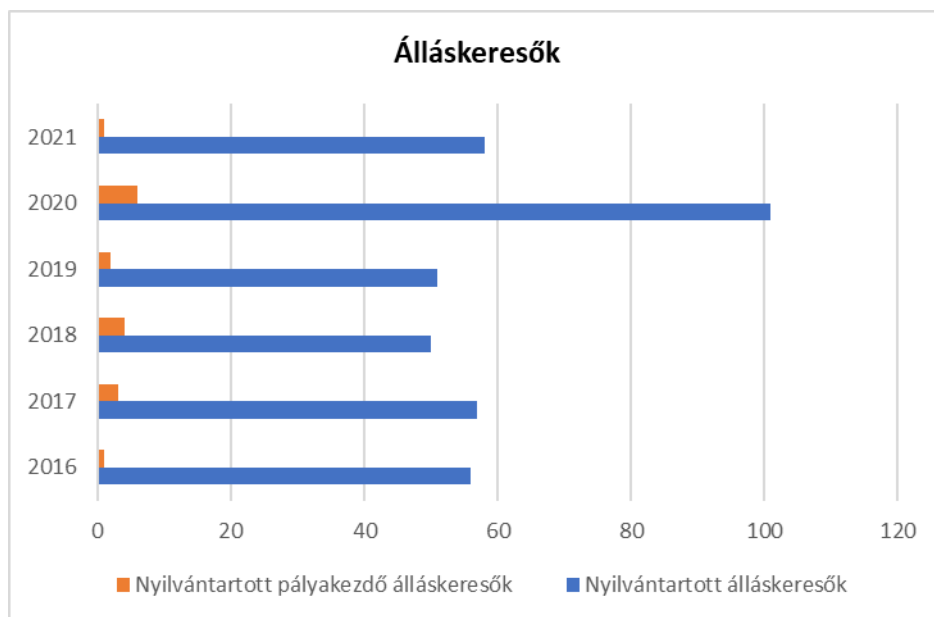
- Kárpáti János Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

A foglalkozáshoz való hozzáférés esélyeit vizsgálva elmondhatjuk, hogy Gyenesdiás nagyon jó helyzetben van, hiszen vállalkozásokban, munkahelyekben bővelkedünk. A vállalkozások munkaerő igénye többféle iskolai végzettségi szintet lefed, így például a vendéglátás ágazatában akár alacsony iskolai végzettséggel is lehetséges a munkavállalás. Az önkormányzatnál és az általa fenntartott intézményekben foglalkoztatottak létszáma számottevő.

- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2016	56	1
2017	57	3
2018	50	4
2019	51	2
2020	101	6
2021	58	1

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Árnyaltabb képet nyerhetünk a munkanélküliségről, ha számba vesszük, hogy a fiatalok körében milyen mértéket ölt a jelenség. A foglalkoztatási törvény meghatározása szerint pályakezdő álláskereső a 25. életévét - felsőfokú végzettségű személy esetén 30. életévét - be nem töltött, a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkező, az állami foglalkoztatási szerv által nyilvántartott álláskereső, feltéve, ha álláskeresési járadékra a tanulmányainak befejezését követően nem szerzett jogosultságot. (Flt. 58. § (5) bekezdés k) pont) A fenti táblázat és ábra adatai alapján elmondható, hogy Gyenesdiáson a fiatalokat kis arányban érinti a munkanélküliség. 2021-ben nyilvántartott pályakezdő álláskereső száma

Gyenesdiáson már csak 1 fő volt. A pozitív változás arra utal, hogy településünkön a fiatalok kevésbé nehéz helyzetben vannak a munkaerőpiacon, mint korábban, ugyanakkor a statisztikák javulásához a külföldi munkavállalás

A már elemzett statisztikai adatokból láthatóvá vált, hogy a munkanélküliség településünkön nem érinti nagy arányban a fiatalokat. Ez valószínűleg köszönhető annak is, hogy a közeli városokban például Keszthelyen a képzési lehetőségek széles választéka áll a fiatalok rendelkezésére. Itt található a Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, mely számos képzési lehetőséget nyújt a fiatalok számára is. Szintén a Keszthelyi Asbóth Sándor Technikum Szakképző Iskola és Kollégiumban indulnak rendszeres képzések nappali és esti tagozaton egyaránt, melyek révén a fiatalok akár első, akár többedik szakmájukat szerezhetik meg. A közfoglalkoztatási programok átmeneti jelleggel szintén megoldást jelenthetnek elsősorban az oktatásból már kilépő, de a munkaerő-piacra még nem integrálódott fiatalok számára. Ezekon kívül Európai Unió finanszírozásban megvalósuló programok (tanácsadás, szakmai napok stb.) növelhetik a fiatal korosztályhoz tartozók elhelyezkedési esélyeit.

GINOP-5.2.1. projekt – IFJÚSÁGI GARANCIA RENDSZER

Az Ifjúsági Garancia Rendszerben és a keretében megvalósuló Ifjúsági Garancia munkaerő-piaci programban a résztvevők, azaz a 25 év alatti fiatalok, többféle támogatási eszköz felhasználásával segítségnyújtásban részesülnek, annak érdekében, hogy a munkaerőpiac aktív résztvevői váljanak.

Az Ifjúsági Garancia lényege, hogy azon 25 év alatti fiatalok számára, akik sem nem tanulnak, sem nem dolgoznak, a foglalkoztatási szolgálat meghatározott időn (első körbe 6 hónapon, további programlépcsőkben már 4 hónapon) belül valamilyen konkrét lehetőséget ajánljon fel az elhelyezkedésre, a munkatapasztalat-szerzésre, vagy a tanulásra.

A cél az, hogy a nem foglalkoztatott fiatalok minél rövidebb időt töltsenek munkanélküliségben, inaktivitásban vagy tanulás nélkül, illetve, hogy személyre szabott segítséget kapjanak a munkaerő-piaci helyzetük javításához. A szakképzetlen fiatalok esetében ez elsősorban azzal érhető el, ha visszatérhetnek a tanuláshoz, egy új lehetőséget kapnak a gazdaság igényeihez igazodó szakképesítés megszerzésére. A szakképzett fiatalok esetében a munkatapasztalat megszerzésére, illetve a versenyszférában történő elhelyezkedés segítésére szükséges helyezni a hangsúlyt.

A szándék az, hogy munkaerő-piaci program által nyújtottak segítségével javuljon a fiatal munkaerő-piaci helyzete, s mihamarabb megvalósulhasson a támogatás nélküli munkaerő-piaci integrációja.

Magyarországon az állami foglalkoztatási szerv járási hivatalai szolgálnak Ifjúsági Garancia Rendszerbe való belépési pontként az érintett fiatalok számára, a program koordinációját Zala megyében a Zala Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztálya látja el.

Bár Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata eddig még nem nyújtott be pályázatot a fent említett uniós forrásból finanszírozott projektekre, de ennek lehetősége ott van.

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

Településünk közvetlen közelében, Keszthelyen számos munkaerő-piaci szolgáltatás érhető el, ezek hozzáférhetősége a Gyenesen élők számára megfelelően biztosított. A legfontosabb szolgáltató természetesen a Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, mely többek közt a következő tevékenységeket látja el az álláskereső megsegítése érdekében:

- **Munkaerő-közvetítés:** amennyiben a munkáltatók bejelentik munkaerőigényüket a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálathoz, a munkaerőigény alapján a járási hivatalok foglalkoztatási osztályainak munkatársai megkeresik és kiközvetítik azokat a személyeket, akik a megadott feltételeknek megfelelnek.
- **Munkatanácsadás:** segítséget nyújt a pályaválasztásban, pályamódosításban, az egyéni munkaerő-piaci lehetőségek tisztázásában, az elhelyezkedési esélyek növelésében, illetve amunkavállalással kapcsolatos egyéb ismeretszerzésben.
- **Pályatanácsadás:** célja az igénybe vevő személy pályaválasztásának, pályamódosításának elősegítése, érdeklődésének, képességének, személyiségének és munkaerő-piaci igényének megfelelő pályaterv kialakítása.
- **Álláskereső tanácsadás, álláskereső klub:** azok számára ideális, akik munkát akarnak vállalni, valamint álláscéljuk egyértelmű és reális, de nem rendelkeznek az álláskeresőkhöz szükséges ismeretekkel, gyakorlattal. Létezik álláskereső technikákat ismertető foglalkozás, illetve 3 hetes Álláskereső Klub is.
- **Rehabilitációs tanácsadás:** a megváltozott munkaképességű ügyfelek számára nyújt segítséget a számukra megfelelő munkakör, munkahely, valamint képzés meghatározásában és megtalálásában. Ezt a tevékenységet segíti a Rehabilitációs Információs Centrum (RIC) is.
- **Pszichológiai tanácsadás:** segít feltárni és megoldani az elhelyezkedni nem tudók számára az elhelyezkedésüket akadályozó tényezőket (pl.: életvezetésből, személyiségproblémákból eredő nehézségek).
- **Helyi (térségi) foglalkoztatási tanácsadás:** célja szakmai, módszertani segítségnyújtással hozzájárulni olyan célokhoz, mint a térség foglalkoztatási helyzetének javítása, a gazdasági élet résztvevői közötti együttműködés kialakulása, fenntartása, az esetleges foglalkoztatási feszültségek kezelése, a vállalkozási tevékenység élénkítése, illetve az új munkahelyek teremtése.
- **Mentori tevékenység:** hátrányos helyzetű személy segítése érdekében végzett mentorálás.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

A roma származásúak önkormányzati fenntartású intézményekben történő foglalkoztatásával kapcsolatban nem áll rendelkezésünkre adat. Az etnikai hovatartozás egy olyan szenzitív adat, melyről többnyire önbevalláson alapuló információszerzés révén szerezhetünk tudomást, de településünkön ilyen jellegű felmérés nem készült az elmúlt években.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Az Ebktv. 21. §-a szerint az egyenlő bánásmód követelményének sérelmét jelenti különösen, ha a munkáltató a munkavállalóval szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést alkalmaz, különösen az alábbi rendelkezések meghatározásakor, valamint azok alkalmazásakor:

- a munkához való hozzájutásban, különösen nyilvános álláshirdetésben, a munkára való felvételben, az alkalmazási feltételekben;
- a foglalkoztatási jogviszony vagy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesítését megelőző, azt elősegítő eljárással összefüggő rendelkezésben;
- a foglalkoztatási jogviszony vagy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesítésében és megszüntetésében;
- a munkavégzést megelőzően vagy annak folyamán végzett képzéssel kapcsolatosan;

- a munkafeltételek megállapításában és biztosításában;
- a foglalkoztatási jogviszony vagy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony alapján járó juttatások, így különösen a munkabér megállapításában és biztosításában;
- a tagsággal vagy részvétellel kapcsolatban a munkavállalók szervezeteiben;
- az előmeneteli rendszerben;
- a kártérítési, illetve a fegyelmi felelősség érvényesítése során, valamint
- a munkavállalók szülői és munkavállalói kötelezettségeinek összehangolását és a gyermek gondozására fordítható idő növelését elősegítő szülői szabadság kérelmezésével, illetve igénybevitelével összefüggésben.

Nincs tudomásunk olyan esetről, melynek során hátrányos megkülönböztetés ért volna a munka világában bármely helyi munkavállalót. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy Gyenesdiáson a hátrányos megkülönböztetés nem jelenik meg a foglalkoztatás terén, csupán annyit tudunk, hogy ilyen eset nem került nyilvánosságra, ez irányú felmérés pedig nem készült településünkön.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

A digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei településünkön adottak. Az általános- és középiskolai képzés során évről évre egyre hangsúlyosabb szerepet kap a digitális eszközök alkalmazása, illetve a diákok informatikai ismereteinek bővítése. A koronavírus járvány időszakában bevezetett digitális oktatás során településünk lakói nem kerültek hátrányos helyzetbe, hiszen a lakosság anyagi helyzete, technikai eszköz-ellátottsága megfelelőnek bizonyult az otthoni online tanulás kivitelezéséhez. Kevés esetben voltak hiányosak az otthoni online tanulás feltételei, ezekben az esetekben helyi összefogással sikerült kezelni a problémát, így településünkön az egyes társadalmi csoportok közti digitális szakadék nem jelent meg markánsan, a digitális oktatás a körülményekhez képest zökkenőmentesen tudott megvalósulni. A fiatalok körében tehát elmondható, hogy minden lehetőség adott a digitális ismeretek megszerzésére, bővítésére, illetve az ehhez szükséges eszközökhöz való hozzáférésre. A fiatalok esetében inkább a közösségi oldalak használatának veszélyei, azok felismerése és kezelése, a digitális függőség kialakulásának veszélye, az online zaklatás jelensége jelenthet olyan problémát, melynek terén nem elsősorban a digitális ismeretek, hanem sokkal inkább az online tudatosság, az internetbiztonság elsajátítása szükséges. Bár ezek a kérdések az iskolai oktatás során is egyre inkább előkerülnek, valószínűleg szükséges további célzott intézkedésekkel, programokkal fokozni a fiatalok védelmét, csökkenteni online kiszolgáltatottságuk mértékét.

A digitális szakadék elsősorban az idősebb korosztályhoz tartozók körében a legnagyobb a többségi társadalomhoz képest. Az idősebb korosztályhoz tartozók körében problémát jelenthet az online médiatudatosság, illetve az internetbiztonság kérdése, a „fake news”, a hamis nyereséjű játékok, a vírusos üzenetek felismerése, ezek elkerülése.

Nem szabad megfeledkezni arról sem, hogy évről évre növekszik az online ügyintézés jelentősége, azaz egyre több ügyben egyre nagyobb mértékben kell használnunk az internetet, a különböző online felületeket. Egyre tájékozottabbnak kell lennünk, hogy milyen ügyeinkben tudunk online eljárni. A mai világban szinte nélkülözhetetlen, hogy saját Ügyfélkapuval rendelkezünk és azt érdemben használni is tudjuk. Szinte minden korosztály körében sokan lehetnek, akik mindezzel kapcsolatban nem elég tájékozottak, illetve nem elég rutinosak. Az online ügyintézésrel kapcsolatos kompetenciafejlesztés tehát fontos feladat, ennek hiányában a most lemaradók a jövőben leszakadókká válhatnak a digitális világ gyors fejlődése miatt. Összességében a településen élők számára biztosított a hozzáférés a digitális ismeretek

megszerzéséhez és az ahhoz szükséges eszközökhöz, de a további programok és fejlesztések szinte minden korcsoport tekintetében szükségesek lehetnek a jövőben.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Az alábbiakban röviden ismertetjük a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások típusait a foglalkoztatás elősegítéséről és munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény, valamint a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben (továbbiakban: Szt.) foglaltak alapján, majd áttekintjük Gyenesdiás kapcsolódó statisztikai adatait.

Álláskeresési járadék (Flt. 25. § - 29. §)

Az a személy jogosult rá, aki

- álláskereső,
- az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap jogosultsági idővel rendelkezik,
- munkát akar vállalni, azonban önálló álláskeresése nem vezetett eredményre, és az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani számára.

Az álláskeresési járadék összegét a kérelem benyújtását megelőző négy teljes naptári negyedévben az érintett jogviszonyokban elért munkaerő-piaci járulék alapja havi átlagos összegének alapulvételével kell kiszámítani. A járadék összege a folyósítás teljes időtartama alatt a járadékalap 60 százaléka, amely azonban nem lehet magasabb a jogosultság kezdő napján hatályos kötelező legkisebb munkabér napi összegénél. Ha a járadék számításánál figyelembe vett összeg nem éri el a minimálbért, akkor a járadék számításának alapja a fentiek szerint számított összeg 60%-a. Az álláskeresési járadék folyósításának időtartama minimum 36, de legfeljebb 90 nap.

Nyugdíj előtti álláskeresési segély (Flt. 30. §)

Az ellátásban az a személy részesülhet, aki

- álláskereső,
- munkát akar vállalni, de önálló álláskeresése nem vezetett eredményre, és az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani számára,
- a kérelem benyújtásának időpontjában a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt éve hiányzik, és • legalább 45 napon át álláskeresési járadékban részesült és annak folyósítási időtartamát kimerítette vagy a folyósítási időtartam kimerítését megelőzően az álláskeresési járadék folyósítása kereső tevékenység miatt megszűnt és az álláskereső álláskeresési járadékra ismételten nem szerez jogosultságot, és
- az álláskeresési járadék folyósításának kimerítését, vagy az előzőekben részletezett megszűnést követően három éven belül betölti a megállapításhoz szükséges életkort, és
- rendelkezik az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel, és
- korhatár előtt ellátásban, szolgálati járandóságban, balettművészeti életjáradékban és átmeneti bányászjáradékban nem részesül.

Az álláskeresési segély folyósításának kezdő napja a kérelem benyújtásának napja és addig folyósítható, amíg a jogosult öregségi nyugdíjra, megváltozott munkaképességű személyek ellátására nem szerez jogosultságot.

A nyugdíj előtti álláskeresési segély összegét a kérelem benyújtásának időpontjában hatályos kötelező legkisebb munkabér összege 40%-nak alapul vételével kell megállapítani. Az egy napra járó nyugdíj előtti álláskeresési segély összege az előzőekben foglaltak szerint meghatározott segélyalap harmincad része.

Költségtérítés (Flt. 32. § - 33. §)

Az álláskereső részére járó álláskeresési járadék, álláskeresési segély megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatos (ideértve a lakóhelyétől az állami foglalkoztatási szervhez történő oda- és visszautazást, valamint az állami foglalkoztatási szerv által kezdeményezett foglalkozás-egészségügyi szakvélemény beszerzéséhez szükséges utazást is), a tömegközlekedési eszköz igénybevételével felmerült indokolt helyközi utazási költséget meg kell téríteni. Jogszabály az álláskereső részére az itt felsorolt okokból felmerült, indokolt helyi utazási költségek megtérítéséről is rendelkezhet.

A közfoglalkoztatott részére meg kell téríteni a tömegközlekedési eszköz igénybevételével felmerült, azon indokolt helyközi utazási költséget, amely az állami foglalkoztatási szerv által kezdeményezett utazással összefüggésben - ideértve a lakóhelyétől az állami foglalkoztatási szervhez, valamint a foglalkoztatóhoz történő oda- és visszautazást - merül fel. Jogszabály az itt felsorolt okokból felmerült, indokolt helyi utazási költségek megtérítéséről is rendelkezhet.

Időskorúak járadéka (Szt. 32/B. §– 32/E. §)

Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. A járási hivatal időskorúak járadékában részesíti azt

- a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személyt, akinek saját és vele együtt lakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 85%-át, (összege ebben az esetben az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 85%-a)
- az egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött, de 75 évesnél fiatalabb személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 100%-át, (összege ebben az esetben az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 100%-a)
- az egyedülálló, 75. életévét betöltött személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 135%-át (összege ebben az esetben az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 135%-a).

Aktív korúak ellátása (Szt. 33. § - 37. §)

A járási hivatal aktív korúak ellátására való jogosultságot állapít meg annak az aktív korú személynek:

- aki egészségkárosodott:
 - munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy
 - vakok személyi járadékában részesül, vagy
 - fogyatékosági támogatásban részesül;
- akinek esetében az álláskeresési ellátások (munkanélküli-járadék, álláskeresési járadék, álláskeresési segély, vállalkozói járadék) folyósítási időtartama lejárt, vagy
- akinek esetében az álláskeresési ellátás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően újabb álláskeresési ellátásra nem szerez jogosultságot, vagy

- aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy
- akinek esetében az ápolási díj, a gyermekgondozási támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az árvaellátásra jogosult gyermekek tartása címén megállapított özvegyi nyugdíjra jogosultság megszűnt, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább három hónapig együttműködött, feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet nem folytat.

Az aktív korúak ellátásának két típusa:

- egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás,
- foglalkoztatást helyettesítő támogatás.

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult:

- aki egészségkárosodott személynek minősül, vagy
- 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel – feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül gyermekgondozási támogatásban vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban - és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben, illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították, és nem jogosult egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult személy az állami foglalkoztatási szervnél kéri az álláskeresőként történő nyilvántartásba vételét (amennyiben még nem nyilvántartott álláskereső), valamint köteles az állami foglalkoztatási szervvel együttműködni.

Gyermekek otthongondozási díja (Szt. 38. § - 39. §)

2019-től bevezetésre kerülő ellátás, melyre az a (vér szerinti vagy örökbefogadó) szülő jogosult, aki

- a súlyos fogyatékoságából eredően önellátásra képtelen vér szerinti vagy örökbe fogadott gyermekéről, vagy
- a tartós betegségéből eredően önellátásra képtelen gyermekéről gondoskodik.

A gyermekek otthongondozási díjának havi összege a 2019. évben 100 000 forint. A 2019. évet követően a gyermekek otthongondozási díjának havi összegéről az Országgyűlés a központi költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt.

A gyermekek otthongondozási díja folyósításának időtartama szolgálati időre jogosít. A gyermekek otthongondozási díjában részesülő személy az ellátás után nyugdíjjárulék vagy magánnyugdíjpénztári tagság esetén tagdíj fizetésére kötelezett.

Ápolási díj (Szt. 40. § - 44. §)

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását, gondozását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás.

Ápolási díjra jogosult az a hozzátartozó, aki

- állandó és tartós ápolásra, gondozásra szoruló

- súlyosan fogyatékos, vagy
- tartósan beteg 18 év alatti személy otthoni gondozását, ápolását végzi, és

- az előző pont szerinti ápolat személyre tekintettel a gyermekek otthongondozási díjára való jogosultsága neki vagy hozzátartozójának nem áll fenn.

A járási hivatal kérelemre kiemelt ápolási díjra való jogosultságot állapít meg annak a személynek, aki

- komplex minősítés alapján a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény 3. § (2) bekezdés b) pont bd) alpontja szerinti minősítési kategóriába sorolt hozzátartozójának gondozását, ápolását végzi, vagy
- olyan hozzátartozójának gondozását, ápolását végzi, aki után a magasabb összegű családi pótlékot miniszteri rendeletben meghatározott súlyosságú betegsége vagy fogyatékosagra tekintettel folyósítják.

A járási hivatal a fokozott ápolást igénylő súlyosan fogyatékos személy gondozását, ápolását végző, de a kiemelt ápolási díjra való jogosultság feltételeinek meg nem felelő személy kérelmére emelt összegű ápolási díjat állapít meg. Az ápolási díj havi összege a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott alapösszeg

- 115%-a az alapösszegű ápolási díj esetében,
- 207%-a a kiemelt ápolási díj esetében,
- 173%-a az emelt összegű ápolási díj esetében.

Az ápolási díj folyósításának időtartama szolgálati időre jogosít. Az ápolási díjban részesülő személy az ellátás után nyugdíjjárulék vagy magán-nyugdíjpénztári tagság esetén tagdíj fizetésére kötelezett.

Tartós ápolást végzők időskori támogatása (Szt. 44/A. §)

Tartós ápolást végzők időskori támogatására jogosult az a személy, akinek az öregségi nyugdíjra való jogosultságát megállapították, ha

- azon napot megelőzően, amelytől kezdődően az öregségi nyugdíját megállapítják - ide nem értve az öregségi nyugdíj folyósítás nélküli megállapítását -, összeszámítva legalább 20 éven át saját háztartásában ápolta, gondozta gyermekét, és
- az előző pontban foglaltakra figyelemmel az érintett időszakban ugyanazon gyermekre tekintettel - az Szt. alapján megállapított gyermekek otthongondozási díjában vagy ápolási díjban részesült és az ápolási díj esetében azt részére a vizsgált időszakon belül legalább egy év időtartamban emelt összegű ápolási díjként vagy kiemelt ápolási díjként folyósították, illetve
- tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermekére tekintettel gyermekgondozási segélyben vagy gyermekgondozást segítő ellátásban részesült.

A tartós ápolást végzők időskori támogatásának havi összege 50 000 forint.

Köztemetés (Szt. 48. §)

A haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzat képviselő-testülete gondoskodik az elhunyt személy közköltségen történő eltemetéséről, ha

- nincs vagy nem lelhető fel az eltemetésre köteles személy, vagy
- az eltemetésre köteles személy az eltemetéséről nem gondoskodik.

Közgyógyellátás (Szt. 49. § - 53. §)

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított természetbeni támogatási forma. A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítási támogatásba befogadott alábbi gyógyító ellátásokra:

- járóbeteg-ellátás keretében rendelhető egyes, a biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászatisegédeszköz-ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól szóló jogszabályban meghatározott gyógyszerekre gyógyszerkerete erejéig,
- egyes, a biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászatisegédeszköz-ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól szóló jogszabályban meghatározott gyógyászati segédeszközökre, ideértve a protetikai és fogszabályozó eszközöket is, valamint azok javítására és kölcsönzésére, továbbá
- az orvosi rehabilitáció céljából igénybe vehető gyógyászati ellátások.

Alanyi jogcímen jogosult közgyógyellátásra

- az átmeneti gondozásban részesülő, és a nevelésbe vett kiskorú;
- az aktív korúak ellátására jogosult egészségkárosodott személy;
- a pénzellátásban részesülő hadigondozott és a nemzeti gondozott;
- a rokkantsági járadékos;
- az, aki
 - rokkantsági ellátásban részesül és az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg a 30%-os mértéket,
 - külön jogszabályban meghatározottak szerinti rokkantsági ellátásban részesül és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult,
 - külön jogszabályban meghatározottak szerinti öregségi nyugdíjban részesül és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult, vagy
 - öregségi nyugdíjban részesül, és a nyugdíjra való jogosultságának megállapítását megelőző napon rokkantsági ellátásban részesült és az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladta meg a 30%-os 46 mértéket, vagy külön jogszabályban meghatározottak szerinti rokkantsági ellátásban részesült és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult;
- az, aki, vagy aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül.

Normatív jogcímen jogosult közgyógyellátásra az a személy, akinek esetében a havi rendszeres gyógyító ellátásnak az 50/A. § (4) bekezdése szerint elismert térítési díja (a továbbiakban: rendszeres gyógyító ellátás költsége) a szociális vetítési alap összegének 10%-át meghaladja, feltéve, hogy a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem éri el a szociális vetítési alap összegének 105%-át, egyedül élő esetén a 155%-át.

Az alanyi közgyógyellátásra való jogosultságot két évre, a normatív közgyógyellátásra való jogosultságot egy évre állapítják meg.

Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság (Szt. 54. § - 55/D. §)

A járási hivatal az egészségügyi szolgáltatás igénybevétele céljából annak a személynek állapítja meg szociális rászorultságát,

- akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem a szociális vetítési alap összegének 120%-át,
- aki egyedülélő és jövedelme a szociális vetítési alap összegének 150%-át nem haladja meg, és családjának vagyona nincs.

A helyi szintű szabályozás folyamata a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben foglaltaknak megfelelően ment végbe településünkön. A szociális törvény 132. § (4) bekezdése értelmében a települési önkormányzat rendeletben szabályozza

az étkeztetés, valamint a települési támogatás keretében nyújtott ellátások jogosultsági feltételeit, illetve az ellátások megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályait.

A helyi szociális ellátásokról szóló 12/2020. (XI.6.) számú önkormányzati rendelet a Szociális Törvényben foglaltaknak megfelelően háromféle szociális rászorultságtól függő ellátást állapít meg: köztemetést, települési támogatást és rendkívüli települési támogatást.

Köztemetés költségeinek megtérítése alól részben vagy egészben különös méltánylást érdemlő körülmények fennállása esetén a polgármester mentesítheti az eltemettetésre köteles személyt.

Különös méltánylást érdemlő körülmény:

- a család egy főre jutó nettó jövedelme a szociális vetítési alap összegét nem haladja meg, vagy
- egyedülálló esetén jövedelme a szociális vetítési alap összegének 150%-át nem haladja meg, vagy
- a családban kettő vagy több kiskorú eltartásáról gondoskodnak.

Települési támogatás keretében az Önkormányzat az alábbi ellátásokat nyújtja:

- lakhatási támogatás
- temetési támogatás
- gyógyszer-támogatás
- házi segítségnyújtás igénybevételeért fizetendő térítési díj támogatás
- gyermekétkeztetési térítési díj támogatás
- gyermekek otthongondozási díjában részesülő kiegészítő támogatása.

Lakhatási támogatás keretében az Önkormányzat a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaiak viseléséhez járul hozzá, azaz lakhatási támogatást nyújt az arra jogosultnak. A lakhatási támogatás összege 6000 Ft/hó. (2023. évben) Lakhatási támogatásra jogosult az a személy, akinek a családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 400 %-át, egyedülálló esetében 450 %-át.

Temetési támogatás formájában az Önkormányzat települési támogatást nyújthat annak a személynek, aki a meghalt személy eltemettetéséről gondoskodott annak ellenére, hogy arra nem volt köteles vagy tartásra köteles hozzátartozó, de a temetési költségek viselése saját, illetve családja létfenntartását veszélyezteti. Települési temetési támogatás annak az eltemettetőnek adható, akinek a családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 500 %-át, egyedülálló esetében 550 %-át.

Gyógyszer-támogatás keretében az Önkormányzat a rendszeresen jelentkező gyógyszerkiadások viseléséhez települési támogatást nyújthat rászorultsági alapon annak a személynek, akinek a járási hivatal közgyógyellátásra való jogosultságot nem állapított meg, feltéve, ha családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 600 %-át, egyedülálló esetében 700%-át. A gyógyszer-támogatás egy naptári éven belül személyenként maximum három alkalommal állapítható meg, a támogatás éves összege személyenként a 60.000 Ft-ot nem haladhatja meg.

Gyermekek otthongondozási díjában részesülő kiegészítő támogatására jogosult a gyermekek otthongondozási díjában részesülő személy az alábbi feltételek együttes megléte esetén:

- a) saját háztartásában önellátásra képtelen, súlyosan fogyatékos közeli hozzátartozóját ápolja,
- b) a család egy főre jutó havi nettó jövedelme nem haladja meg a szociális vetítési alap 500 %-át,
- c) az ápolott fogyatékosági támogatásban részesül.

A támogatás egy éves időtartamra kerül megállapításra, mértéke havi 17.000 Ft. (2023. évben)

Gyermekétkeztetési térítési díj támogatás nyújtható kérelemre természetben annak a személynek, aki az általános iskolába vagy középiskolába járó gyermekére való tekintettel rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre nem jogosult és az étkezésért térítési díj fizetésére kötelezett. A támogatást annak a szülőnek, nevelőszülőnek vagy gyámnak lehet megállapítani, akinek a családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 370 %-át, egyedülálló esetén 420 %-át. A támogatás mértéke a mindenkori étkezési költség 50 %-a.

Házi segítségnyújtás igénybevételéért fizetendő térítési díj támogatása: a házi segítségnyújtásban részesülő ellátott részére állapítható meg egy éves időtartamra, amennyiben az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 400 %-át.

Rendkívüli települési támogatás: A képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani. Rendkívüli települési támogatásban elsősorban azokat a személyeket indokolt részesíteni, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások - így különösen betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához, a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához, iskoláztatáshoz, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásához, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások - vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorulnak. A támogatást akkor lehet megállapítani, ha a kérelmező családjában az egy főre számított havi nettó jövedelem nem haladja meg a szociális vetítés alap összegének 465%-át, egyedülálló esetben az 525 %-át.

Időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzd a kérelmező, ha

- legalább két hónapos közüzemi díj tartozása van,
- nyugdíjazása folyamatban van, de ellátásban nem részesül,
- egyéb igazolt rendkívüli kiadása keletkezett,
- gyermeke iskoláztatása, étkeztetése nem megfelelő,
- lakhatásának elvesztése, közüzemi szolgáltatás megszűnése áll fenn,
- gyermeke betegsége, kezelése miatt váratlan kiadásai merülnek fel,
- önhibáján kívül tartósan munkanélküli.

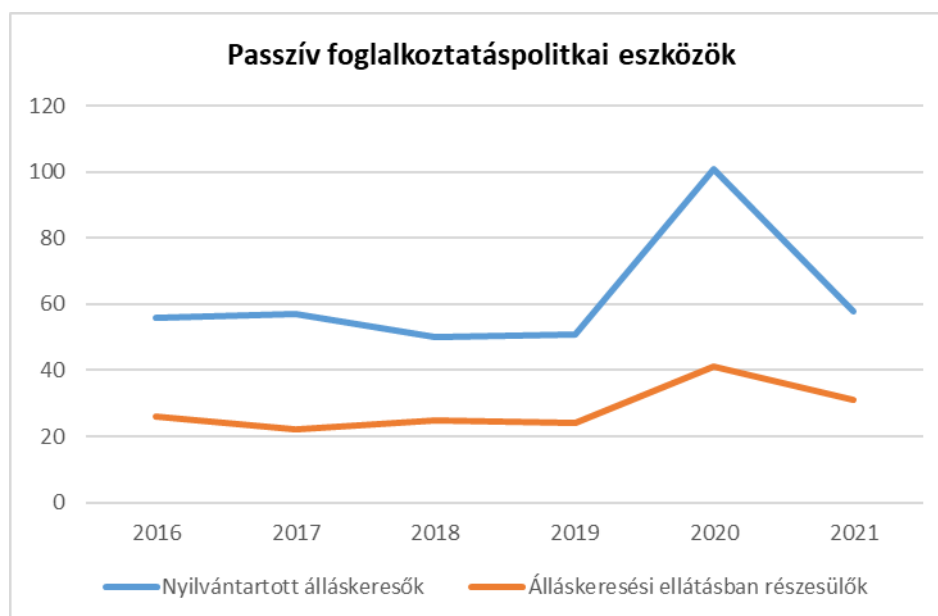
Létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetnek minősül különösen

- a) a hosszabb ideig történő kórházi gyógykezelés, tartós betegség, baleset miatti jelentős jövedelemkiesés,
- b) elemi kár, baleset, bűncselekmény miatti anyagi kár.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	56	2,42%	26	46,43%
2017	57	2,48%	22	38,60%
2018	50	2,27%	25	50,00%
2019	51	2,35%	24	47,06%
2020	101	4,58%	41	40,59%
2021	58	2,59%	31	53,45%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

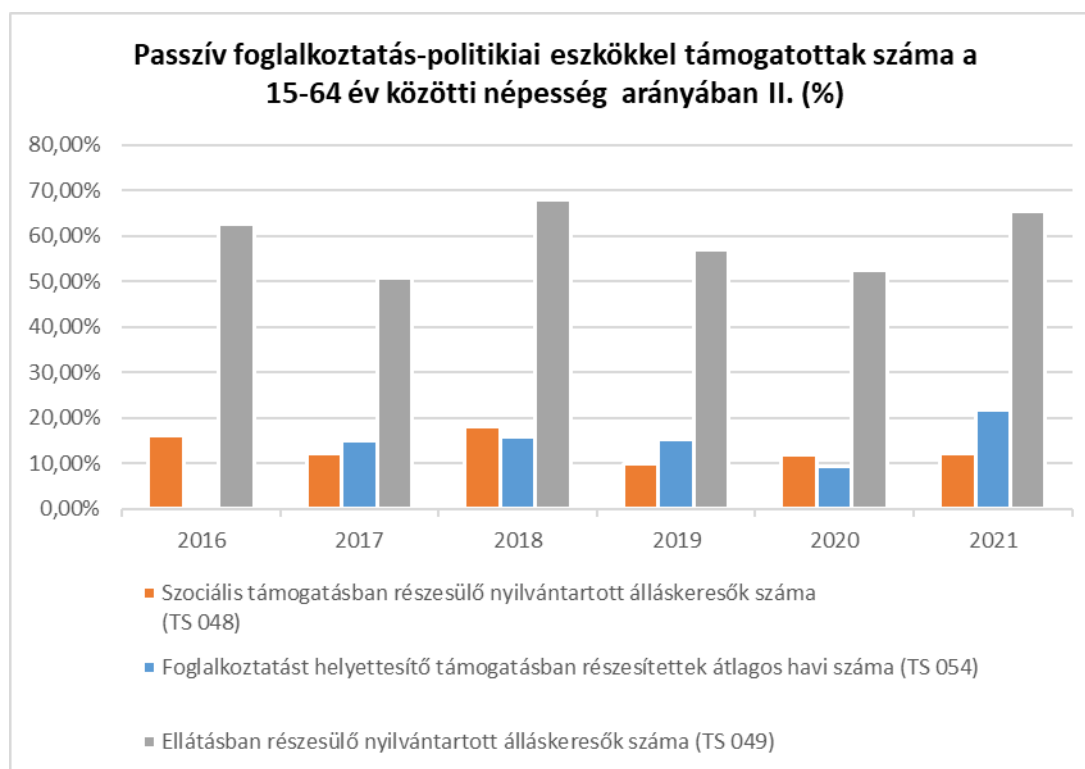

A fenti adatokból látható, hogy a vizsgált időszakban a 2020. év kivételével a nyilvántartott álláskeresők aránya az aktív korú (15-64 év közötti) népesség körében 2,27 % és 2,59 % között mozgott. A 2020. évi adat valószínűleg a Covid19 járvány következménye. Az álláskeresők 40-50 %-a részesül álláskeresési ellátásban. Ez utalhat arra, hogy az elmúlt években a foglalkoztatáspolitikában az aktív eszközök alkalmazása került előtérbe a passzív eszközökkel szemben, illetve arra is, hogy álláskeresési ellátásra való jogosultság feltételeinek az álláskeresők nagy arányban nem felelnek meg.

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartott ak %-ában	Fő	Nyilvántartott ak %-ában	Fő	Nyilvántartott ak %-ában
2016	9	16,07%	0,00	0,00%	35	62,50%
2017	7	12,28%	8,60	15,09%	29	50,88%
2018	9	18,00%	7,91	15,82%	34	68,00%
2019	5	9,80%	7,81	15,31%	29	56,86%
2020	12	11,88%	9,51	9,42%	53	52,48%
2021	7	12,07%	12,58	21,69%	38	65,52%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A szociális támogatásban részesülő álláskeresők aránya, 2018 után csökkenő tendenciát mutatott, 2020-ra azonban emelkedett. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (FHT-ban) részesülők aránya 2021-ben jelentősen emelkedett. Az FHT a tartósan munkanélküliek esetében bír relevanciával, és mivel az álláskeresők jelentős része esik ebbe a kategóriába, ezért fontos információ, hogy ők mekkora arányban jutnak ellátáshoz. Az adatokat látva az FHT továbbra is jelentős szereppel bír az álláskeresők támogatási formái közt.

Az ellátásban részesülők arányában 2020 után jelentős mértékű emelkedést láthatunk. Amennyiben az álláskereső nem tesz eleget az igénybevétel feltételeinek, vagy nem felel meg minden jogosultsági kritériumnak, úgy az ellátástól könnyen eleshet. Fontos, hogy az álláskeresővel foglalkozó szakemberek (Foglalkoztatási Osztály munkatársai, Önkormányzat szociális ügyintézője, család- és gyermekjóléti szolgálat családsegítője stb.) mindig kellő mértékű információval tudja ellátni az érintetteket annak érdekében, hogy a rászorulókat ellátáshoz jussanak. Fontos továbbá, hogy az álláskereső folyamatosan együttműködjön a járási hivatal foglalkoztatási osztályával.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2016	0
2017	2
2018	3
2019	2
2020	1
2021	0

Forrás: TeIR, KSH

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők száma elenyésző településünkön. Ez arra utal, hogy az aktív korúak ellátása keretében a foglalkoztatást helyettesítő támogatás az az ellátási forma, melyben sokan részesülnek, és kevés olyan

rászoruló van Gyenesdiás településen, aki egészségkárosodása vagy 14 év alatti gyermekének felügyelete miatt nem tud elhelyezkedni a munkaerőpiacon.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

A lakhatás kérdésköre fontos az esélyegyenlőség elősegítése és az egyenlő bánásmód biztosítása szempontjából, s e tekintetben a helyi önkormányzatok jelentős mértékű felelősséggel bírnak. Az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 26. §-a az alábbiak szerint szabályozza, hogy mit jelent az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a lakhatás tekintetében: Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti különösen a törvény 8. §-ában meghatározott tulajdonságok szerint egyes személyeket

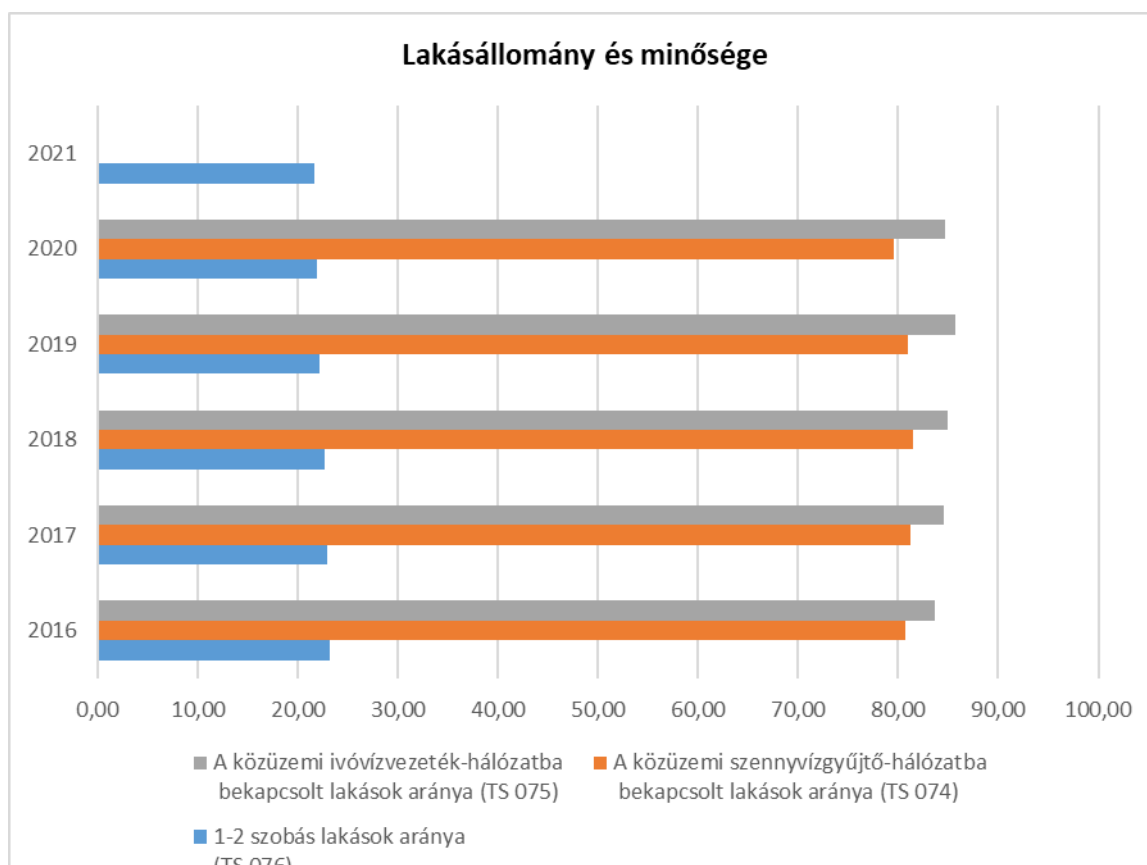
- közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetéssel sújtani a lakhatást segítő állami vagy önkormányzati támogatások, kedvezmények vagy kamattámogatás nyújtásával kapcsolatosan,
- hátrányos helyzetbe hozni az állami vagy önkormányzati tulajdonú lakások és építési telkek értékesítése vagy bérbeadása feltételeinek meghatározása során.

Az Ebktv. kiemeli továbbá, hogy a használatbavételi és egyéb építési hatósági engedély kiadásának megtagadása, illetve feltételhez kötése sem közvetlenül, sem közvetve nem alapulhat a 8. §-ban meghatározott tulajdonságokon, illetve hogy a lakáshoz jutási feltételek meghatározása nem irányulhat arra, hogy a 8. §-ban meghatározott tulajdonságok szerint egyes csoportok valamely településen, illetve településrészen mesterségesen, nem a csoport önkéntes elhatározása alapján elkülönüljenek.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2016	1765	23	13,03	23,17	80,68	83,63
2017	1779	18	10,12	22,88	81,17	84,60
2018	1804	26	14,41	22,62	81,43	84,98
2019	1840	38	20,65	22,23	80,92	85,76
2020	1879	39	20,76	21,87	79,51	84,73
2021	1899	21	11,06	21,64	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Az adatokból látható, hogy a gyenesdiási lakásállomány jelentős mértékben gyarapodott az elmúlt években, javarészt az épített lakások száma és 1000 lakásra jutó száma is. Ezekhez a folyamatokhoz valószínűleg nagymértékben hozzájárult a megelőző időszak családtámogatási rendszerének bővítése, a számos támogatási forma, mellyel a magyar állam a családok

otthonteremtését kívánta elősegíteni (pl.: Babaváró hitel, Családok Otthonteremtési Kedvezménye stb.). Ezek a támogatások vitathatatlanul nagymértékben járulnak hozzá családok lakhatási helyzetének javításához. Az adatokból úgy tűnik, Gyenesdiás népszerű célpontja az otthonteremtésnek, az elmúlt időszakban számos családi ház-építés vagy felújítás történt, és több társasházi lakás építése történt meg, vagy van folyamatban. Az egy-két szobás lakások aránya számottevő mértékben nem változott, az ivóvíz- és szennyvíz-hálózatba bekapcsolt lakások aránya kismértékben emelkedett.

a) bérlakás-állomány

A település bérlakás állománnyal nem rendelkezik.

b) szociális lakhatás

A település szociális lakhatás biztosításához lakás állománnyal nem rendelkezik

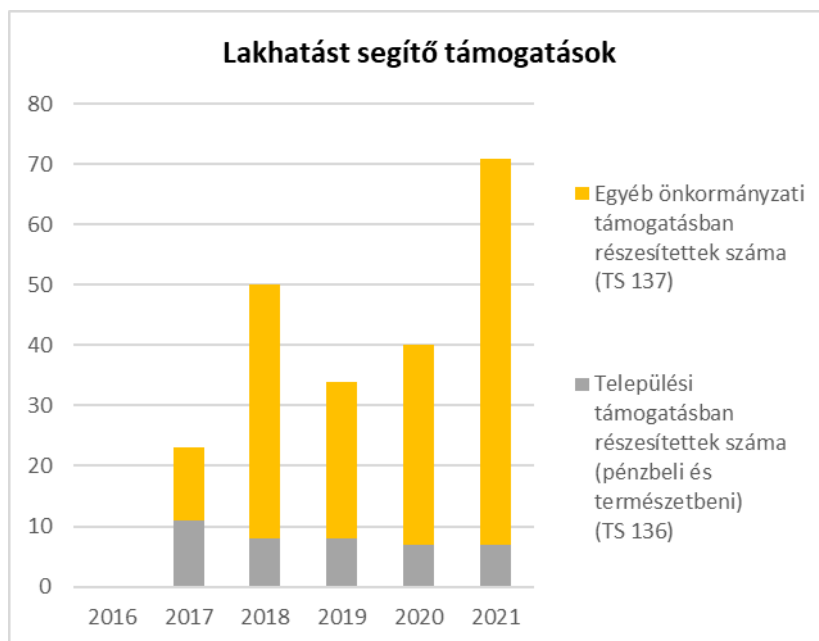
c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Nincs tudomásunk a településen lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanról.

e) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma)
	Fő	Fő
2016	n.a.	n.a.
2017	11	12
2018	8	42
2019	8	26
2020	7	33
2021	7	64

Forrás: Önkormányzati adatok

Lakhatást segítő támogatások közül Önkormányzatunk települési támogatás – lakhatási támogatás elnevezésű helyi ellátást biztosítja. A támogatásban részesültek száma az utóbbi időben csökkent, de ez a havi 6.000 Ft támogatás is több család számára nélkülözhetetlen. A települési támogatásban, ezen belül lakhatási támogatásban részesített személyek számával kapcsolatban az adatok azt mutatják, hogy a támogatásban részesültek száma csökkent az elmúlt időszakban. Az Önkormányzat rendkívüli települési támogatás keretében is nyújthat lakhatást segítő támogatást különösen közüzemi díjak fizetésében keletkezett elmaradás rendezése céljából. Lakhatással kapcsolatos egyéb önkormányzati támogatások: szemétszállítási díjtámogatás, Belügyminisztérium 5000 fő alatti településeknek kiírt pályázatából finanszírozott ellátásnál a felmerülő tűzifaszállítás költségének támogatása. A támogatások száma nagyon változékony tekintettel arra, hogy azok többnyire kérelemre indulnak.

f) eladósodottság

Az eladósodottság mértékét illetően nincsenek adataink, csupán becsléseket tehetünk. Általánosságban elmondható, hogy a lakhatás, a lakásfenntartással kapcsolatos rendszeres kiadások viselése, illetve a lakáscélú hiteltörlesztés hatalmas terhet jelent a családok számára. Az utóbbi időszak kormányzati intézkedései, különösen a családok otthonteremtési kedvezménye fontos előrelépést jelentett e terhek enyhítése terén, de érdemes törekedni arra, hogy a települési önkormányzat is számottevő szerepet tudjon vállalni a lakhatással kapcsolatos problémák megoldásában és az adósságkezelésben is. Külön adósságcsökkentés céljából nyújtott támogatás már nem érhető el, hiszen az önkormányzatok egységesen települési támogatás keretében nyújthatnak segítséget a szociálisan rászorulóknak számára. Az eladósodás megelőzése érdekében nyújtható a fentebb már említett lakhatási támogatás, illetve rendkívüli települési támogatás keretében átmeneti segély. Statisztikai adatokkal ugyan nem rendelkezünk, de tapasztalatból tudjuk, hogy településünkön is több esetben előfordult, hogy ingatlanok, vagyontárgyak végrehajtás keretében értékesítésre kerültek, ami arra utal, hogy több háztartás is jelentős mértékben eladósodott. A jelenség számszerűsítve talán nem annyira számottevő probléma Gyenesdiáson, ugyanakkor egy-egy nehéz helyzetbe került

család sorsának rendeződése is olyan kérdés, melyben a helyi összefogás, az Önkormányzat szerepe jelentős lehet.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Gyenesdiás településnek lakott külterülete nincs.

A nagyközség közműves infrastruktúrája ivó- és szennyvíz, földgáz, távbeszélő hálózat, elektromos energia vonatkozásában megfelel az EU-s előírásoknak.

Ivóvízellátás

A település ivóvízellátását a Dunántúli Regionális Vízmű Zrt. biztosítja. A vízbázis Nyirádon található, ahonnan regionális távvezetéken (DN500 azbesztcement) keresztül jut el az ivóvíz Gyenesdiásra, majd Keszthelyre.

A vízvezetékeket a település lakossága nagyrésztben önerőből és az Önkormányzat által nyújtott segítséggel, nagy erőfeszítések árán építették ki. Mára már az átkötő csövek előregedtek, rengeteg a meghibásodás. Az elmúlt 6-7 évben beütemezetten zajlottak a hálózatrekonstrukciós fejlesztések.

A vízvezeték rekonstrukció a Covid időszakában is zajlott, hiszen 2021. évben a Madách utca egy km-es szakaszát újították meg 110-es KPE cső cserével, majd ugyanebben az évben november 15-én a Faludi utcában kezdte meg a kivitelező a vízálózat régi átkötőinek cseréjét, ami 2022-re meg is valósult. A bővülő lakosságszám és beépítések miatt indokolt a felgyenesi területek egy újabb (harmadik) nyomásfokozóval ellátni. A régi vezeték cseréje folyamatos. Az együttműködés nagyon jó a DRV-vel.

Szennyvízelvezetés

A település szennyvízhálózata elválasztó rendszerű, legnagyobbbrészt kommunális eredetű a keletkező szennyvízmennyiség, minimális az ipari szennyvíz. A szennyvízhálózat hossza: 30,5 km.

A Dunántúli Regionális Vízmű Zrt, mint szolgáltató biztosítja a szennyvízelvezetés és -tisztítás műszaki, minőségi feltételeit. A szennyvíz elvezetésére Balatonederics és Keszthely között kiépített, regionális szennyvízátemelő-rendszert üzemeltet 13 db szennyvízátemelő gépházzal. Az irányítás automatizált, SCADA rendszer segítségével megoldott.

A település prognosztizálható fejlődése következtében a jövőben keletkező többletszennyvizek elvezetését és tisztítását a rendszer nagy biztonsággal el tudja látni.

Csapadékvíz-elvezetés

A csapadékvíz-elvezetés a település mintegy 20%-án megoldott. Az elmúlt években két pályázati támogatásból közel 6,0 km hosszú zárt és 2 km nyílt csapadékcatorna épült. A zárt csatornaszakaszok jól üzemelnek, karbantartottak. A nyílt árkok nagyrészt karbantartottak, kb. 800 fm hossz még tisztításra, profilozásra vár.

A település egésze rendelkezik komplex csapadékvíz-elvezetési vízjogi engedéllyel.

A település útjainak aszfaltozása több helyen is a csapadékvíz gyorsabb lefolyását, az alacsonyabb részekben a felgyülemelést eredményezi. E probléma megoldására 2021. évben

beépítésre került egy zárt csapadékvíz elvezető rendszer. A 2022. évben ennek a folytatása során, az Opperl Imre sétányig került kiépítésre a zárt csapadékvíz elvezető.

Amennyiben pályázati lehetőségek adódnak, az Önkormányzat ezeket megragadva próbálja majd javítani a csatornázottság helyzetét.

Villamosenergia-ellátás közvilágítás

A településen a villamosenergia 1955-ben jelent meg, azóta folyamatosan bővítették, fejlesztették a hálózatot. Gyenesdiás energiaellátását a Keszthely 120/20 kV kapacitású állomás biztosítja, a szolgáltató az E.ON Zrt. A transzformátorállomások a Keszthely és Balatonederics 20 kV-os légvezeték- és földkábel hálózatról kapják az ellátást.

A közvilágítás 2015-ig előregedett, részben nátrium lámpás, részben kompakt fénycsöves világítótestekkel volt megoldva, melynek korszerűsítéséről Gyenesdiás képviselő-testülete 2015 őszén döntött. A döntés lényege volt, hogy az elavult hálózatot új, energiatakarékos LED technológiájú lámpatestekkel kell felváltani.

A lámpatestek cseréjére – pályázat és ESCO típusú konstrukció szerint – 2016-ban került sor. A lámpák cseréjével 35-40%-os költségmegtakarítás ért el a település a közvilágítási díjakból. A beruházás során a korábbi 694 db lámpát lecserélték LED kivitelűre, továbbá a gyűjtőutakon és a kevésbé megvilágított utcákban besűritést alkalmaztak további 90 db lámpatest elhelyezésével.

Településünkön 2022. évben nyolc darab közvilágítási oszlop került kiépítésre, továbbá a közvilágítási hálózat bővítése miatt 15 lámpatest felszerelésére is sor került.

A településre az elkövetkezendő években további, jelentős számú lámpa felszerelést irányzott elő az Önkormányzat, hogy a közterület-megvilágítottság, folyamatosan minőségibb értéket érjen el.

Gázellátás

Gyenesdiáson 2000-ben épült meg a gázellátó hálózat, a fogyasztók száma akkor 875 db (55%) volt, ami azóta folyamatosan emelkedik. Jelenleg a háztartások több mint háromnegyede rendelkezik gázellátással. A szolgáltatást MVM Next Energiakereskedelmi Zrt. biztosítja.

Az elsődlegesen a földgáz biztosította fűtést és meleg víz előállítását folyamatosan a megújuló energia váltja fel a településen.

Hírközlés, kábeltelevízió

Jelenleg a településen a hírközlő hálózatot a Magyar Telekom Zrt. üzemelteti, a kábeltévét pedig a Vonyarcvashegy-Gyenesdiás Kábeltelevízió Nonprofit Közhasznú Kft. (2023. március 1-től ZNET Telekom Zrt.) A helyi vezetékes telefonellátottság a keszthelyi digitális központ üzembe helyezésével (1990-ben) viszonylag gyorsan megoldódott. A kábeltévé és a telefon együtt, közös munkaárcok kialakításával került kiépítésre.

A mobilhálózatok jó lefedettséggel rendelkeznek, így a mobiltelefon használatát megbízhatóvá teszik.

Közlekedési infrastruktúra

A közlekedési infrastruktúra ellátottsága szempontjából Gyenesdiás az országos átlag feletti helyzetet mondhat magáénak. Két nemzetközi viszonylatban is fontos tengely (M7 és 84. sz. főút), valamint egy országos jelentőségű főútvonal közvetlen környezetében elhelyezkedve kedvező a település megközelíthetősége.

A település könnyen megközelíthető közúton, vasúton (Közvetlen vonatközlekedés biztosított Budapestről Keszthely irányába, ahonnan csatlakozással lehet eljutni a településre a

Keszthelyt Tapolcával összekötő, 26. számú vonalon keresztül. A településnek két vasúti megállója van.), illetve légi közlekedés útján is, a Sármelléken üzemelő repülőtér felől.

Autóbuszsal történő megközelíthetőség: Megközelítőleg 550 belföldi autóbuszjárat érinti Keszthelyt és Hévízt, így Gyenesdiáson is számos távolsági busz megáll. Keszthelyről helyi járatok közlekednek a településre.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);
- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;
- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

Központi Statisztikai Hivatal által végzett népszámlálás adatai alapján azokat a területeket nevezzük szegregátumoknak, ahol az aktív korú népességen belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők, valamint a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya magasabb, mint 50 százalék (mindkét mutató esetében). Azok a területek, ahol a lakosok számának legalább 40 százaléka a fent említett mutatók szerint alacsony státusú, veszélyeztetett területnek minősülnek. Ezen meghatározás alapján Gyenesdiáson nem található olyan terület, mely szegregátumnak minősülne, és olyan területekről sincs tudomásunk, melyek a szegregációval veszélyeztetettek lennének. A jövőben az esetleges szegregációs folyamatok megelőzésére lehet figyelmet fordítani.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

- a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az alábbi táblázatból látható, hogy a háziorvosi és házi gyermekorvosi szolgálatok számában nem következett be változás az elmúlt években.

A közgyógyellátással kapcsolatos részletes szabályok egy korábbi fejezetben kerültek kifejtésre. (lásd: 3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások)

A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők számában 2019 után visszaesés mutatkozik.

Az ápolási díjjal kapcsolatos részletes szabályok egy korábbi fejezetben kerültek kifejtésre. (lásd: 3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások)

Az ápolási díjban részesített személyek számát illetően elmondható, hogy a vizsgált időszak alatt 2021-ben volt a legalacsonyabb az ápolási díjban részesítettek száma Gyenesdiáson.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	2	1	1	0	n.a.
2017	0	2	1	1	36	11,19
2018	0	2	1	1	33	13,88
2019	0	2	1	1	38	12,69
2020	0	2	1	1	36	13,85
2021	0	2	1	1	31	10,67

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A településen található két felnőtt orvosi és egy gyermekorvosi rendelő, védőnői szolgálat, iskola-egészségügyi ellátás gyógyszertár és fogászat. Az alapellátáshoz kapcsolódó háziorvosi ügyeleti ellátást az Önkormányzat az Ügyelet Nonprofit Közhasznú Kft (8360 Keszthely, Ady u. 2.) útján biztosítja. Több kórház van elérhető közelségben a helyi lakosok számára, például Keszthelyen, Hévízen, Zalaegerszegen és Tapolcán. A megyeközpont Zala megyei kórházában történik a döntően 2-es progresszivitású esetek ellátása, míg a Semmelweis Egyetemre, valamint az Országos Onkológiai Intézetbe a legmagasabb szintű ellátást igénylő esetek kerülnek.

Felnőtt háziorvosi ellátás

A lakosságszám folyamatos emelkedése az egészségügyi alapellátás fejlesztését is szükségessé tette. 1989-től Gyenesdiás közigazgatási területe egy felnőttorvosi körzethez tartozott. 2013. évben a rendelő mindennapos túlsúfoltsága, az egyre nagyobb napi betegforgalom indokoltá tette a településen a két felnőttorvosi körzet kialakítását, így **jelenleg két körzetben gondoskodnak a háziorvosi alapellátásról.**

Az önkormányzati tulajdonban lévő rendelőben 2 fő vállalkozó háziorvos praktizál, 1-1 fő asszisztenssel, illetve 1 fő technikai személyzettel. 2014-től a rendelő a környék háziorvosi praxisaihoz viszonyítva — egyedülálló módon — közel 5 millió forint értékű ultrahangos vizsgálóberendezéssel rendelkezik, amely a hazai körülmények között a legkorszerűbbek közé tartozik. 2021-ben megújult az orvosi rendelő, így már korszerű környezetben fogadják a pácienseket.

Házi gyermekorvosi ellátás

A gyermekorvosi rendelő, illetve védőnői szolgálat épületének kivitelezése a TOP-4.1.1-15-ZA1-2016-00040 azonosítószámú, Gyermek egészségügyi szolgáltatások fejlesztése Gyenesdiáson című projekt keretében valósult meg. A beruházás 49.000.000 Ft pályázati

forrásból, illetve önkormányzati költségvetésből került megépítésre. Az összberuházás értéke 117 millió forint volt. A projekt keretében az építési munkák és az eszközbeszerzés támogatása valósult meg. Az épületben gyermekorvosi rendelő, védőnői rendelő, fektető, kiszolgálóhelyiségek, tágas váró került kialakításra. Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata továbbá a Magyar Falu Program keretében Orvosi eszköz beszerzés tárgyában 2.946.427 Ft támogatási összeget is nyert, melynek keretében az új építésű gyermekorvosi rendelőt, illetve védőnői szolgálatot szerelték fel új eszközökkel. Ezek között korszerű berendezési tárgyak, illetve különböző orvostechikai eszközök is vannak. További ütemezésben fogászati rendelő építése és berendezése is folyamatban van, a jelenlegi épülethez csatlakozva. A teljes egészségügyi komplexum elkészülte után Gyenesdiáson egy helyen, központosítottan, megfelelő színvonalon és minőségben végezhetik az egészségügyi dolgozók a településen élők ellátását. Emellett pedig az épületben működő praxis Gyenesdiás és a két szomszédos település: Vonyarcvashegy és Balatonyörök kis betegeit is ellátja.

Védőnői ellátás

Gyenesdiás településen van csecsemőtanácsadás, amelyet a védőnő végez minden hét csütörtöki napján 13.00-14.00 óráig. A védőnő egyidejűleg ellátja az iskola-egészségügyi feladatokat is. Elsődleges szűrőként funkcionál, hiszen az orvos, a gyógytestnevelő, a gyermekvédelem mind az ő jelzésére is számít.

Fogorvosi ellátás

Gyenesdiáson a fogászati alapellátás 1992 óta biztosított, melyről egy fogszakorvos gondoskodik, aki egyben az iskolafogászati feladatokat is ellátja.

Szakorvosi ellátás legközelebb Keszthely városában vehető igénybe.

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátásokat nyújtó intézmények (ápolást, gondozást nyújtó intézmény, rehabilitációs intézmény, lakóotthon, átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény és egyéb speciális ellátást nyújtó intézmény) a településen nincs.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A gyenesdiási kisgyermek a védőnői szolgálat rendelőjében az életkorúknak megfelelő kötelező szűrővizsgálatokon vesznek részt, az egy hónapos, három hónapos, hat hónapos és egy, kettő, három, négy, öt és hat éves státuszvizsgálatok keretében. A szűrőprogramok pl. a pszichomotoros, mentális fejlődés vizsgálatára, látás, hallás és beszéd fejlődésre terjednek ki. Három éves kortól ezen felül eszközös hallásvizsgálat, vérnyomásmérés és mozgásszervek vizsgálata történik. A kiszűrt eseteket a háziorvoshoz, illetve fejlesztő pedagógushoz irányítja a védőnő.

A gyermekek látásélességi vizsgálatára is lehetőség van. Bármely probléma esetén nemcsak a háziorvoshoz és fejlesztő pedagógushoz, hanem szakorvoshoz is irányíthat a védőnő.

Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata az elmúlt években többször is fogadott be mások által kezdeményezett egészségnapot. Ezekhez a rendezvényekhez várhatóan továbbra is hozzájárul, hiszen a vérnyomás- és vércukormérésen, koleszterinszint mérésen kívül más, igen fontos szűrővizsgálatoknak is helyt adtak.

A Magyar Egészségügyi Menedzsment Társaság a Magyar Nemzeti Bank támogatásával 2021 nyarán **EGÉSZSÉGPART** elnevezéssel egészségügyi szűrő-, és felvilágosító

programsorozatot indított, amelynek célja a helyi lakosok és a Balaton mellett nyaralók szűrése és egészségesebb életmódra való ösztönzése volt. 2021. nyarán az EGÉSZSÉGPART Balaton szűrőbusza Gyenesdiásra, a Diási Játékstrand parkolójába is ellátogatott. A programsorozat keretében az oda látogatók a Nemzeti Népegészségügyi Központ szűrőbuszán olyan ingyenes szűrővizsgálaton vehettek részt, mint a bőrgyógyászati szűrés, szájüregi szűrés, testösszetétel vizsgálat, általános szűrővizsgálatok. Az általános szűrővizsgálatok keretében vércukorszint mérést, vérnyomásmérést, EKG vizsgálatot és koleszterinszint mérést végeztek a szervezők. A szűrés a betegségek időben történő felismerésére, megelőzésére és az egészséges életmód támogatására irányult.

A Léleknektár Klub tagjai a **Gyenesdiási Nagymezőn 2019. júniusában** életre hívták a **Gyenesdiási Gyógyító Gvöngy** névre keresztelt rendezvényt, megszervezték a gyógyító falut, amelyre május elejéig mintegy negyedszáz, az ezotéria terén jártas szakember regisztrált. A program ügye mellé támogatóként a **Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata** és a **Bakonyerdő Zrt.** is becsatlakozott. A **térítésmentes gyógyításon túl élményfestészeti** bemutatókat, **előadásokat, meditációk és mozgásbemutatókat** is tartottak. A rendezvényen a gyógyítók köréből részt vett csontkovács, természetgyógyász, lélekgyógyász, szellemgyógyász, kristálygyógyász, alternatív mozgásterapeuta, feng shui oktató, angyalterapeuta, kineziológus, hipnózis –és művészetterapeuta, parapszichológus, népi gyógyító, masszőr, talpmasszázs terapeuta, ízület kimozgató, fül- és testgyertyát használó gyógyító, shiatshu masszírozó, reiki mester, energiagyógyász és asztrológus is.

A felnőtt lakosok a Keszthelyi Városi Kórház által nyújtott szűrési programokat (tüdőszűrés, különböző nőgyógyászati szűrővizsgálatok stb.) vehetik igénybe.

Mammográfias szűrővizsgálat

Szinte nincs olyan család, baráti kör, vagy munkahely, ahol ilyen vagy olyan formában ne jelent volna meg a rák. A közhiedelemmel ellentétben a rák egyes fajtái, például a méhnyakrák és az emlőrák kiváló eredménnyel gyógyíthatóak, különösen akkor, ha minél korábbi stádiumban fedezik fel. Szerencsére lehetőség van mammográfias (gépi) vizsgálatra, ami még a kitapinthatóság előtt megmutatja az esetleges rendellenességeket.

A Zala Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya két évente mammográfias szűrővizsgálatot szervez a településen élő 45-65 éves hölgy lakosoknak. A szűrővizsgálathoz a Zala Megyei Szent Rafael Kórházba kell elutazniuk. A Mammográfias szűrőállomásra autóbusszal történő szervezett eljutást Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata ingyenesen biztosította a településen élő 45-65 éves nők számára. A szervezett szállítás iránti igényt személyesen vagy telefonon is leadhatták a páciensek a Házi orvosuknál. 2019. évben 2 alkalommal, 2020. évben a vírushelyzet miatt 0 alkalommal, 2021. évben 1 alkalommal, 2022-ben igény híján 0 alkalommal szervezte meg az Önkormányzat a szűrésre történő autóbusszos utazást.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A Zalaegerszegi Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői Rehabilitációs Bizottság javaslata alapján a kisgyermekes esetleges fejlesztése a Keszthelyi Zöldmező utcai Általános Iskolában történhet, pszichomotoros, logopédiai, szenzormotoros fejlesztés területén. A gyenesdiási óvodában és iskolában lehetőség van gyógypedagógus és pszichopedagógus igénybevételére azoknál a gyermekeknél, ahol ez szükséges. A szülők ezzel a lehetőséggel néha a védőnő és családgondozó javaslata ellenére sem élnek, ezért fontos feladata a védőnőnek és a családgondozónak a szülők meggyőzése a szolgáltatások igénybevételére.

A keszthelyi Városi Kórházban is működik fejlesztő és rehabilitációs szolgáltatás. A rehabilitációs osztályon 3 illetve 2 ágyas, fürdőszobás, akadálymentesített kórtermek biztosítják a kényelmet a rehabilitációs ellátás ideje alatt. Az osztály mindkét emeletén ebédlő, szociális helység és kezelőhelységek segítik a rehabilitációs szakellátást. Az emeletek megközelítésére lift és lépcső is rendelkezésre áll. A rehabilitációs osztály 50 ágyszámmal rendelkezik. Jól felkészült rehabilitációs team várja a 18 év feletti gyógyulni vágyókat. Az osztályra felvett páciens részére egyénre szabott rehabilitációs tervet állítanak fel figyelembe véve a sérülés mellett a társbetegségeket. A keszthelyi Városi Kórház rehabilitációs osztálya kapcsolatot tart a társszakmákkal és az alapellátásban dolgozókkal, a civil-és önszervezetekkel.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az Étkezdét jelenlegi formájában (részlegesen önálló intézmény) 1991-ben hozta létre az Önkormányzat Képviselő-testülete. Négy korcsoport étkezéséről gondoskodik: bölcsődéseket, óvodásokat, iskolásokat és felnőtteket látja el. A felnőttek csoportját többségében a szociális étkezők és az intézmények dolgozói teszik ki. A gyermekek részére az ebéden kívül tízórait és uzsonnát is biztosít. Korlátozott számban külső befizetőket is elfogad, így naponta közel 550 ebédet főz le és adagol ki.

A közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV.30.) EMMI rendeletben megfogalmazott szabályok betartásával főz a konyha. Az étrendet is e szabályok figyelembevételével állítja össze, így az egész napos étkezésben részesülő gyermekek korcsoportonkénti energiaszükséglete biztosított. A tájékoztatási kötelezettségüknek az étlap közzétételével eleget tesznek. A naponta biztosítandó élelmiszerek, élelmiszercsoportok tekintetében a tej és tejtermékek, a zöldség vagy gyümölcs és a gabona alapú élelmiszerek jogszabályban meghatározott mennyiségére figyelnek. A cukor és só mennyiségére vonatkozó szabályok figyelembevételével készíti el a konyha az ételeket. Az élelmezésvezető a friss zöldség és gyümölcs beszerzésére nagy figyelmet fordít, ez a heti többszöri alkalommal történő árurendeléssel biztosított.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata Képviselő - testülete kiemelt figyelmet szentel a sporttevékenységek és a sportolás által a testmozgás, az egészséges életmódra nevelés, a személyiség és közösségfejlesztés, szabadidő hasznos eltöltése tevékenységekhez való hozzájárulás segítésére.

A településen 1950 óta működik futbalcsapat és ahhoz kötődő sportélet. Az eltelt évtizedek alatt a csapat több névváltozáson és átalakuláson ment át, 1986 óta viselik a **Kinizsi SK** nevet. A sportkör célja: Minél többféle lehetőséget biztosítson a sportolásra, kiszolgálva a helyi igényeket.

Labdarúgó szakosztály

Településünk férfi és női felnőtt labdarúgó csapattal is rendelkezik, emellett pedig fiú utánpótlás csapatokkal a legkisebbektől egészen a legnagyobbakig. Egy nemrégiben átadott, modern öltöző, 2 nagyméretű füves futballpálya, egy közepes és egy kisméretű műfüves labdarúgó pálya is a labdarúgóink rendelkezésére áll.

Gyenesdiási Asztalitenisz Egyesület

Az asztalitenisz szakosztály jelenleg a NB II. dél-nyugati csoportjában szerepel, megyei felnőtt és serdülő csapattal is rendelkezik. Edzéseiket és versenyeket részben az általános iskola tornatermében tartják. Az aktív sportolók létszáma 19 fő. A legjobb eredményeiket 2014-ben érték el, NB II. szintig jutva.

Az egyesület több játékosa is aktív tagja a mozgássérültek nemzeti válogatott keretének, a serdülő csapat rendszeres résztvevője a diákolimpiának.

Gyenesdiási Lovassport Egyesület

Az egyesület célja, hogy minden gyerek kapcsolatba kerülhessen a lovakkal, lovassporttal.

BEFAG Erdész Lövészklub

1962-ben jött létre, lőtere Gyenesdiáson a Csider-völgyben található, mely egyedülálló gyöngyszeme a magyarországi lőtereknek. A 10 méteres sportlövésztől egészen a 100 méteres precíziós lövészetig minden számot felvonultat és nemzetközi minősítéssel rendelkezik. Három megye vadászainak oktatási és vizsgapontjaként is működik. Országosan a futócéllövő eredményeikkel kiemelkednek. A klub lövészei fennállása óta több Európa és Világbajnoki érmet szereztek.

Nyugat-Balatoni Regionális Sportcentrum Egyesület

Gyenesdiáson a szervezet röplabdaoktatás 2008-ban a Kinizsi SK. berkein belül működő röplabda szakosztályban kezdődött el, melynek vezetése elfogadta azt a célkitűzést, hogy olyan térségi egyesületté, röplabdabázissá váljon a szakosztály, ahol minden röplabdázni vágyó gyerek, fiatal és az idősebb korosztály is megtalálja a helyét és olyan feltételeket kap, ami ezt a sportot széles körben népszerűsíti. 2012-ben átalakításra került a röplabda szakosztály. A Kinizsi Sk-ból kiválva, önálló egyesületként alakult meg a Nyugat-Balatoni Regionális Sportcentrum Egyesület, megtartva mind a terem-, mind a strandröplabda szakosztályt. Olyan térségi, régiós röplabdaközpontot kívánnak létrehozni, ahol minden röplabdázni akaró gyermek és felnőtt megtalálja a neki megfelelő edzési és játszási lehetőséget, akár hobbi, akár a magasabb versenysportolás szinten. Elsősorban az utánpótlás nevelésre helyezik a fő hangsúlyt, a legfiatalabbakkal, a 8-10 éves gyermekekkel kezdik el a röplabdaoktatást — felmenő rendszerben — azzal a céllal, hogy a tehetséges gyerekek fejlődése folyamatos, töretlen legyen. A strandröplabda mellett a teremröplabdában is kiváló, országosan elismert eredményeket értek el a csapatok.

Sportolási helyszínek:

Szabadtéri Fitness parkok

A kültéri Fitness eszközök nagyszerű lehetőséget biztosítanak mindenki számára, hogy friss levegőn testedzést gyakoroljon. Jelenleg két helyszínen van telepítve Fitness park településünkön.

Erdei tornapálya, tanösvények kirándulóhelyek

A természetet kedvelők és a természetjáró turisták számára a Keszthelyi-hegység kiváló lehetőséget nyújt erdei gyalogtúrák szervezésére.

Változatos erdők, növények, kilátótornyok, pihenőhelyek teszik vonzóvá a környéket a kirándulóknak. A kikapcsolódást, a nyugalmat keresők ellátogathatnak a Nagymezőre is, ahol pihenő, játszótér, szalonnasütő, továbbá erdei tornapálya várja az ideérkezőket.

Szabadtéri játszóterek

Településünkön több játszótér várja a gyermekeket, így könnyen megeshet, hogy a kisebb települési sétákat olykor egy kis önfeledt játszótéri kalandozás is színesítheti.

Diási Játékstrand, Gyenesi Lidóstrand

A Diási Játékstrandon négy, a gyenesi strandon egy darab strandröplabda, valamint egy strandfoci pálya várja a sportolni vágyókat.

Mindkét strandon számos sportolásra alkalmas pálya található (pl.: lánitenisz, streetball, ping-pong asztalok, sakk).

Iskolai műfüves pálya

Az iskola területén található egy 20x40 m-es műfüves labdarugó pálya és egy szabványos kézilabda pálya.

Sportpark

A park területén két darab szabványos méretű füves pálya található, a főpálya körül salakos futópálya került kialakításra. A főpálya öntözése automata öntözőrendszerrel, az edzőpályáé pedig öntöző kocsival megoldott. 2011-ben új sportöltöző került átadásra, a pályák között 250 férőhelyes lelátó helyezkedik el. Egy 50 x 90 méteres, nagyméretű műfüves pálya is elkészült.

A településen **konditerem** is rendelkezésre áll a sportolni vágyóknak.

A gyenesdiási Sportházban két squash terem egy kétsávos bowling pálya biliárd- és csocsó asztal segíti a szórakozást.

A sportfoglalkozásokra az óvodai tornateremben és az óvoda udvarán is lehetőség van. Az óvoda udvarán elhelyezett játékok segítik a gyermekek mozgásfejlesztését.

2022-ben átadásra került a gyenesdiási Kárpáti János Általános és Alapfokú Művészeti Iskola 20x40 méteres küzdőterű sportlétesítménye a fenntartó Nagykanizsai Tankerületi Központ beruházása révén, amely számos sport- és szabadidős rendezvénynek adhat otthont a jövőben.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata a szociális alapszolgáltatások keretében gondoskodik a szociális étkeztetésről, a házi segítségnyújtásról, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtásról és a családsegítésről.

Az **étkeztetés** keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen

- koruk,
- egészségi állapotuk,
- fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük,
- szenvedélybetegségük, vagy
- hajléktalanságuk

miatt.

Külön eljárás nélkül biztosítani szükséges a szociális étkezést annak a személynek, akinek élete és testi épsége veszélyben van.

A szociális étkeztetés a rászoruló személyek korlátozott önálló képességéből adódó hiányaira, szükségleteire hivatott válaszolni. Az időskorú ellátottak esetén az étkeztetés megszervezésével Önkormányzatunk ún. „otthon maradási segítő” ellátást biztosít, amellyel az ellátott otthonában történő életvitele fenntartható. Hosszú távú cél, hogy a jóval költségesebb ápolást, gondozást nyújtó intézménybe csak akkor kerüljön az ellátott, ha a szociális étkezés igénybevételével, illetve a más szolgáltatónál igénybe vett házi segítségnyújtás szolgáltatással sem biztosítható tovább otthonában történő ellátása.

Az Önkormányzat az étkeztetést munkanapokon (hétfőtől péntekig) biztosítja az önkormányzati Étkezdé (szociális konyha) közreműködésével. Az étkezés igénybe vehető helyben fogyasztással, elvitellel, valamint házhoz történő kiszállítással. Az étel kiszállítása az Önkormányzat által biztosított személygépjárművel – szociális gondozónő segítségével történik. A személyes gondoskodást nyújtó ellátásokért térítési díjat kell fizetni.

A **házi segítségnyújtás** olyan szolgáltatás, amely az igénybe vevő önálló életvitelének fenntartását - szükségleteinek megfelelően - lakásán, lakókörnyezetében biztosítja. Hozzájárul ahhoz, hogy az ellátást igénybe vevő fizikai, mentális, szociális szükséglete saját környezetében, életkorának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően, meglévő képességeinek fenntartásával, felhasználásával, fejlesztésével biztosított legyen.

A házi segítségnyújtás keretében az Szt. 63. §-ában meghatározott gondozási szükségletekkel rendelkező házi segítségnyújtást igénylő személyek ellátásáról kell gondoskodni. Az Önkormányzat e feladatát a Keszthely és Környéke Kistérségi Többcélú Társulás Szociális Szolgáltató Központ útján látja el.

A **jelzőrendszeres házi segítségnyújtás** célja a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, de a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

Az Önkormányzat az Szt. 65. §-ában foglaltak szerinti jelzőrendszeres házi segítségnyújtással kapcsolatos feladatait társulási formában látja el a Keszthely és Környéke Kistérségi Többcélú Társulás Szociális Szolgáltató Központtal.

Az Önkormányzat az Szt. 64-65. §-ában foglaltak szerinti családsegítéssel kapcsolatos feladatait a zalaszántói székhelyű Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat útján látja el.

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátásokat nyújtó intézmények (ápolást, gondozást nyújtó intézmény, rehabilitációs intézmény, lakóotthon, átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény és egyéb speciális ellátást nyújtó intézmény) a településen nincs.

g) drogprevenációs szolgáltatások;

A drogprevenációs és egyéb egészségfejlesztő programok elsődleges színterei az általános iskolák és a középiskolák. Leggyakrabban a serdülőkorban lévő tanulók részesülnek ilyenfajta foglalkozásokban, ám egyes szakemberek szerint jóval 14 éves kor előtt el kellene kezdeni a megelőzést. Napjainkban Magyarországon számos preventív eljárás elérhető. Az általános iskolás tanulók számára kialakított DADA-program neve egy mozaikszó, mely a dohányzás, alkohol, drog és AIDS szavak kezdőbetűiből áll össze, jelezve a pontos tematikát. A preventív tevékenységet rendőrök végzik, akik részletes ismeretanyagot adnak át a tanulóknak 45 perces foglalkozások keretein belül. A fő cél az, hogy a gyermekekből jogkövető felnőttek váljanak, akik képesek felismerni, elkerülni a vészhelyzeteket.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A fenti szolgáltatások nyújtása során felmerült hátrányos megkülönböztetésről, az egyenlő bánásmód követelményének megsértéséről nincs tudomásunk, az Önkormányzat és az általa fenntartott intézmények ellen ilyen ügyben eljárás nem indult.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

Míg az egyenlő bánásmódhoz való jog mindenkit megillet, addig az esélyegyenlőség biztosítása a jogalkotó részéről külön intézkedések, jogszabályi rendelkezések megtételét követeli meg. Ezeket nevezzük általában pozitív intézkedéseknek. Nyilvánvaló tehát, hogy nem jelenti az egyenlő bánásmód követelményének megsértését a hátrányos helyzetű csoportok számára esélyteremtő pozitív intézkedések meghozatala.

Az Ebktv. 11. § (1) bekezdése előnyben részesítés címszó alatt megfogalmazza, hogy nem jelenti az egyenlő bánásmód követelményének megsértését az a rendelkezés, amely egy kifejezetten megjelölt társadalmi csoport tárgyilagos értékelésen alapuló esélyegyenlőtlenségének felszámolására irányul, ha az törvényen vagy törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendeleten, illetve kollektív szerződésen alapul, és határozott időre vagy határozott feltétel bekövetkeztéig szól.

Az esélyegyenlőségi célcsoportokat célzó ellátások általában véve is pozitív intézkedésekkel segítik a rászorulókat, a pozitív megkülönböztetést szükség esetén az eljárások, illetve a szolgáltatások nyújtása során érvényesíti az Önkormányzat, illetve a szolgáltató intézmény annak érdekében, hogy a leghátrányosabb helyzetben lévőket kompenzálja, esélyegyenlőségüket biztosítsa.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2016	n.a.
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	n.a.

Forrás: Önkormányzati adat

Népkonyha szolgáltatást településünk nem nyújt, az erre vonatkozó adattábla ezért üres.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet szinterei, fórumai;

Az alábbi táblázatban látható, hogy köznevelési intézményeink tornateremmel, tornaszobával el vannak látva. Sportcsarnokról, sportpályáról a táblázatban nincs adat, de természetesen településünkön van egy sportcsarnok és vannak futballpályák is.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
2	nem	10 299	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Sokrétű értelmes, szabadidős tevékenységek lehetőségét nyújtja, a József Attila Művelődési Ház és Könyvtár. Gyenesdiás közösségi életének egyik jelentős szintere. Különböző klubokban, művészeti csoportok tevékenységeibe a lakosok 20-30%-a rendszeresen bekapcsolódik. Rendszeres programjai között minden korosztály, minden réteg megtalálja a számára megfelelő programot. A fogyatékkal élők számára is jól megközelíthető, teljeskörűen akadálymentesített.

A József Attila Klubkönyvtár feladatköre:

1. Könyvtári tevékenység: 12 ezer kötetes könyvtár fenntartása, könyvbeszerzés, olvasószolgálat, helytörténeti anyagok gyűjtése, könyvtári-közművelődési rendezvények (igény esetén pl. olvasók klubja), gyermekfoglalkozások, játszóházak (Húsvét, Anyák napja, Karácsony stb. előtt). A nyilvános könyvtár a Község házához kapcsolódó épületben, központi helyen található, heti 5 napos nyitvatartással, **e-Magyarország ponttal (nyilvános internet elérési pont) látja el feladatát.**

2. Helyi klubok, körök fenntartása, munkájának szervezése, koordinálása: *Amatőr előadóművészeti csoportok:*

- Gyenes Néptánc Együttes
- Gyenesdiási Népdalkör
- Gyenesdiási Kórus
- Gyenesdiási Dalárda

Alkotó csoportok:

- Szövő- és népi kismesterségek szakköre
- Darnay Dornay Béla Honismereti Kör
- Varró Szakkör

Szabadidős klubok:

- Nyugdíjas klub
- Jógatorna Klub
- Baba-mama klub

3. **Közösségi élet fejlesztése:**

Népszokások felelevenítése, rendezvények, összejövetelek (pl. húshagyó keddi fánk-parti, tollfosztás, diótörés, rétes- és süteménysütő verseny), Amatőr helyi alkotók kiállításának szervezése

4. **Helyi ünnepek, évfordulós megemlékezések szervezése:**

Megemlékezés a háborús hősekről (január), nőnap, március 15-i ünnepség, karácsonyi ünnepség, avatások, önkormányzati rendezvények (pl. kitüntetés-átadás, testvérkapcsolati rendezvények, idősek napja, családi nap stb.)

5. **Helyi közművelődési rendezvények:**

- Író-olvasótalálkozók, irodalmi teadélutánok
- Kiállítások, ismeretterjesztő előadások
- Tracspartik (kötetlen laza beszélgetések ismert emberekkel)
- Saját csoportok bemutatói (a keszthelyi Balaton Színházban)

6. **Nyári idegenforgalmi – kulturális rendezvények:**

Az intézmény szervezi, rendezi a település idegenforgalmát kiszolgáló kulturális rendezvényeket, az előkészítéstől az elszámolásig: programterv, pályázatírás, benyújtás, rendezés, elszámolások, rendezvénymarketing, hatásvizsgálat.

Hagyományosan a **Pünkösdi Szezonnyitóval** kezdődnek programjaink (kiállítás-megnyitó, családi nap, horgászverseny, folklórműsor).

Legnagyobb eseményünk a július közepén megrendezett, négynapos **Gyenesdiási Bornapok**. Szabadtéren berendezett, borházakkal, lacipecsenyésekkel, kenyérlángossal, népművészeti és kézműves vásárral, ill. bemutatóval, sokszínű kulturális-szórakoztató műsorral minden korosztály részére.

Július végén, augusztusban, szerda esténként tartjuk a **Községházi esték** kamarazenei hangversenysorozatot, a magas kultúra iránt érdeklődőknek. A koncertek ingyenesek, általában a komolyzene könnyebben fogyasztható darabjaiból válogatnak.

Augusztus 20-ával együtt tartjuk a **gyenesi Szent Ilona búcsút** (augusztus 18.), mely kiállítás-megnyitóból, megemlékezésből, folklórműsorból, hangversenyből és zenés estből áll.

A nyári utószezon fő rendezvénye a szeptember első felében rendezett **Szüreti Vigasságok**, mely ünnepi praelésből, felvonulásból, folklórműsorokból és bálból áll.

Az évet a település elmúlt esztendejét bemutató **fotókiállítással** zárják, mely az Önkormányzat épületében tekinthető meg.

A fő rendezvények mellett **kiállítások**, más **alkalmi programok** állnak az érdeklődők, turisták, üdülővendégek, helyi lakosok rendelkezésére.

Ami még kimaradt: **Keszegfesztivál**, **Burgonyanap**, a Turisztikai Egyesület szervezésében megrendezésre kerülő **Adventi Gesztenyesütés és Karácsonyi Vásár** stb.

Szezon Kosár Bevásárló Közösség által szervezet programok

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

Gyenesdiáson a közösségi együttélés során nem jellemzőek komolyabb konfliktusok. Az utóbbi években sokan költöztek be településünkre más településekről, akár más országrészből, így örömmel konstatáljuk, hogy közösségünk egyre sokszínűbb. A turista szezonban, fesztiválok előfordulnak kisebb összezörrenések, melyek javarészt maguktól is rendeződnek, rendőrségi beavatkozásra az esetek többségében nincs szükség.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

Mi, gyenesdiások szerencsésnek mondhatjuk magunkat, amiért a szolidaritás, az egymás iránt érzett felelősség és a segítő szándék markánsan megjelennek településünkön, mind a civil szervezetek, mind a magánszemélyek tevékenységeiben.

A koronavírus első hullámainak idején például egy vállalkozó rengeteg maszkot ajánlott fel a település lakosságának, amely kiosztásra is került az Önkormányzat dolgozói segítségével. Az orosz-ukrán háború elől menekülő családok részére Önkormányzatunk gyűjtést szervezett, amely során rengeteg ruha, játék felajánlás érkezett a lakosságtól.

Az önkéntesség is jelentő méreteket ölt településünkön. Elsősorban a település szépítésére, közterületeinek tisztán tartására (szemétszedés, virágosítás) minden évben szerveződnek önkéntesek. Szintén a járvány legkritikusabb időszakában számos helyi lakos fordult az Önkormányzathoz azzal a felajánlással, hogy önkéntesként besegít a megszorított feladatok ellátásába (bevásárlás, gyógyszerkiváltás az idősek részére). A helyi közösség jószándéka és ereje példaértékűnek mondható.

A Családsegítő és Gyermejjóléti szolgálaton keresztül kapcsolatban vagyunk a Máltai Szeretetszolgálat keszthelyi csoportjával, a Magyar Vöröskereszttel, az Ökumenikus Szeretetszolgálattal.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Gyenesdiáson nincs jelen nagy létszámú nemzetiség, így a más nemzetiségekhez tartozók kulturális identitásának megőrzése céljából speciális intézkedések nem jellemzőek településünkön.

e) helyi lakossági önszerveződések.

A helyi lakosság időről időre megvalósít valamilyen önszerveződést, ami a közösségben rejlő potenciál jelentőségét jelzi. Lásd: 3.7 c) fejezet

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Településünkön roma nemzetiségű önkormányzat nem működik.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Tartós munkanélküliek magas aránya az összes álláskereső között	Képzések, átképzések, mentori szolgáltatás
Az alacsony iskolai végzettség, szakma valamint a digitális írástudás hiánya	8 általános iskola befejezése, szakképzettség szerzése, digitális írástudás növekedése

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, a gyermeki jogokat szabályozó 6. §-a szerint minden gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a társadalomba való beilleszkedéséhez, önálló életvitelének megteremtéséhez. Joga van arra, hogy a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, az egészségére káros szerek elleni védelemben részesüljön. A Gyvt. 17 § (3) bekezdése alapján a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében történő együttműködési és kölcsönös tájékoztatási kötelezettség is kiemelten fontos.

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A szolgáltatás elvi alapjai, működésére vonatkozó szabályozók jogszabályi kereteit a Gyvt., valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet adják. A gyermekjóléti szolgáltatást az adott fenntartó (önkormányzat, kistérségi társulás, egyház, civil szervezet stb.) gyermekjóléti szolgálat által biztosítja. A gyermekjóléti szolgálat tevékenységének jelentős része eléri az adott település valamennyi gyermekét, szolgáltató és megelőző funkcióval bír. Tevékenységét összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. A gyermekjóléti szolgálat az általa ellátott településrészen, településen figyelemmel kíséri valamennyi, 0-18 éves gyermek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.

Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata elkötelezett a gyermekek jogainak maradéktalan érvényesítése mellett, jelen fejezetben az őket érintő kérdésekkel, problémákkal foglalkozunk. Az alábbiakban a gyermekek főbb demográfiai mutatóit ismertetjük röviden.

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2. számú táblázatból)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	1 971	2 102	4073	48,39%	51,61%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			70	1,72%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	277	272	549	6,80%	6,68%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	55	44	99	1,35%	1,08%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fenti táblázat a kiskorúak számát és arányát mutatja meg az állandó népességben nemek és korcsoportok szerint. A 0-2 év közötti gyermekek mindössze 1,72 %-át teszik ki az állandó népességnek, a 14 év alattiak összesen 13,48 %-át, a 15-17 éves népesség aránya pedig 2,43 % az állandó népességben. Nemek szerint a 17 év alatti népességben a fiúk kicsivel nagyobb arányban jelennek meg. A település jövőjét illetően a gyermekek számának növekedése lenne kívánatos. Esélyegyenlőségi szempontból a gyermekek demográfiai adatai alapján messzemenő következtetéseket nem tudunk levonni, ugyanakkor, ha a korosztály gyarapodását szeretnénk szorgalmazni, akkor a kisgyermekes családokat célzó szolgáltatások szervezésére, a családalapítás támogatásának kérdésére érdemes figyelmet fordítani.

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

A gyermekek helyzetének elemzését kezdjük az alapfogalmak rövid magyarázatával.

A **veszélyeztetettség** fogalmát a Gyermekvédelmi Törvény 5. § n) pontja tisztázza. E szerint a veszélyeztetettség olyan - a gyermek vagy más személy által tanúsított - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A **védelembe vétel** a gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó hatósági intézkedés. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételel megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelembe veszi. (Gyvt. 15. § (4) bekezdés b) pont és 68. § (1) bekezdés)

Hátrányos helyzetű a Gyvt. 67/A. § (1) bekezdése alapján az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége (ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik),
- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága (ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy),
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei (ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek).

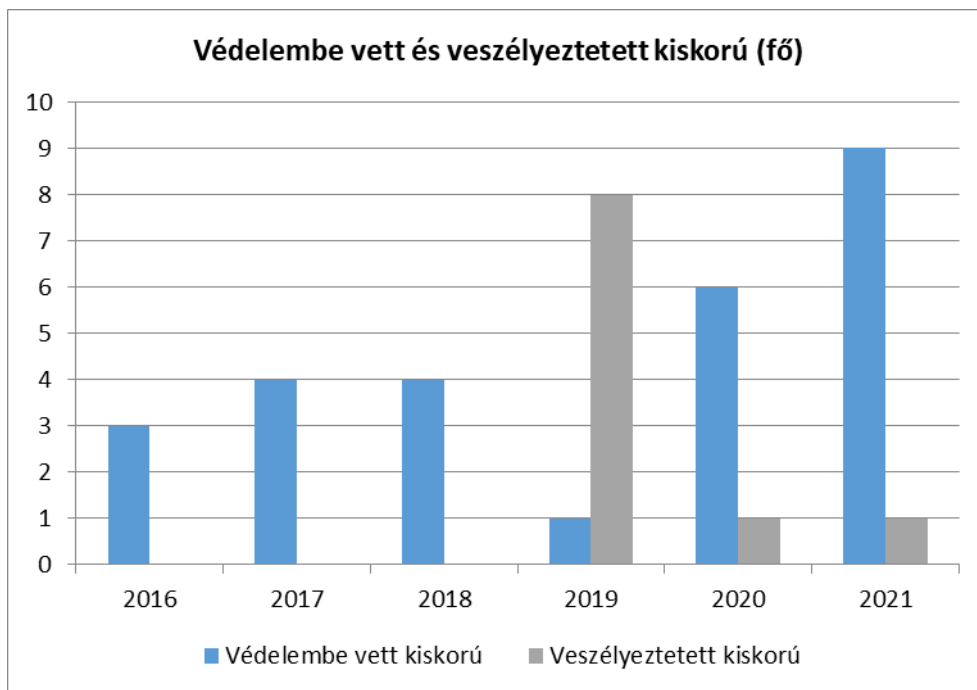
Halmazottan hátrányos helyzetű

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a fentebb meghatározott három körülmény közül legalább kettő fennáll,
- a nevelésbe vett gyermek,
- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt. (Gyvt. 67/A. § (2) bekezdése)

A **gyermek védelme** olyan tevékenység, mely a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére, illetve megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányul. A gyermek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt.-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat. (Gyvt. 14. § (1) (2) (3) bekezdés) A gyermekvédelmi törvény kimondja, hogy a gyermek védelme során az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. (Gyvt. 3. § (2) bekezdés)

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2016	3	0
2017	4	0
2018	4	0
2019	1	8
2020	6	1
2021	9	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

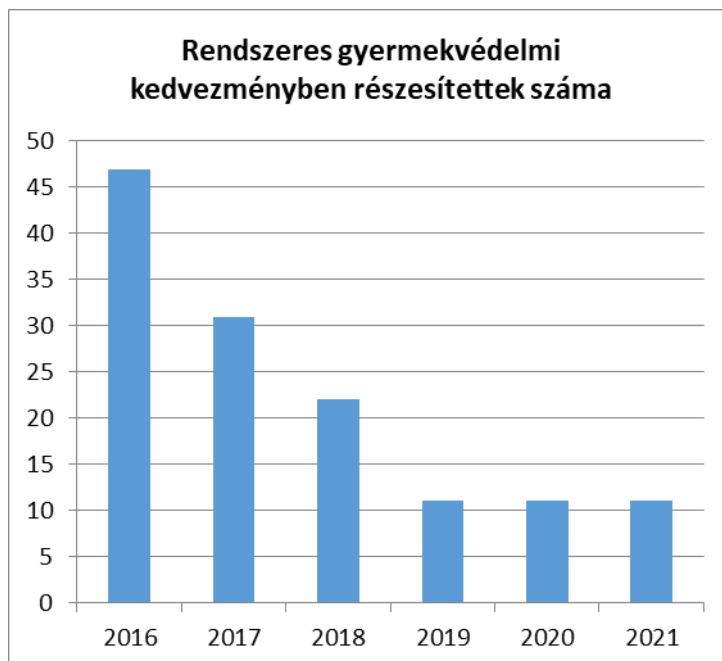
2019- év után a veszélyeztetett gyermekek száma szerencsére csökkent, ez a jelzőrendszer hatékonyságának köszönhető valószínűleg, hiszen visszatartó erő a szülők bántalmazó magatartása szempontjából az, hogy hamarabb kiderül a külvilág számára a bántalmazás, elhanyagolás. A védelembe vételeké viszont magasabb lett, ami szintén jelzi a hatékonyabb együttműködést és a jelzések áramlását az intézmények, védőnők, Szolgálat közt.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők valamint

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2016	47
2017	31
2018	22
2019	11
2020	11
2021	11

Forrás: Önkormányzati adatok

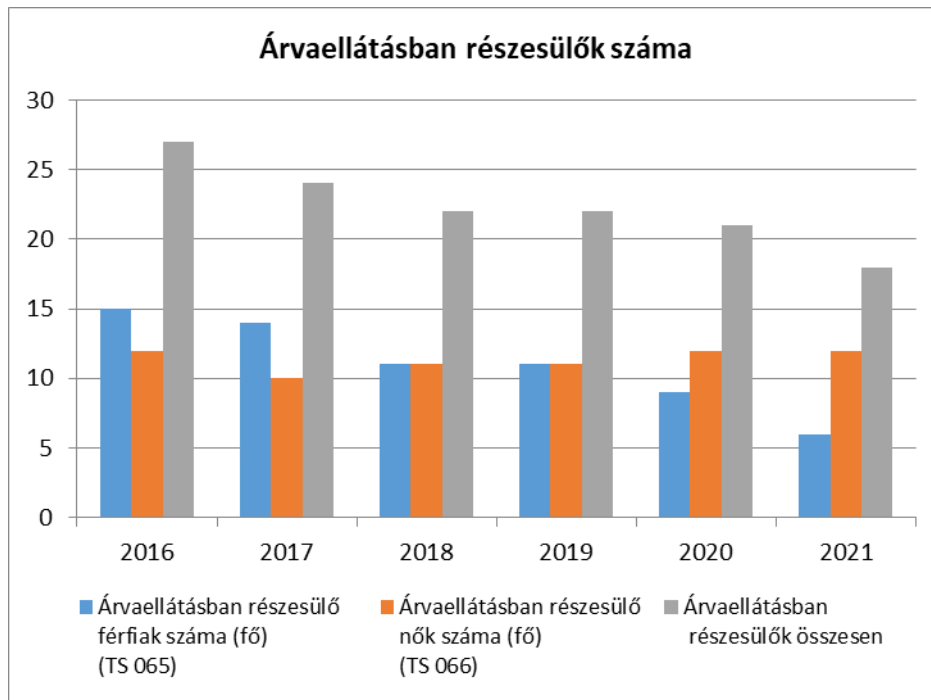
A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma évről évre csökkenő tendenciát mutat.

A gyermekek és fiatalok arányának növekedése várhatóan a jövőben is fennáll, már a migráció és a háború miatt is, viszont ezzel nem egyenes arányos pl. a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény iránti kérelmek mennyisége. Ennek egyik oka, hogy a minimálbérek emelkedésével sok család kiesik már a jövedelemhatár átlépés miatt a jogosultságból, bár tudjuk, hogy az a jövedelem, amiből élnek, még mindig nagyon kevés, abból megélni nagyon nehéz. Így van ez annak ellenére is, hogy az idei évben a veszélyhelyzet kihirdetése miatti intézkedések közt találjuk a gyermekvédelmi kedvezmény esetében az egy főre jutó nettó jövedelemhatár megemelését.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2016	15	12	27
2017	14	10	24
2018	11	11	22
2019	11	11	22
2020	9	12	21
2021	6	12	18

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az árvaellátás az elhunyt nyugdíjas, illetve nyugdíjban nem részesülő, de nyugdíjjogosultságot szerzett elhunyt személy gyermekének, örökbe fogadott gyermekének, meghatározott feltételek esetén nevelt gyermekének, testvérének, unokájának járó ellátás, melynek szabályait az 1997. évi LXXXI. törvény (Tny.) határozza meg. Az árvaellátás alapvetően a gyermek 16. életévének betöltéséig jár, kivéve, ha nappali rendszerű oktatásban vesz részt a gyermek, ebben az esetben legfeljebb 25. életévének betöltéséig jár. (Tny. 55. §) Az árvaellátás összege gyermekenként annak a nyugdíjnak a harminc százaléka, ami az elhunytat öregségi nyugdíjként halála időpontjában megillette, vagy megillette volna. A nyugdíj hatvan százaléka jár árvaellátásként annak a gyermeknek, akinek mindkét szülője elhunyt, illetve akinek életben lévő szülője megváltozott munkaképességű. (Tny. 56. § (1) és (2) bek.)

Gyenesdiáson az árvaellátásban részesülők száma az öt évvel korábbi adatokhoz képest csökkent. 2021-évből az árvaellátásban részesülők között a férfiak fele arányban voltak, mint a nők. Elmondható, hogy településünkön nincsenek jelen nagy számban olyan gyermekek, fiatalok, akiknek esetében a szülő halála miatt árvaellátás jár.

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A Gyvt. 2015. szeptember 1-től hatályos módosítása alapján jelentősen bővült azoknak a gyermekeknek a köre, akik számára ingyenes a bölcsődei, óvodai étkezés.

A jogszabályváltozás komoly segítséget jelentett elsősorban azoknak az alacsony jövedelemmel rendelkező családoknak, akik a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre pár ezer forint különbözet miatt nem voltak jogosultak, és más kedvezményezett körbe sem estek bele. Az ingyenes és kedvezményes gyermekétkeztetésre vonatkozó szabályokat a gyermekvédelmi törvény határozza meg az alábbiak szerint.

A Gyvt. 21/B. § (1) bekezdése szerint az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani

- a bölcsődében, mini bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha
 - rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
 - tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
 - olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
 - olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkal csökkentett összegének 130%-át vagy
 - nevelésbe vették;
- az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha
 - rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy
 - nevelésbe vették;
- az előző két pont szerinti életkorú, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében helyeztek el;
- az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha
 - nevelésbe vették, vagy
 - utógondozói ellátásban részesül. (Gyvt. 21/B. § (1) bekezdés)

A Gyvt. 21/B. § (2) bekezdése szerint az intézményi gyermekétkeztetést az intézményi térítési díj **50%-os normatív kedvezményével** kell biztosítani

- az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;
- az 1-8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, hogy rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság alapján a tanuló nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben;
- a bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben vagy bármely évfolyamon nappali rendszerű oktatásban részesülő tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek számára, feltéve, hogy az (1) bekezdés alapján a gyermek nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben.

Az ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés gyermekenként csak egy jogcímen vehető igénybe.

2020-ról 2021-re településünk intézményeiben csökkent az ingyenes étkeztetésben részesülő gyermekek száma, viszont az 50 %-os mértékű étkezésre jogosultak száma az iskolában emelkedett.

4.1.4. számú táblázat – Kedvezményes bölcsődei - óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)						
Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma bölcsőde	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	18	87	28	95	0.	0
2020	19	99	14	98	0	0
2021	14	92	8	109	0	0

Forrás: Önkormányzati adatok

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek számát illetően nem áll rendelkezésünkre adat.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Külföldről visszatért, magyar állampolgársággal rendelkező vagy nem rendelkező, hátrányos helyzetű családban élő gyermekek jellemzőiről nem áll rendelkezésünkre adat.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Településünkön nem található szegregátumnak minősülő terület, így helyi gyermekek nem élnek telepszerű szegregált lakókörnyezetben.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

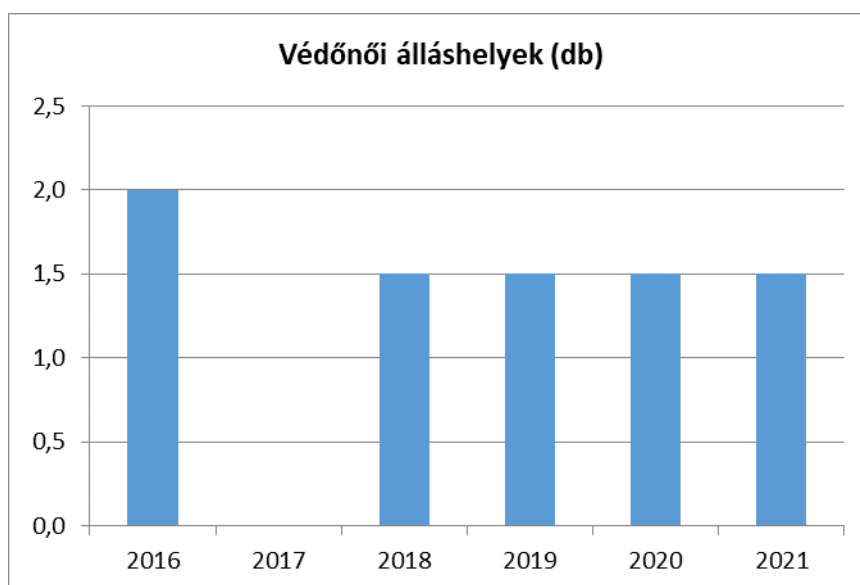
Gyenesdiáson nem került megállapításra a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet, a fogyatékossgal élő gyermekek számáról pedig nincs pontos adatunk.

- a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A védőnői szolgálat az egészségügyi alapellátás része, körzeti beosztás szerint működik, biztosítva az egységes, magas színvonalú preventív ellátást a nővédelem, a várandós anyák, a gyermekágyas anyák, valamint a 0-18 éves korú, valamint 18 év feletti, középfokú nappali rendszerű iskolai oktatásban résztvevő gyermekek gondozása területén.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2016	2,0	n.a.	-
2017	0,0	n.a.	-
2018	1,5	n.a.	-
2019	1,5	n.a.	-
2020	1,5	n.a.	-
2021	1,5	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

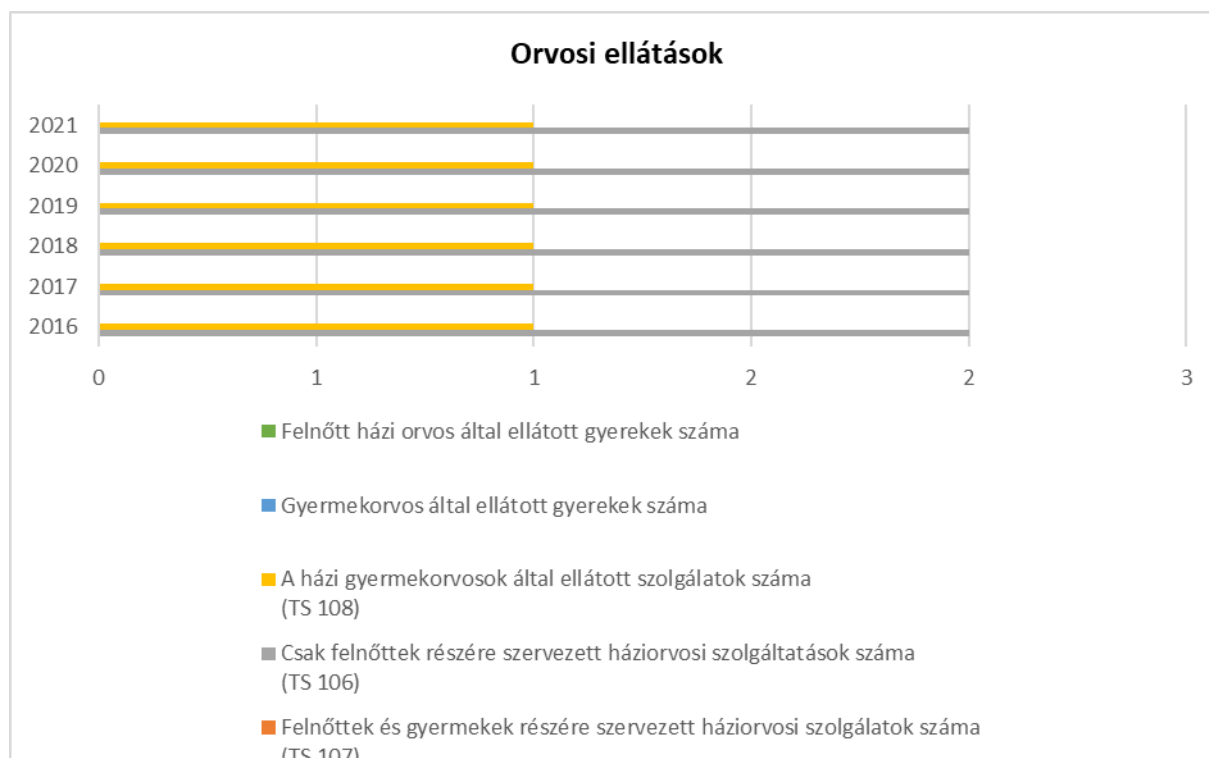

Gyenesdiás település területe a védőnői ellátás szempontjából két körzetre van osztva. A védőnői állás helyek száma 1,5 db.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgáltatások száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	2	1	n.a.	n.a.
2017	0	2	1	n.a.	n.a.
2018	0	2	1	n.a.	n.a.
2019	0	2	1	n.a.	n.a.
2020	0	2	1	n.a.	n.a.
2021	0	2	1	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Gyenesdiáson két felnőtt házi orvosi körzet került kialakításra, betöltetlen praxis nincs. A házi orvos által ellátott személyek számáról nincs adatunk. A házi gyermekorvosi praxis szintén be van töltve.

Házi gyermekorvosi szolgálat - Forgalmi adatok a munkanapló és ambuláns napló adatai alapján									
Ssz.	Megnevezés		2016. év	2017.év	2018. év	2019. év	2020. év	2021. év	
1.	Rendelőben ellátott esetek		4659	4802	4537	5669	5440	6406	
2.	Rendelőn kívüli ellátások száma		22	21	5	6	3		
3.	Telemedicinális ellátás							2500	
4.	Fekvőbeteg gyógyintézetbe utalások száma (eset)		38	37	28	31	34	27	
5.	Szakrendelésre utalások (eset)	a	diagnosztika (EKG, labor, képalkotó)	190	181	178	301	234	269
		b	egyéb	181	207	171	284	216	294

Forrás: KSH

A házi gyermekorvos által ellátott gyermekek száma az utóbbi években növekedést mutatott. A házi orvosok és a házi gyermekorvos leterheltsége becsléseink szerint nagyjából az országos átlaggal egyező.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A gyermekek speciális ellátási igényei, fejlesztése terén a Zala Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Keszthelyi Tagintézménye játszik fontos szerepet. Gyógypedagógus, pszichológus, gyógytestnevelő szakemberek révén biztosít fejlesztő foglalkozásokat, terápiákat a gyermekek számára.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások:

- a gyermekjóléti szolgáltatás,
- a gyermekek napközbeni ellátása,
- a gyermekek átmeneti gondozása,
- gyermekek esélynövelő szolgáltatásai. (Gyvt. 15. § (2) bekezdés)

A **gyermekjóléti szolgáltatás** a fentebb már ismertetett módon működik településünkön. (lásd: 3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés)

Speciális szolgáltatások, mint Biztos Kezdet Gyerekház vagy Tanoda Gyenesdiáson nem működnek, tekintettel arra, hogy a település állandó népességének életszínvonala alapján ezek működtetése jelenleg nem indokolt. A gyermekszegénység jelensége községünkben igen kismértékben fordul elő, így állandó kompenzációs szolgáltatásokra nincs szükség. Néhány esetben találkozunk olyan nehéz

élethelyzettel, mely segítségnyújtást, esetleges beavatkozást igényel, ezeket a helyzeteket a helyi intézmények, civil szervezetek megfelelő módon, szükség esetén összefogással kezelik.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

Bölcsődei ellátás (3 év alatti gyermekek ellátása)

A Gyvt. 42. §-a alapján a bölcsődei ellátás keretében a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását kell biztosítani. Minden 3 éven aluli gyermek ellátását biztosító ellátási forma bölcsődei ellátásnak minősül. Bölcsődei ellátást biztosíthat a bölcsőde, a mini bölcsőde, a munkahelyi bölcsőde és a családi bölcsőde. Bölcsődei ellátásban a gyermekek 20 hetes kortól 3 éves korukig részesülhetnek, kivéve, ha a gyermek a harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja – ebben az esetben a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-ig gondozható, nevelhető-, valamint ha a gyermek sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre, gondozásra jogosult – ebben az esetben a hatodik életévének betöltését követő augusztus 31-ig részesülhet bölcsődei ellátásban.

A bölcsődei nevelés-gondozás célja a családban nevelkedő kisgyermek számára a családi nevelést segítve, napközbeni ellátás keretében a gyermek fizikai- és érzelmi biztonságának és jóllétének megteremtésével, feltétel nélküli szeretettel és elfogadással, a gyermek nemzetiségi/etnikai hovatartozásának tiszteletben tartásával, identitásának erősítésével kompetenciájának figyelembevételével, tapasztalatszerzési lehetőség biztosításával, viselkedési minták nyújtásával elősegíteni a harmonikus fejlődést.

Gyenesdiáson a bölcsőde 2008 okt. 27-én kezdte meg működését az óvoda mellett átalakított szolgálati lakásban. A folyamatosan bővülő igényeknek eleget téve 2011. szeptember 01.-én új térségi bölcsőde létesült. Az új bölcsőde az óvoda melletti parkoló helyén épült fel.

Feladata a három éven aluli gyermekek gondozása-nevelése, harmonikus testi-szellemi fejlődésének segítése az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével. Két csoportszobában összesen 26 fő kisgyermeket tud fogadni. Az egyik csoportba a korban fiatalabb gyermekek kerülnek elhelyezésre, a másikban, a korban nagyobbacsok. A beiratott gyermekek magas számát a bölcsőde vezetésének gondos odafigyelése teszi lehetővé, hiszen folyamatos a gyermekek bölcsődéből óvodába kerülése, ezt gondosan megtervezik minden évben, így minden óvodába kerülő gyermek helyére azonnal érkezik az intézménybe új bölcsődés.

Az eltelt év legjelentősebb fejlesztése a só-és fényterápiás szoba kialakítása volt. A helységben kialakított homokozóban játék közben lélegzik be a légtérbe párologtatott sót. A sóhomokozó kiválóan alkalmas az egészségmegőrzésre és gyógyulásra.

Településünkön munkahelyi, családi, illetve minibölcsőde nem működik.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	n.a.	n.a.
2017	26.	26
2018	26	26.
2019	26.	26
2020	26	24
2021	26	24.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyerekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	0	0	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0	26	26
2018	0	0	0	0	0	0	26	26
2019	0	0	0	0	0	0	26	26
2020	0	0	0	0	0	0	26	24
2021	0	0	0	0	0	0	26	24

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A nyári szünetben sok családnál problémát jelent a gyermek/ek felügyeletének megoldása. Önkormányzatunk 2021. évben is megszervezte a nyári gyermekfelügyeletet, immáron 6. alkalommal. A gyermekfelügyelet helyszíne általában a Kárpáti János Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola szokott lenni, viszont most az iskolabővítés miatt a Természet Háza Látogatóközpontban szerveztük meg 6 héten keresztül. 2 fő külsős munkavállaló látta el a gyermekek felügyeletét. A gyermekek létszáma általában 15-20 fő volt napi szinten. A résztvevők a helyi Étkezdében fogyaszthatták el az igényelt ebédjüket. A tábor tartalmas, élménydús programot és szeretetteljes légkört nyújtott a gyerekeknek. A kisgyermekes családoknak nagy segítséget jelentett a gyerekek biztonságos elhelyezésében a vakáció idejére.

f) gyermekvédelem;

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői, vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

Az Önkormányzat jogszabályból eredő feladatainak az alábbiak szerint tesz eleget:

- A települési támogatást a helyi szociális ellátásokról szóló 12/2020. (XI.6.) önkormányzati rendelet alapján biztosítja.
- Személyes gondoskodást nyújtó alapellátások keretében: gyermekjóléti szolgáltatást biztosít a zalaszentőti központú Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat működtetésével.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

Krízishelyzetben a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat szolgáltatásait lehet igénybe venni.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szüneti programokhoz való hozzáférés;

A gyermekek számára Gyenesdiás egész évben számos sport- és szabadidős programot biztosít. Lásd: 3.6. e) fejezet

Általánosságban az is megfogalmazható, hogy az egészséges életmódra, sportos életvitelre való nevelés egyre hangsúlyosabb szerepet kap mind az óvodás nevelés, mind az iskolai oktatás terén, a kisgyermekek, tanulók mindennapjaiban az egészségtudatosság, a rendszeres testmozgás folyamatosan jelen van.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfégi, szüneti);

Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata az intézményi gyermekétkeztetést a fenntartásában lévő Étkeзде működtetésével biztosítja a Gyvt. szabályozása alapján.

Az ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésre vonatkozó szabályok Gyvt.-ben foglaltak (Gyvt. 21. § (1) – (2) bekezdés) alapján a fentiekben részletezésre kerültek, ahogy a kedvezményes/ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben részesülők száma is. (lásd: 4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya)

Hétfégi gyermekétkeztetést nem tudunk biztosítani.

A szünidei gyermekétkeztetésre vonatkozó szabályozás a Gyvt.-ben (21/C. § (1) – (2) bekezdés):

A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja

- a bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon,
- az előző pont alá nem tartozó gyermekek számára
 - a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon,
 - az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.

Az előző pontban foglalt gyermekeken kívül további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosítható a szünidei gyermekétkeztetés.

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII. 29.) Kormányrendelet alapján a települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést

- a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott őszi, téli és tavaszi tanítási szünet, valamint az ezen időtartamra eső, a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatti munkanapokon, és
- a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott nyári tanítási szünet időtartama alatt legalább 43 munkanapon, valamint az ezen időtartamra eső, a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatti munkanapokon szervezi meg.

2019-2021. években szünidei gyermekétkeztetést nem vette igénybe egy család sem.

- j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Településünkön gyakorlatilag minden gyermekeknek szóló program lehetővé teszi az eltérő kultúrájú vagy családi háttérű gyermekek közti kapcsolatok kialakulását, a rendezvények abban a szemléletben kerülnek megszervezésre, hogy minden gyermek számára igényes szabadidős programot biztosítson származástól, anyagi helyzetétől, családi körülményektől függetlenül. Ezek a fentebb már említett rendezvények minden esetben az eltérő helyzetű gyermekek integrált módon történő szórakoztatását valósítják meg, s ezzel lehetővé teszik a csoportközi kontaktusok kialakulását, eltérő családi helyzetű gyermekek közti interakciót, barátságok szövődését, s erre számtalan példát látunk településünk mindennapjaiban.

- k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A szolgáltatások nyújtása során felmerült hátrányos megkülönböztetésről, az egyenlő bánásmód követelményének megsértéséről nincs tudomásunk, az Önkormányzat és az általa fenntartott intézmények ellen ilyen ügyben eljárás nem indult.

- l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjpályázat

Az Önkormányzat évente kiírja a Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjpályázatot a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok számára felsőoktatási tanulmányaik támogatása céljából. Az ösztöndíjpályázat elbírálási szempontjait a 104/2022. (IX.27.) számú kt. határozattal jóváhagyott Szabályzat határozza meg. Az ösztöndíj megállapítása akkor lehetséges, ha a hallgató Gyenesdiás nagyközség közigazgatási területén állandó lakóhellyel (a továbbiakban: lakóhely) rendelkezik és felsőoktatási intézményben nappali tagozatos hallgatóként vesz részt a szabályzatban foglalt képzéstípusok valamelyikében.

Bursa Hungarica Ösztöndíjpályázat keretében nyújtott támogatások adatai	
Év	Támogatott pályázatok száma
	Db
2016	13
2017	17
2018	19
2019	13
2020	9
2021	9

Forrás: Önkormányzati adatok

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4. § 13. pontja alapján kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

- különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
 - sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd; (Nktv. 4. § 25. pont)

- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek; (Nktv. 4. § 3. pont)

- kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelhető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség; (Nktv. 4. § 14. pont)

- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.

4.4. a) 1. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2016	114	0	0,00
2017	119	0	0,00
2018	124	0	0,00
2019	121	1	0,83
2020	121	0	0,00
2021	120	0	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az óvodai nevelés országos alapprogramja és Gyenesdiási Bölcsőde és Óvoda pedagógiai programja fontosnak tartja a kiemelt figyelmet érdemlő gyermekek esélyegyenlőségét, integrálását. Az óvoda ennek szellemében folytatja szakmai munkáját, melynek keretében számos módon segíti azon gyermekeket, akik valamilyen okból kiemelt figyelmet érdemelnek. A sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő óvodás gyermekek számára az óvoda fejlesztő foglalkozásokat biztosít logopédus, pszichológus, fejlesztőpedagógus, gyógytornász, utazó gyógypedagógus szakemberek bevonásával.

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók

Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2016	n.a.	2	0,52
2017	n.a.	3	0,77
2018	n.a.	2	0,48
2019	n.a.	0	0,00
2020	n.a.	0	0,00
2021	n.a.	0	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

Az iskolai oktatás területén elmondható, hogy a Kárpáti János Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola – ahogy az az intézmény Pedagógiai Programjában is szerepel – kiemelt figyelmet fordít a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatására, illetve a tehetséggondozásra, az e célokat elősegítő programok minél hatásosabb végrehajtására, a tanulók személyiségének fejlesztésére. Rendszeres kapcsolatot tart az illetékes gyermek- és ifjúságvédelmi, szociális és egészségügyi intézményekkel, illetve pedagógiai szakszolgálatokkal a gyermekek, tanulók érdekeit veszélyeztető problémák megoldása érdekében. Az intézményben folyó pedagógiai munka eredményességi mutatói megfelelőek, potenciálisan biztosítják a hátrányos helyzetű tanulók eredményes oktatását, szociális hátrányaik kompenzálását. A sajátos nevelési igényű tanulók (beszéd fogyatékos, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők) nevelése-oktatása integráltan történik az általános iskolában. Az együttnevelésre javasolt SNI gyermekek, tanulók többi gyermekkel, tanulóval közös iskolai nevelésének, oktatásának feltételei adottak. Ellátásuk az egyenlő bánásmód elveinek figyelembevételével teljesül az intézményi élet valamennyi szintjén.

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban						
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2016	0	0
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

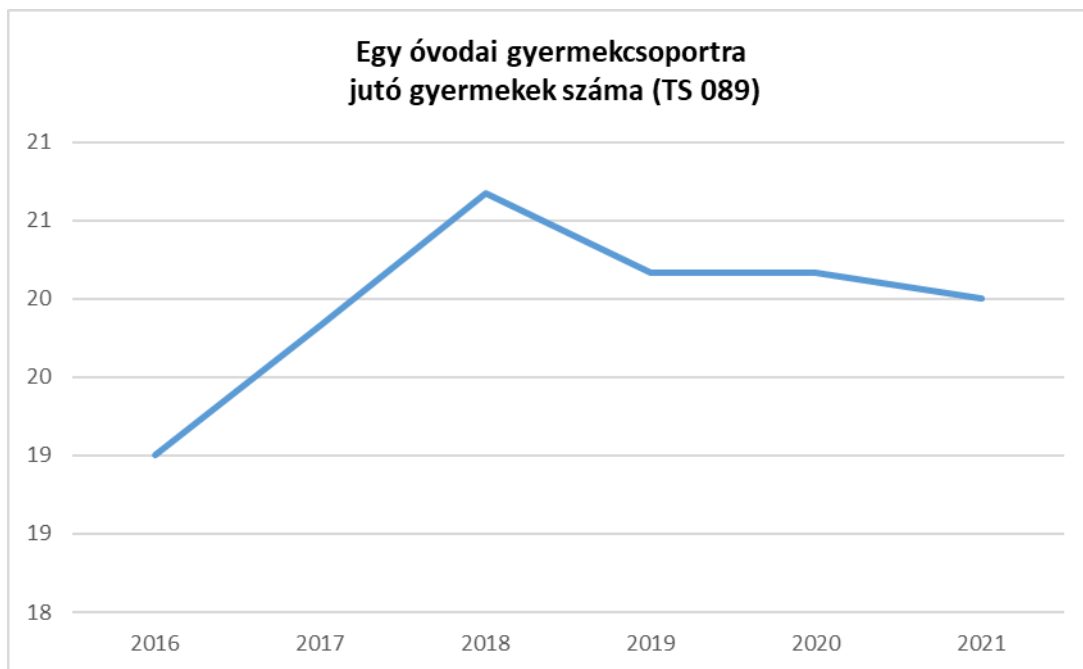
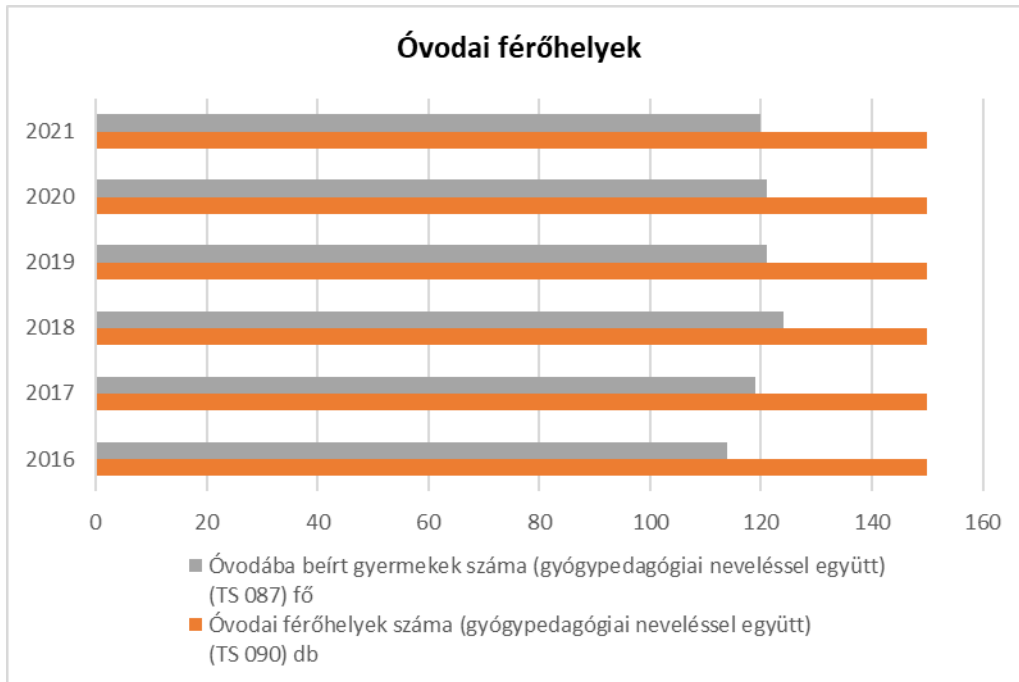
A Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban és a Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet létszámáról nincsenek adatok, mert a településen nem működik középiskola.

Összességében a település a hátrányos helyzetű gyermekek számának tekintetében kedvező helyzetben van, hiszen az óvodai és iskolai adatok alapján kevés olyan gyermek volt településünkön, akik esetében a szülők alacsony iskolai végzettsége, alacsony foglalkoztatása, vagy az elégtelen lakáskörülmények miatt megállapításra került volna a hátrányos helyzet.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2016	n.a.	6	150	1	114	0	0	19
2017	n.a.	6	150	1	119	0	0	20
2018	n.a.	6	150	1	124	0	0	21
2019	n.a.	6	150	1	121	0	0	20
2020	n.a.	6	150	1	121	0	0	20
2021	n.a.	6	150	1	120	0	0	20

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2016	0	17	1	22,53	34,99
2017	0	17	1	23,06	39,29
2018	0	18	1	23,28	40,10
2019	0	19	1	23,58	39,96
2020	0	19	1	23,53	41,61
2021	0	18	1	24,56	40,27

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2016	46
2017	52
2018	28
2019	37
2020	54
2021	65

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A kiemelt figyelmet érdemlő tanulók megfelelő szakemberek által történő ellátása minden köznevelési intézményünkben biztosított, szükség szerint a Zala Megyei Pedagógiai Szakszolgálat bevonásával.

A közneveléshez kapcsolódó egyéb szolgáltatásokat az előző pontban áttekintettük. *(lásd: 4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége a) pont a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei)*

- c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

Az oktatás, képzés terén gyermekeket érintő hátrányos megkülönböztetésről, az egyenlő bánásmód követelményének megsértéséről nincs tudomásunk, ilyen ügyben eljárás nem indult egyik köznevelési intézmény ellen sem. A bölcsődében, óvodában és az iskolákban nincs szegregált oktatás-nevelés, minden intézmény a kiemelt figyelmet érdemlő gyermekek integrációját igyekszik megvalósítani azzal együtt, hogy a számukra szükséges speciális szolgáltatásokat természetesen biztosítják.

- d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

Gyenesdiáson egy oktatási intézmény működik, ezért összehasonlítási lehetőség nincs.

- e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

4.4.6. számú táblázat - Gyermejkölési, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermejkölési szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	0
2017	n.a.	n.a.	n.a.	0
2018	n.a.	n.a.	n.a.	0
2019	n.a.	n.a.	n.a.	0
2020	n.a.	n.a.	n.a.	0
2021	n.a.	n.a.	n.a.	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

A kiemelt figyelmet érdemlő gyermekek számára nyújtott ellátások (így például a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, és a hozzá társuló számos természetbeni ellátás, vagy a szolgáltatások terén a fejlesztő foglalkozások) hátránykompenzáló célzattal, pozitív megkülönböztetés révén segítik elő a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű, illetve beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek esélyegyenlőségét. További speciális szolgáltatások, így például Biztos Kezdet Gyerekház vagy Tanoda városunkban nem működnek.

A Kárpáti János Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola vonatkozásában elmondható, hogy a korrepetálások, középiskolai előkészítők, egyéni megsegítések, felzárkóztatások, a délutáni tanulószoba, napközis foglalkozások mind a hátránykompenzáció célját szolgálják.

A szünidei gyermekétkeztetést nem vette igénybe egy család sem.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Gyermek alacsony aránya a népességben belül	Gyermekvállalás ösztönzése, családbarát munkahelyek és atipikus foglalkoztatási formák erősítése, a településen megvalósuló fejlesztések során a gyermekes családok igényeinek figyelembevétele
Gyermek, fiatalok számára több prevenciós program nyújtása szükséges.	Prevenziós programsorozat szervezése gyermekek, fiatalok számára
Nyári szünetben sok családnál problémát jelent a gyermek/ek felügyeletének megoldása	gyermek nyári szabadidő hasznos eltöltése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nők és férfiak közti egyenlő bánásmód szükségessége és fontossága már a Római Szerződésben is megjelent, de az 1997. évi luxemburgi csúcsértekezleten került be a foglalkoztatási irányelvek közé. Az Európai Unió foglalkoztatási stratégia részét képezi a férfiak és nők foglalkoztatási arányának kiegyensúlyozása, valamint az egyenlő bérezés elve is. Hazánkban az Alaptörvény XV. cikkének (3) bekezdése rögzíti a férfiak és nők egyenjogúságát, a Munka Törvénykönyve (2012. évi I. törvény 12. §) pedig rendelkezik az egyenlő bánásmód követelményéről a munkabérezéssel és munkavisztonnyal kapcsolatban, amikor kimondja, hogy a munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerőpiaci viszonyokat kell figyelembe venni. Az Ebktv. a vonatkozó Európai Unió irányelveknek megfelelően szabályozza az egyenlő bánásmód követelményét, az esélyegyenlőség előmozdítását a nők tekintetében is. (2003. évi CXXV. törvény 65. §) Az Ebktv. 8. §-a védett tulajdonságként nevezi meg a nemet, családi állapotot, az anyaságot és a terhességet is.

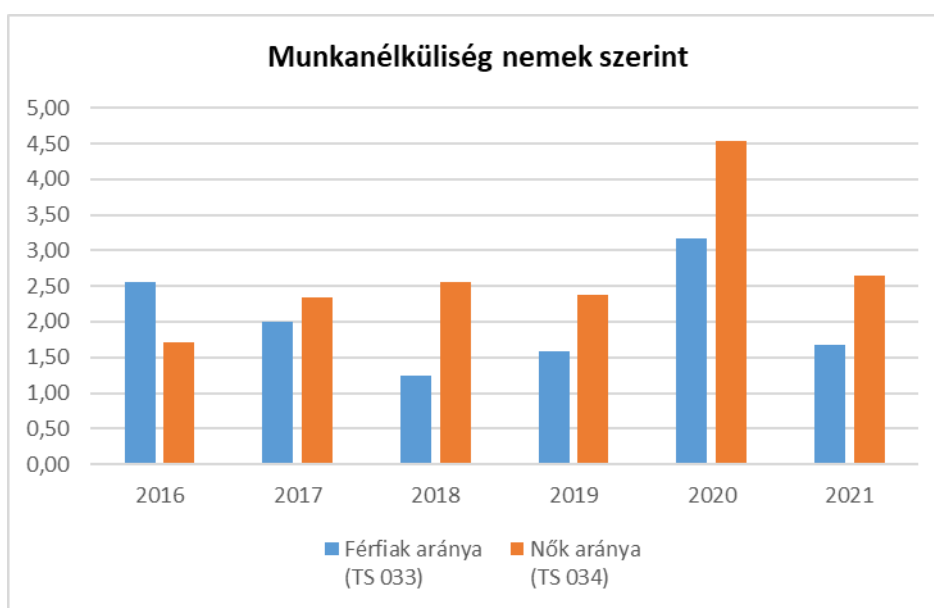
5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

Hazánkban a hagyományos nemi szerepekről való felfogás kedvezőtlenül befolyásolja a nők munkaerőpiaci esélyegyenlőségét, mivel a gyermekvállalás után a gyermeknevelés terhe még mindig főként a nőkre hárul. E felfogás következtében a munkáltatók is előszeretettel részesítik előnyben a férfiakat, mivel számolnak a nők korlátozottabb rendelkezésre állásával. A sztereotípiák hatására a nők megbecsülése alacsonyabb a munka világában, és sajnos mind a mai napig másokhoz képest kedvezőtlenebb bánásmódban részesülhetnek pusztán azért, mert nők.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2016	2,55	1,72	2,14%
2017	1,99	2,34	2,17%
2018	1,25	2,55	1,90%
2019	1,58	2,37	1,98%
2020	3,17	4,54	3,86%
2021	1,67	2,65	2,16%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

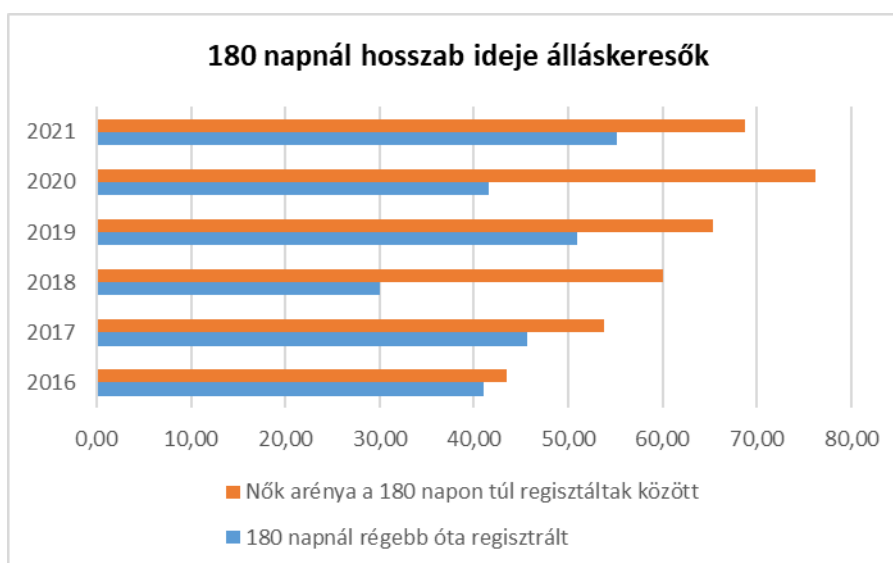

A településen a munkanélküli nők aránya a vizsgált időszakban magasabb, mint a férfiaké, de ugyanakkor a 2016-os bázisévhez viszonyítva emelkedő tendenciát mutat a női nem munkanélkülisége.

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	41,07	43,48
2017	45,61	53,85
2018	30	60
2019	50,98	65,38
2020	41,58	76,19
2021	55,17	68,75

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

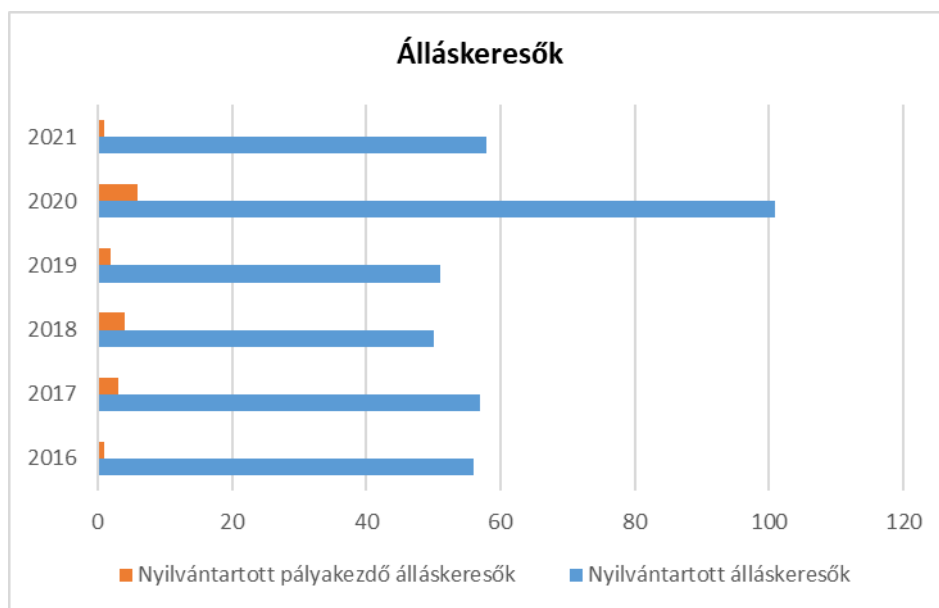

Ahogy azt egy korábbi fejezetben már ismertettük, az összes álláskereső között viszonylag nagy arányban vannak jelen a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők, azaz a tartós munkanélküliek. Körükben a nők aránya 40-80 % között mozgott az elmúlt években. A 2020-as évben volt a legmagasabb, 76,19 % a nők aránya a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők közt. Az előző évhez képest ez 10,81 %-os emelkedést jelent, ami jelentős növekedés. Ennek oka valószínűleg a koronavírus járvány okozta munkanélküliség. Ha a két nem arányait hasonlítjuk össze, akkor elmondható, hogy a nők jelenleg nagyobb mértékben érintettek a tartós munkanélküliségben, mint a férfiak.

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma
(a 3.2.6. táblával azonos)

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2016	56	1
2017	57	3
2018	50	4
2019	51	2
2020	101	6
2021	58	1

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A pályakezdő álláskeresők aránya az összes álláskereső között viszonylag alacsonynak tekinthető. Ezek alapján megállapítható, hogy Gyenesdiáson az oktatásból a munka világába történő átlépés nehézsége nem képezi jelentős okát a munkanélküliségnek. A pályakezdők nem szerinti összetételéről nincs adatunk, de mivel eleve alacsony arányban jelennek meg pályakezdők az álláskeresők között, így feltételezzük, hogy a nőket sem érinti jelentős mértékben a pályakezdési munkanélküliség.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A településen a felnőttképzés és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások nincsenek. Az álláskereső nők, akik nem rendelkeznek megfelelő végzettséggel azokon a Zala Megyei Kormányhivatal Keszthelyi Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztály által meghirdetett képzések segíthetnek.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A munkaerő-piaci esélyek tekintetében az egyik legmeghatározóbb tényező az iskolai végzettség, így azok a nők, akik alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek, vagy még az általános iskola nyolc osztályát sem végezték el, komoly nehézségekkel szembesülnek a munka világában. Fokozhatja hátrányukat, ha e mellé még idősebb életkor, munkatapasztalathiány, vagy kisgyermekes családi háttér is társul. Az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező nők esetében kitörési pont a piacképes képzettség megszerzése lehet, melyre a járási hivatal foglalkoztatási osztályán és egyéb foglalkoztatást segítő projektek keretében kaphatnak lehetőséget.

Mindemellett elmondható, hogy településünkön van lehetőség alacsonyabb iskolai végzettséget igénylő munkalehetőség megszerzésére is, bár főként szezonális jelleggel. A nyári szezonban a vendéglátás felélénkülésével a munkalehetőségek széles köre áll rendelkezésre az alacsonyabb végzettségű hölgyek számára (konyhai kisegítés, felszolgálás stb.). A vendéglátás ráadásul tipikusan olyan terület, mely a női munkaerőt is jelentős mértékben igényli.

Az Önkormányzatnak nem áll rendelkezésre olyan aktuális adat, amely az alacsony iskolai végzettségű nők számáról mutatna képet.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerő-piaci hátrányos megkülönböztetése nehezen vizsgálható jelenség, számos formája létezik. Megmutatkozhat például a munkára való jelentkezés és a munkaviszony létesítése során (ha a munkakör betöltésére mindkét nem képviselője alkalmas, azonos kvalitásokkal rendelkeznek, a munkáltató mégsem kíván nőt alkalmazni), az azonos munkáért járó eltérő bérezésben, vagy az előmeneteli lehetőségek szűkösségében (üvegplafon-jelenségnek nevezzük, mikor egy munkavállaló előmenetele a munkahelyi hierarchiában csak egy bizonyos szintig lehetséges, a fölé nem tud lépni a láthatatlan üvegplafon miatt, melynek oka a hátrányos megkülönböztetés – a jelenség elsősorban a női munkavállalók körében jellemző).

A településen a vizsgált időszakban nem jelentettek nőekkel szembeni hátrányos megkülönböztetést,

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A releváns fogalmakról röviden (Gyvt. 43. § - 44/D. §):

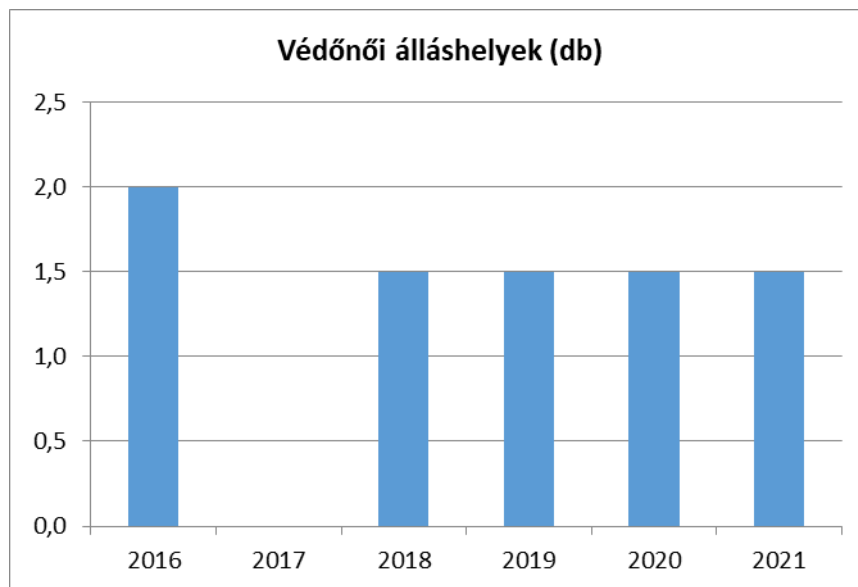
- **Bölcsőde:** olyan bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, amely a gyermekek napközbeni ellátása keretében, a Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja szerint, jogszabályban meghatározott szakirányú végzettséggel rendelkező személy által, akár több csoportban nyújt szakszerű gondozást és nevelést.
- **Mini bölcsőde:** olyan bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, amely a gyermekek napközbeni ellátása keretében, a Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja szerint, jogszabályban meghatározott szakirányú végzettséggel rendelkező személy

által akár több, a bölcsődei intézményhez képest kisebb létszámú csoportban, valamint egyszerűbb személyi, tárgyi és működtetési feltételek mellett nyújt szakszerű gondozást és nevelést.

- **Munkahelyi bölcsőde:** olyan bölcsődei ellátást nyújtó szolgáltatás, amelyet a foglalkoztató, vagy a foglalkoztatóval kötött megállapodás alapján az Gyvt. 5. § s) pontja szerinti fenntartó tart fenn, elsősorban a foglalkoztatónál keresőtevékenységet folytató személyek gyermekei bölcsődei ellátásának biztosítására.
- **Családi bölcsőde:** olyan bölcsődei ellátást nyújtó szolgáltatás, amelyet a szolgáltatás nyújtója a saját otthonában vagy más e célra kialakított helyiségben biztosít.
- **Napközbeni gyermekfelügyelet:** olyan szolgáltatás, melynek keretében - nem nevelési-oktatási céllal - a szolgáltatás nyújtója az életkornak megfelelő napközbeni ellátást biztosít
 - a bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben nem részesülő gyermek számára,
 - a kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól felmentett gyermek számára,
 - az óvodai nevelésben részesülő gyermek számára a kötelező óvodai nevelésben való részvételének idején kívül,
 - a magántanuló számára,
 - az iskolai oktatásban részesülő tanuló számára az Nktv. szerinti kötelező tanórai és egyéb foglalkozásokon való részvételének idején kívül, valamint a tanítási szünetekben, és
 - az Nktv. rendelkezései szerint az általános iskolában a tizenhat óra előtt megszervezett egyéb foglalkozás alól felmentett gyermek számára.
- **Alternatív napközbeni ellátás:** a játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás keretében nyújtott,
 - a szülő és a gyermek kapcsolatát erősítő, a gyermek szocializációját támogató, valamint egyéb szabadidős és prevenciós szolgáltatás,
 - a csellengő vagy egyéb okból veszélyeztetett iskoláskorú gyermekek számára biztosított nappali felügyelet, sport-, illetve egyéb foglalkozás és étkeztetés, feltéve, ha a működtető rendelkezik az ehhez szükséges - jogszabályban meghatározott - személyi és tárgyi feltételekkel.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2016	2	n.a.	-
2017	0	n.a.	-
2018	1,5	n.a.	-
2019	1,5	n.a.	-
2020	1,5	n.a.	-
2021	1,5	n.a.	-

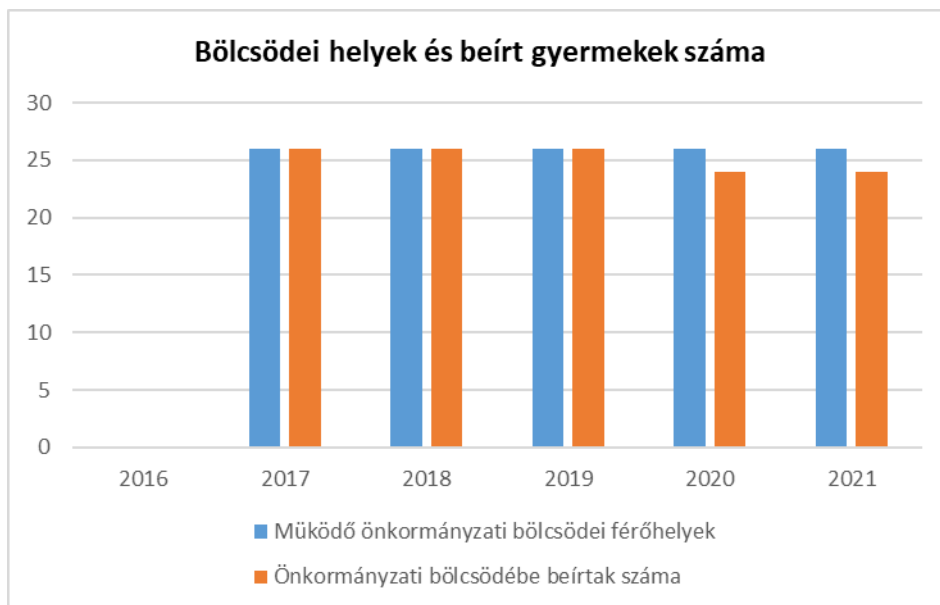
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból

Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	n.a.	n.a.
2017	26	26
2018	26	26
2019	26	26
2020	26	24
2021	26	24

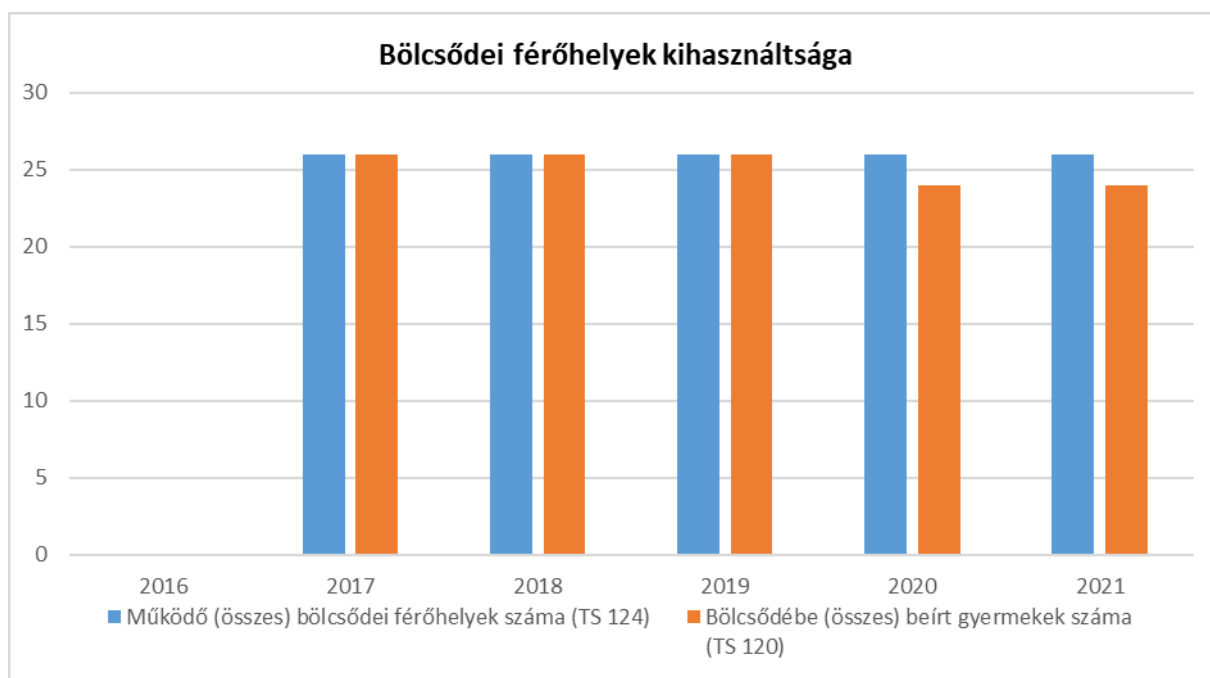
Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	0	0	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0	26	26
2018	0	0	0	0	0	0	26	26
2019	0	0	0	0	0	0	26	26
2020	0	0	0	0	0	0	26	24
2021	0	0	0	0	0	0	26	24

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A Gyenesdiási Bölcsőde és Óvoda bölcsődei férőhelyeinek száma évek óta 26 fő. A 2020/2021-es nevelési évben a bölcsődét igénybevevők száma: 24 fő, azaz az intézmény magas kihasználtsággal működik.

Az intézmény óvoda egysége 150 fős férőhellyel rendelkezik, csoportjainak száma hat, gyógypedagógiai nevelésben részesülő külön csoport nincs. 2021-ben összesen 120 gyermek részesült óvodai nevelésben.

A bölcsőde és az óvoda nyitvatartási ideje igazodik a szülők munkarendjéhez.

Családi napközi Gyenesdiáson nem működik.

A munkahelyek családbarát jellegéről kevés információ áll rendelkezésünkre. A közszférában általában jellemző a 7:30 és 16:00 óra közti munkaidő, ami lehetővé teszi, hogy gyermekük napközbeni ellátása mellett a szülők munkát tudjanak vállalni. A magánszférában ettől eltérő munkarend is lehetséges, azonban tapasztalatunk szerint a településünkön működő cégek kellő rugalmassággal kezelik a kérdéskört.

A női munkavállalók túlterheltségét jelentős mértékben enyhítheti a családbarát intézkedések megtétele állami- és magánszektorban egyaránt, ezért ezeket az intézkedéseket ösztönözni, támogatni szükséges.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés támogatása, az anya- és gyermekgondozás többek közt a védőnői hálózat szakmai munkájának keretében valósul meg. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására elsősorban az általános- és középiskolákban kerül sor. Az anya- és gyermekgondozásra a települési védőnői szolgálat munkatársa kiemelt figyelmet fordít, nagy hangsúlyt fektetve a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anyukákra és gyermekeikre. Az anya- és gyermekgondozás összességében megfelelő módon biztosított településünkön, a védőnői szolgálat hatékony működéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítottak. A családtervezéssel, gyermekvállalással kapcsolatos tanácsadás révén a család- és gyermekjóléti szolgálat is segíti a védőnő szakmai munkáját.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A családon belüli erőszak esetén alkalmazható legfontosabb rendelkezéseket a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. tv. és a Büntető törvénykönyv tartalmazza. A családon belüli erőszakra nincs önálló tényállás, a párkapcsolati erőszakra jelenleg a Büntető törvénykönyv különböző tényállásai vonatkoznak, ld. testi sértés, zaklatás, távoltartás. A nők elleni erőszak különböző formáira, vagy ugyanezeknek nem a párkapcsolaton belül megnyilvánuló formáira (pl. szexuális jellegű visszaélések) is a Büntető törvénykönyv releváns paragrafusai vonatkoznak. A zaklatás, szexuális vagy családon belüli erőszak miatt történt rendőrségi feljelentések száma alulmarad a tényleges esetek számától. Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A szociális szolgáltatások, a gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer működtetése, a védőnői hálózat, illetve a rendőri tevékenység eredményeként egyre többen tudják, hogy a problémákkal hova forduljanak segítségért. A nőket érő erőszakos cselekmények miatti rendőri riasztások száma, valamint a bántalmazás miatt tett rendőrségi feljelentések száma azonban mind a mai napig valószínűleg jelentős mértékben elmarad a tényleges esetek számától.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Településünkön anyaotthon, családok átmeneti otthona nem működik, az esetleges krízishelyzetekben e szolgáltatásokhoz való hozzáférést a család- és gyermekjóléti szolgálat segíti elő.

Családok átmeneti otthona legközelebb Zalaegerszegen van. A zalaegerszegi családok átmeneti otthona jelenleg 13 család befogadására alkalmas, 40 férőhelyes gyermekjóléti intézmény. Feladata a gyermekvédelmi törvény és a végrehajtó rendeletei szerint az otthontalanná vált vagy bántalmazott család együttes elhelyezése, a válsághelyzetben lévő várandós anya elhelyezése, illetve az átmeneti gondozás biztosítása. Az intézmény 7 fő szakembert foglalkoztat főállásban. Megbízási szerződéssel jogász illetve pszichológus segíti a szakmai munka hatékonyabbá tételét.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket. Településünkön a nők helyi közéletben betöltött szerepe elfogadhatónak mondható. A településen megválasztott 5 fő **képviselő** közül 1 fő a női nem közül került ki. A **Pénzügyi Bizottságban** 1, a **Környezetvédelmi és Településfejlesztési Bizottságban** szintén 1 hölgy található. A Gyenesdiási Közös Önkormányzati hivatal vezető jegyző személye is nő. Az Önkormányzat köztisztviselőinek közel 80%-a, a közalkalmazottainak majdnem 100%-a nő. Megfigyelhető továbbá a településen működő önkormányzati és nem önkormányzati intézményeknél is, hogy a vezetők, vagy helyetteseik nagy többségében a nők közül kerülnek ki. A védőnői szolgálat munkatársa is hölgy, valamint az egészségügyi ellátás során is megfigyelhető a nők szerepe a településen.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Gyenesdiáson a nőket hasonló problémák foglalkoztatják, mint az ország bármely másik településén, hiszen a „gyengébbik” nemhez tartozók igencsak egyező nehézségekkel szembesülnek országszerte. Fejlett társadalmunkban a nőkre egyre több teher hárul: egyszerre kell megfelelniük számos szerepkörnek, így például helyt kell állniuk a munka világában, a családi életben, a háztartás-vezetés és gyermeknevelés terén, valamint az idős vagy beteg hozzátartozók gondozása, ápolása során, a párkapcsolati elvárásokról nem is beszélve. Számos tényező nehezíti azonban a sokféle szerepkihívásnak történő megfelelést: a foglalkoztatás terén a hátrányos megkülönböztetés, az üvegplafon, a családi élet kapcsán a munkával való összeegyeztethetatlenség, a gyermeknevelés, a háztartásvezetés, a hozzátartozókról való gondoskodás kapcsán a férfi-női munkamegosztás problémái, azaz a férfiak alacsony szerepvállalása ezen területeken, a párkapcsolat tekintetében pedig a férfiak részéről tapasztalható magas elvárások, a nőekkel kapcsolatos fiatalosság-kultusz stb. Mindennek eredménye sajnos az lehet, hogy számos nő megfáradt, kiégett, stresszes és a végsőkéig kimerült lesz egy bizonyos idő után. A szerepkihívások tehát valószínűleg folyamatosan foglalkoztatják a községünkben élő nőket is, ezért törekedni szükséges arra, hogy a helyi szintű intézkedések a nők érdekeinek figyelembevételével kerüljenek megtervezésre és megvalósításra. Ezek célja a nők terheinek mérséklése, esélyegyenlőségének megteremtése, kiegyensúlyozott életvitelük biztosítása kell, hogy legyen, akár a pozitív diszkrimináció eszközének alkalmazásával is. Arra kell törekedni továbbá, hogy a gyermekvállalást a munka világa ne büntesse, hanem támogassa, s a kisgyermekes anyukák helyzetének megkönnyítése fontos szempontként kell megjelenjen a munkahelyeken.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Családi és munkahelyi kötelezettségek, feladatok összehangolásának nehézségei	Családbarát munkahelyek, intézkedések
Nagyfokú látencia a nőket érinti erőszak terén	Az észlelő- és jelzőrendszer működésének és prevenciós jellegének erősítése, tagjainak aktivizálása,
A dolgozó anyák nehéz helyzete, testi-lelki egészségük károsodása	Kulturális és mentálhigiénés programok, sportolási és szabadidős lehetőségek biztosítása kifejezetten nők számára, nagycsaládosok számára közösségi tér/fórum létrehozása tapasztalat- és információcsere, tájékoztatás céljából

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

A fejlett társadalmakat olyan demográfiai folyamatok jellemzik, melyek az idős korosztály nagymértékű gyarapodásához vezettek. A születéskor várható élettartam egyre inkább nő, a halandóság csökken, mindehhez pedig több évtizede alacsony gyermekszám társul, így a csökkenő számú népességen belül az idősök száma és aránya folyamatosan nő, a fiatal, aktív korosztály száma és aránya pedig csökken. Mindennek következményeképp társadalmunkban a népesség öregszik, s egy „eltartó” személyre egyre több „eltartandó” jut. Ez sajnos a társadalombiztosítási és szociális ellátórendszert jelentős kihívások elé állítja, ami a hazánkban hagyományos felosztó-kirovó nyugdíjrendszer válságához is vezethet. A kedvezőtlen demográfiai folyamatoknak köszönhetően az idősök csoportja egyre fontosabb esélyegyenlőségi célcsoportnak tekinthető, a szociális és egészségügyi szolgáltatások fókuszába került.

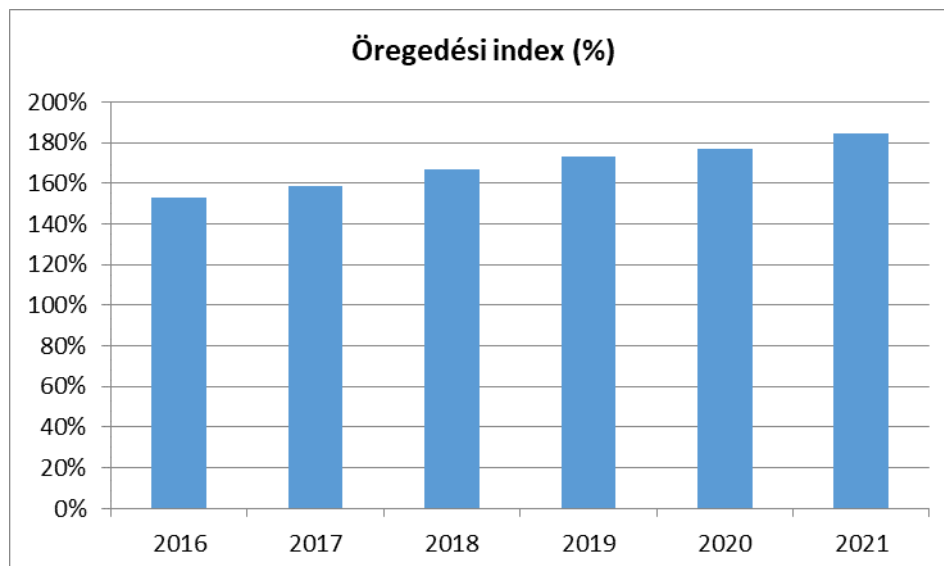
6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	816	534	152,81%
2017	860	542	158,67%
2018	899	539	166,79%
2019	951	549	173,22%
2020	994	562	176,87%
2021	1 037	563	184,19%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alattira mennyi 65 éven felüli fő jut. Ez az index megmutatja, hogy az adott település népességére mi a jellemző: amennyiben 100 alatti az index, akkor túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, vagyis fiatalos a népességszerkezet. Ha az index 100 felett van, akkor a 65 év felettiak vannak többen, és a település elöregedő.

A fenti táblázatból megállapítható, hogy településünk az elöregedő települések közé számítandó.

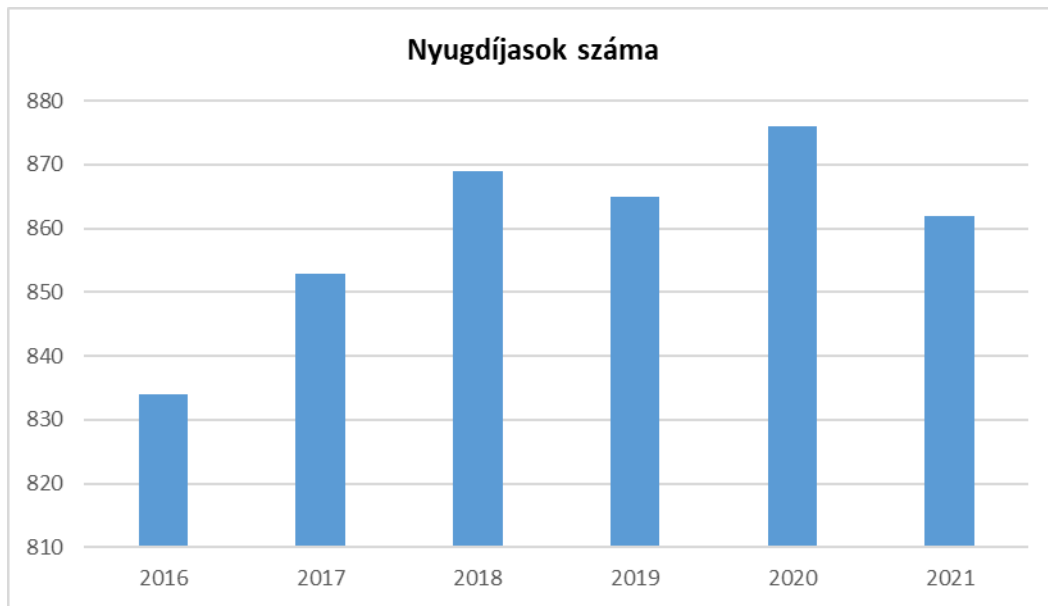

Az öregedési index grafikon jól mutatja, hogy településünkön a népesség összetételében az idősök dominálnak és számuk egyre nő.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	335	499	834
2017	345	508	853
2018	355	514	869
2019	348	517	865
2020	349	527	876
2021	349	513	862

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A téma vonatkozásában irányadó jogszabály a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tbtv.), melynek értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer saját jogú és hozzátartozói nyugellátásokat biztosít.

A saját jogú nyugellátások körébe tartozik:

- az öregségi nyugdíj.
- A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás:
- az özvegyi nyugdíj;
- az árvaellátás;
- a szülői nyugdíj;
- a baleseti hozzátartozói nyugellátások; valamint
- özvegyi járadék. (Tbtv. 6. § (1) és (2) bekezdése)

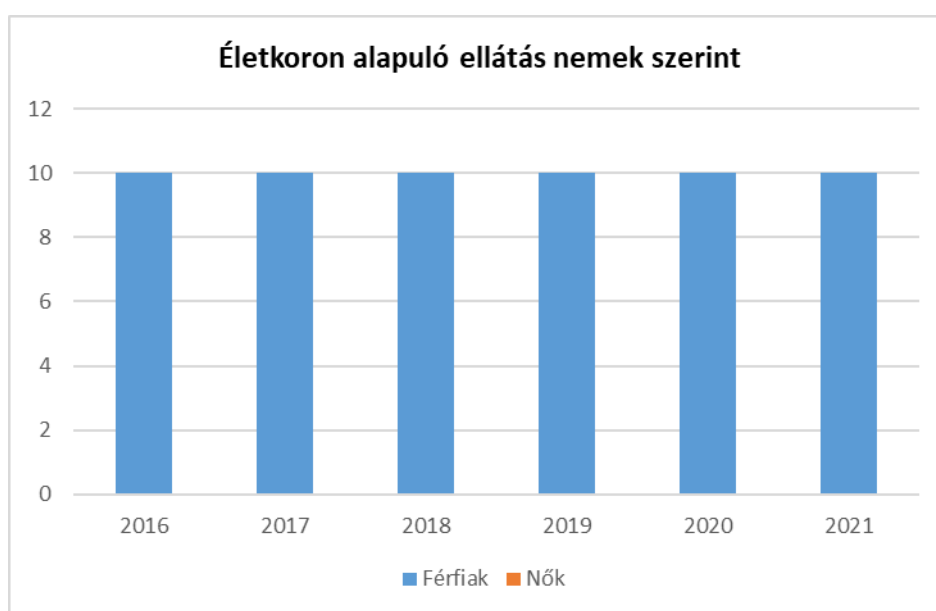
Bár településünkön nőtt a 60 év felettek száma és aránya az elmúlt években, az fenti táblázat és ábra azt mutatja, hogy a nyugdíjasok száma 2018-ig nőtt, majd 2019-ben csökkent, ami lehet részben a nyugdíjkorhatár emelkedésének következménye is. Az ezt követő években a számadatokban ingadozás figyelhető meg. Az idős korosztályba tartozó népesség nemek szerinti összetételét vizsgálva elmondható, hogy a 65 év feletti népességen belül nagyobb arányban képviselteti magát a női nem.

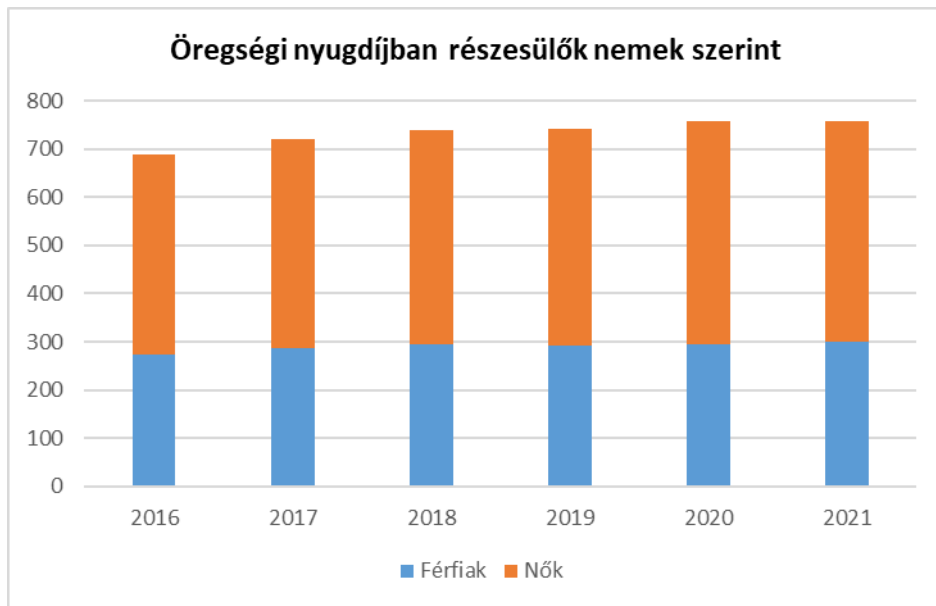
Az egyéb nyugdíjszerű ellátásokban részesülő nők és férfiak adatait az alábbiakban láthatjuk.

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2016	10	0	274	414	0	24	0,00
2017	10	0	286	434	0	19	2,00
2018	10	0	295	445	1	18	2,00
2019	10	0	291	450	1	14	2,08
2020	10	0	294	465	0	12	2,25
2021	10	0	300	458	0	8	2,02

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Megállapítható, hogy a nyugdíjszerű ellátásokban részesülők közt e táblázat adatai szerint is több a nő, mint a férfi.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

Amennyire örvendetes jelenség az életkor meghosszabbodása, annyira válik egyre felelősségteljesebb társadalmi kötelezettséggé az élet megfelelő minőségének, az egészségnek és az aktív életnek minél hosszabb ideig való fenntartása, biztosítása.

Az életminőség összetevői:

- egészségi állapot,
- mindennapi aktivitás, életmód,
- közérzet.

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

A nyugdíjasok foglalkoztatása kapcsán a jogszabályi környezet jelentős korlátokat állít, ugyanakkor az utóbbi időszakban számos változtatás szolgálta az idősek foglalkoztatottságának bővülését, nyugdíj utáni munkavállalásuk elősegítését.

2013. július 1-jével lépett hatályba a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. LXXXI. törvény 83/C. § (1) bekezdése, mely kimondja: „Az öregségi nyugdíj folyósítását - a jogviszony létesítésének hónapját követő hónap első napjától a jogviszony megszűnése hónapjának utolsó napjáig - szüneteltetni kell, ha a nyugdíjas közalkalmazotti jogviszonyban, kormányzati szolgálati jogviszonyban, állami vezetői szolgálati jogviszonyban, köztisztviselőként vagy közszolgálati ügykezelőként közszolgálati jogviszonyban, bírói szolgálati viszonyban, igazságügyi alkalmazotti szolgálati viszonyban, ügyészségi szolgálati viszonyban, fegyveres szervvel hivatásos szolgálati viszonyban vagy a Magyar Honvédséggel szerződéses vagy hivatásos szolgálati viszonyban áll.” rendelkezés nem segíti elő a közszférában történő munkavállalást nyugdíjasként, ugyanakkor a versenyszférában számos intézkedés járul hozzá a nyugdíjasok foglalkoztatásának bővítéséhez (A Munka Törvénykönyve szerinti munkaviszonyban foglalkoztatott nyugdíjas dolgozó keresetét 2019. január 1-je óta kizárólag a 15% SZJA terheli, a járulékok megfizetése alól mentesül, a munkáltató pedig a szociális hozzájárulási adó (2022. január elsejétől 13 %) és a szakképzési hozzájárulás (1,5%) megfizetése alól mentesül, azaz egy nyugdíjas munkavállaló alkalmazása kevesebbe kerül neki, mint egy aktív korú munkavállaló foglalkoztatása).

2017. július 1-jével lépett hatályba az egyes törvényeknek a közérdekű nyugdíjas szövetkezetek létrehozásával összefüggő módosításáról szóló 2017. évi LXXXIX. törvény, amely a szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény módosításával lehetőséget nyújt ún. közérdekű nyugdíjas-szövetkezet létrehozására. A közérdekű nyugdíjas-szövetkezet célja, hogy a még aktív időszerű tagja számára foglalkoztatást, munkalehetőséget biztosítson nyugellátásának folyósítása mellett. Célja továbbá a tudás-átörökítés, azaz, hogy a következő generációk számára a tagoknál felhalmozódott tudás, szakmai- és élettapasztalat átadásra kerüljön. A munkavállaló bruttó béréből ebben az esetben is csak 15% személyi jövedelemadó kerül levonásra. A munkáltatók által kifizetett bruttó bért itt sem terheli semmilyen közteher (sem a 13 %-os szociális hozzájárulási adót, sem az 1,5%-os szakképzési hozzájárulást nem kell megfizetni). Első lépésként taggá kell válni valamely szövetkezetben, így lesz jogosult az álláskereső nyugdíjasként történő munkavégzésre a fent említett kedvezményes feltételek mellett.

Az időszerű, nyugdíjas személyek foglalkoztatása több szempontból is hasznos. A munkavállaló számára elsősorban az alábbi tényezők miatt lehet előnyös a nyugdíj melletti munkavégzés:

- többletjövedelemre tehet szert általa,
- lefoglalja magát,
- fizikailag, szellemileg aktív maradhat,
- társasági életet élhet, kevésbé fenyegeti az időskori elmagányosodás,
- nyugdíjasként is a társadalom hasznos tagjának érezheti magát.

A munkáltató számára pedig főleg a következő szempontok miatt lehet vonzó lehetőség a nyugdíjas dolgozó alkalmazása:

- olcsóbb, mint az aktív korú munkavállaló alkalmazása,
- jelentős mértékű munkatapasztalattal rendelkezik,
- kevesebb családi, magánéleti kööttsége van, ezért rugalmasabb munkaerőt jelenthet, mint aktív korú társai.

Az időszerűak foglalkoztatásának egyéni, gazdasági és társadalmi hozadéka is van, ezért az ilyen jellegű törekvéseket érdemes támogatni, ugyanakkor Gyenesdiáson nem kimondottan jellemző a nyugdíjasok nagyarányú foglalkoztatása.

A következő táblázat azt szemlélteti, hogy a különböző korcsoportok milyen arányban jelennek meg a nyilvántartott álláskeresők között. Látható, hogy a 61 éves vagy felettiiek szerepelnek legmagasabb arányban az összes álláskereső között. Szintén magas arányban jelennek meg az 56-60 év közötti korcsoportokhoz tartozók is. Ez sajnos utalhat arra, hogy az idősebb korosztály tagjai jelentős elhelyezkedési nehézségekkel néznek szembe a munkaerőpiacon, ami összefüggésben állhat az idősebb munkavállalókat esetlegesen érintő hátrányos megkülönböztetéssel. Úgy tűnik, az idősebb korosztály foglalkoztatását még több központi és helyi intézkedéssel lenne szükséges támogatni a jövőben.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő össze n	56	57	50	51	101	58
41-45 év (TS 042)	Fő	5	4	3	9	11	4
	%	8,93%	7,02%	6,00%	17,65 %	10,89%	6,90%
46-50 év (TS 043)	Fő	6	3	3	5	7	3
	%	10,71%	5,26%	6,00%	9,80%	6,93%	5,17%
51-55 év (TS 044)	Fő	10	11	4	1	10	3
	%	17,86%	19,30%	8,00%	1,96%	9,90%	5,17%
56-60 év (TS 045)	Fő	5	9	7	8	11	10
	%	8,93%	15,79%	14,00%	15,69 %	10,89%	17,24 %
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	14	15	14	11	18	23
	%	25,00%	26,32%	28,00%	21,57 %	17,82%	39,66 %

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

A településen nincsen az idősek, nyugdíjasok számára foglalkoztatásukat támogató egyéb program.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

A foglalkoztatás terén időseket ért hátrányos megkülönböztetés kapcsán konkrét esetről nincs tudomásunk, de mivel egy rendkívül kiszolgáltatott munkaerő-piaci csoportról beszélünk, így településünkön is lehetséges a velük szembeni diszkrimináció előfordulása. A nyugdíjazás előtt álló munkavállalók különösen nagy nehézségekkel szembesülnek a munkaerőpiacon, sok munkáltató nem szívesen alkalmazza őket, és a vállalati leépítéseknek is gyakori célpontjai. Ezen a helyzeten javíthat a hatályos Munka Törvénykönyvének azon rendelkezése, hogy a munkáltató a nyugdíjasnak nem minősülő munkavállaló határozatlan tartamú munkaviszonyát a munkavállalóra irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltését megelőző öt éven belül csak a munkavállaló munkaviszonyt ellehetetlenítő magatartása, illetve súlyos kötelezettség-szegés okán történő felmondással szüntetheti meg. (Mt. 66. § (4) bekezdés) A fenti adatok alapján általánosságban elmondható, hogy a veszélyeztetett életkorú népesség kedvezőtlen munkaerő-piaci helyzete problémaként jelenik meg településünkön is.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

Az egészségügyi szolgáltatások közül az alapellátások elérhetőek időseink számára helyben. Ezek a következők:

- fogorvosi ellátás,
- I. számú háziorvosi ellátás,
- II. számú háziorvosi ellátás.

E szolgáltatások fizikai hozzáférhetősége megfelelő a településen élő idősek számára, hiszen a háziorvosi rendelő jól megközelíthető, saját parkolóval rendelkezik, épülete pedig akadálymentesített.

Gyenesdiáson gyógyszerár is található.

Az alapellátáshoz kapcsolódó háziorvosi ügyeleti ellátást az önkormányzat az Ügyelet Nonprofit Közhasznú Kft (8360 Keszthely, Ady u. 2.) útján biztosítja.

Több kórház is van elérhető közelségben a helyi lakosok számára.

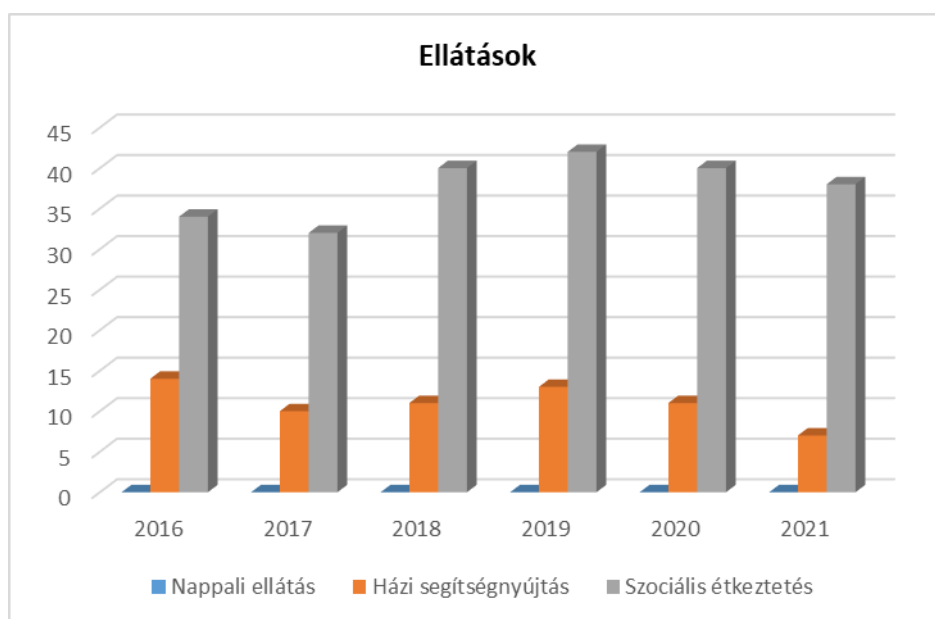
Szakorvosi ellátás legközelebb Keszthely városában vehető igénybe.

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátásokat nyújtó intézmények (ápolást, gondozást nyújtó intézmény, rehabilitációs intézmény, lakóotthon, átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény és egyéb speciális ellátást nyújtó intézmény) a településen nincs.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2016	816	0	14	34
2017	860	0	10	32
2018	899	0	11	40
2019	951	0	13	42
2020	994	0	11	40
2021	1 037	0	7	38

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A táblázatból és az ábrából is látszik, hogy településünkön az idősek napközbeni ellátása nem biztosított, viszont erre igény sem mutatkozik. Az idősebb és betegesebb személyek szívesebben maradnak otthonaikban.

Keszthely és Környéke Kistérségi Többcélú Társulás által fenntartott Szociális Szolgáltató Központ látja el a településen a házi segítségnyújtás és a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás feladatait. A jelenleg gondozott 7 fő időskorú személy ellátását egy gondozónő biztosítja. Az ellátás hatékonyságának és színvonalának javítását szolgálja, hogy a társulással kötött egyedi megállapodás alapján az önkormányzat személygépkocsit biztosít a gondozónő munkájához, melynek költsége teljes mértékben az önkormányzatot terheli. Jelzőrendszer készülék 5 fő egyedül élő időskorú személy otthonában nyert kihelyezést. Az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás folyamatos készenléti rendszerben működik. A diszpécserközpont segélyhívás esetén - a segítséget kérő nevének,

címének és az egyéb rendelkezésre álló információknak a közlésével - értesíti a készenlétben levő gondozót, aki rövid időn belül az ellátott lakásán megjelenik és segítséget nyújt.

Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata a megalakulása óta biztosítja a szociális étkeztést a településen élők részére a Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzati Étkezdéje közreműködésével. Étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorult személyeknek a legalább napi egyszeri meleg étkeztetéséről gondoskodik, akik azt önmaguknak vagy eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani. Az étkeztetést igénylők zöme egyszemélyes háztartásban élő, többségében idős és/vagy egészségi állapotából adódóan rászorult egyén, vagy egészségkárosodott aktív korú nem foglalkoztatott személy. A szociális étkeztetést évenként változó számú – kb. 32-42 fő – igényli.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

A József Attila Művelődési Ház és Könyvtár számottevő könyvállománnyal, író-olvasó találkozókkal, tematikus programokkal, kiállításokkal, rendszeres foglalkozásokkal várja az időseket. Az általa szervezett programok igazodnak a népesség öregedő korösszetételéhez, így számos program kifejezetten az idősebb, nyugdíjas korosztályt célozza meg. Az épület akadálymentesített, legtöbb programja ingyenes, így a kulturális szolgáltatásokhoz történő hozzáférés lehetősége teljeskörűen biztosított helyben. Nyugdíjas Klub is tevékenykedik Gyenesdiáson.

A vallásgyakorlás lehetősége szintén biztosított településünkön. Kettő katolikus templom is várja a hithű időseket.

c) idősök informatikai jártassága;

A mai modern világban már a fiatalabb korosztályok tagjai is nehezebben tudják követni a dinamikusan fejlődő információs technológiát, az idősek viszont gyakorta teljes mértékben kiszorulnak az informatikai vívmányok, az internet nyújtotta előnyökből. Legtöbbjük számára a számítógép kezelése, valamint az internet-használat teljesen ismeretlen és nehezen elsajátítható tudást jelent. A József Attila Művelődési Ház és Könyvtárban ingyenesen használható, internet-hozzáféréssel rendelkező számítógépek állnak az idősek rendelkezésére, használatukban pedig segítséget nyújtanak az intézmény dolgozói.

d) a generációk közötti programok.

Gyenesdiáson szerencsére a fiatalabb generáció tagjai törődéssel viszonyulnak a szépkorú lakossághoz. Például a minden évben megrendezésre kerülő Öregek Napján a Gyenes Néptánc Együttes vidám műsort ad a rendezvényen megjelenő helyi idős embereknek.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az év folyamán folyamatosan megrendezésre kerülő rendezvényeink – Pünkösdi szezonnyitó, Keszegfesztivál, Gyenesdiási Bornapok, Községközi Esték, gyenesi Szent Ilona búcsú, Szüreti Vigasságok, Burgonya nap, augusztus 20-i ünnepség, október 23-i ünnepség, Idősek Napja, Adventi Gesztenyesütés és Karácsonyi Vásár, kiállítások, alkalmi programok stb. - amikről az Önkormányzat ingyenesen megjelenő Gyenesi Híradó című kiadványából valamint honlapján

és facebook oldalán keresztül lehet tájékozódni – olyanok, hogy minden korosztály számára kikapcsolódást nyújtanak, így az időseknek is.

A települési rendezvények enyhítik elszigeteltségüket, és az aktív közösségi életben való részvételükkel a magányosságuk csökken.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
56 év felettek magas aránya a nyilvántartott álláskeresők közt	Munkaerő-piaci programok és szolgáltatások biztosítása, igénybevételük ösztönzése
A bűnelkövetők számára leginkább veszélyeztetett korosztály, gyakrabban válnak áldozatokká	Folyamatos tájékoztatás és figyelemfelhívás a trükkös csalásokra, azok megelőzésére. Rendőrséggel, polgárőrséggel közös tájékoztató tartása.
Az egészségi állapot miatt romló életminőség az időskorban	Tájékoztató előadások, szűrővizsgálatok szervezése.
65 év felettek magas aránya a teljes népességben belül, helyi társadalom öregedése	Szociális és egészségügyi ellátórendszer fókuszában az idősek

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A **fogyatékos** annak a maradandó állapotnak vagy sajátosságnak a megnevezése, amikor egy személy érzékszervi, mozgásszervi, értelmi vagy kommunikációs képességei számottevően elmaradnak az emberek átlagától és ez a társadalmi életben való részvételét jelentősen akadályozza vagy lehetetlenné teszi.

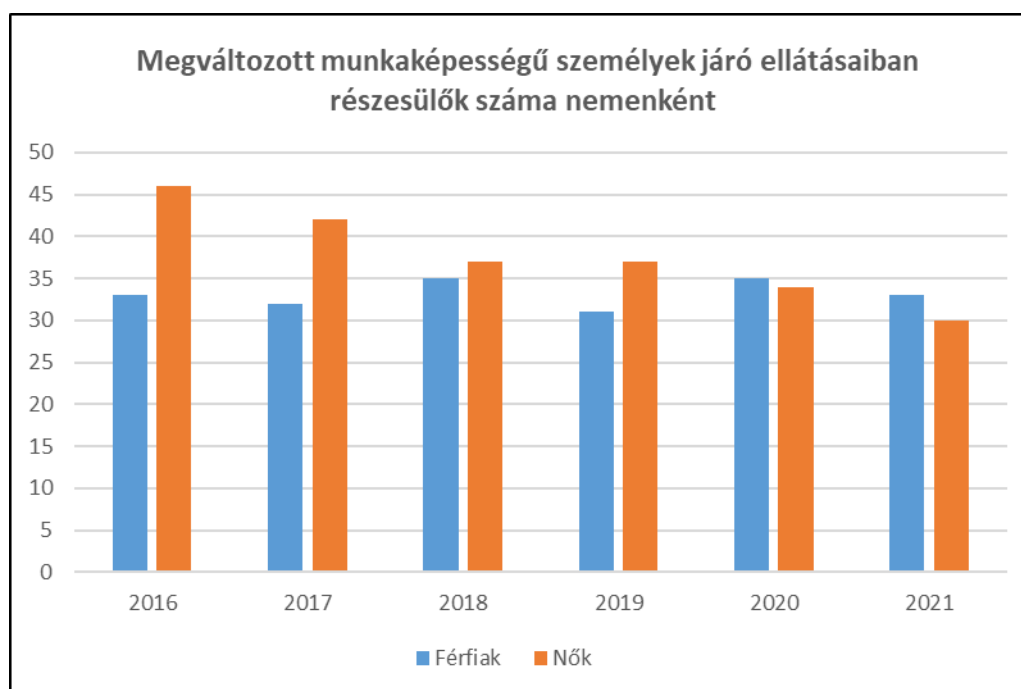
A fogyatékosokkal élő emberek számára fontos, hogy megteremtődjön az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén; a fizikai és kulturális környezetben, a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkaalkalmak, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és szórakozás területén is.

A fogyatékos személyek demográfiai összetételére jellemző, hogy közöttük jelentősebb számban vannak időskorúak, mivel a fogyatékos személyek nagy része nem születésétől fogva sérült, hanem életkora előrehaladtával betegség vagy baleset következtében vált azzá.

7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2016	33	46	79
2017	32	42	74
2018	35	37	72
2019	31	37	68
2020	35	34	69
2021	33	30	63

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Gyenesdiáson a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiba részesülők száma az elmúlt években csökkent, 2016-hoz képest 20 %-kal. A megváltozott munkaképességű személyek között összeségében nagyobb arányban vannak jelen nők mint férfiak, ami arra utal, hogy a településen a női nemhez tartozókat nagyobb számban érintheti a fogyatékos problémája.

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A Fot. 15. § (1) bekezdése értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult. A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető. (Fot. 15. § (2) bekezdés) Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti. (Fot. 16. §)

A foglalkoztatási törvény szerint fogyatékossgal élő munkavállaló, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással - valamint ezek bármilyen halmozódásával - él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja. (Flt. 57/B. § (4) bekezdés f) 3.)

Megváltozott munkaképességű személy:

- a rehabilitációs hatóság vagy jogelődjei által végzett hatályos minősítés alapján - akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű, - aki legalább 40 százalékos egészségkárosodással rendelkezik, az erről szóló szakvélemény, szakhatósági állásfoglalás, hatósági bizonyítvány alapján, - akinek a munkaképesség-csökkenése 50-100 százalékos mértékű,
- aki a komplex minősítés alól jogszabály rendelkezése alapján mentesül, rokkantsági ellátás folyósításának időtartama alatt. (Flt. 58. § (5) bekezdés m) pont)

A tartós egészségi problémával, fogyatékossgal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen korlátozottak, így minden segítséget meg kell adni számukra ahhoz, hogy elhelyezkedési esélyeik növekedjenek. A közfoglalkoztatás is egy lehetőség számukra a munkavállalásra. Szintén fontos a munkáltatók ösztönzése a megváltozott munkaképességű munkavállalók alkalmazására. Ennek eszköze a meglévő törvényi szabályozásban foglalt kedvezmények, támogatások megismertetése a munkáltatókkal, az érzékenyítő programok, illetve a megváltozott munkaképességű munkavállalók előnyeinek hangsúlyozása a munkáltatók felé.

Településünkön nem állnak rendelkezésünkre adatok a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásával kapcsolatban. Valószínűleg kevés a foglalkoztatási lehetőség, nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény 2. § (1) bekezdése kimondja, hogy megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira jogosult az a kérelem benyújtásakor 15. életévét betöltött személy, akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű (a továbbiakban: megváltozott munkaképességű személy), és aki

- a kérelem benyújtását megelőző
- 5 éven belül legalább 1095 napon át,

- 10 éven belül legalább 2555 napon át vagy
- 15 éven belül legalább 3650 napon át

a Tbj. 5. §-a szerinti biztosított volt;

- keresőtevékenységet nem végez és
- rendszeres pénzellátásban nem részesül.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai a rehabilitációs hatóság komplex minősítése keretében megállapított rehabilitációs javaslatától függően:

- a) rehabilitációs ellátás, vagy
- b) rokkantsági ellátás. (3. § (1) bekezdés)

b) munkavállalást segítő lehetőségek,

Gyenesdiáson a megváltozott munkaképességű személyek munkavállalását elősegíti, hogy az akadálymentesítés egyre több helyen megvalósul, akár részlegesen, akár teljeskörűen.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A foglalkoztatás terén történt hátrányos megkülönböztetés kapcsán nincs tudomásunk konkrét esetről.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

Gyenesdiáson elsősorban a Keszthely és Környéke Kistérségi Többcélú Társulás Szociális Szolgáltató Központ nyújt olyan szociális szolgáltatásokat, melyek a fogyatékossgal élő emberek számára könnyebbé teszik az önálló életvitelt. Ilyen szolgáltatás például a házi segítségnyújtás. Ez az ellátási forma az érintett személy saját otthonában történő segítségnyújtást jelent, amit a fogyatékossgal élő személyek is jobban preferálnak. A házi segítségnyújtást több fogyatékossgal élő személy veszi igénybe településünkön is.

Önálló életvitelt támogató intézmény nincsen a településünkön. Egyre kevesebb az az intézmény országosan, ahol a fogyatékossgal élőknek lakhatást tudnak biztosítani. Amíg a család vállalja és biztosítani tudja a lehetőséget, mert fontos a családi környezet addig ez a legjobb formáció. Ha a szülők elhalnak, vagy már nem tudják vállalni a fogyatékos személy gondozását, akkor már nagyon nehéz az érintett személy ellátásának, elhelyezésének megoldása. Legközelebb Keszthelyen működik Máltai Szeretetszolgálat Gondviselés Háza, amely nappali intézet és foglalkoztató.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékossgal élők számára számos pénzbeli és természetbeni ellátástípus került meghatározásra. Az alábbiakban ezeket ismertetjük röviden.

Fogyatékossgai támogatás (Fot. 22. § - 23/A. §) Havi rendszerességgel járó pénzbeli ellátás, melynek célja a fogyatékossgal élő személy esélyegyenlőségének növelése, illetve anyagi hozzájárulás a súlyos fogyatékossgából eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez. Jogosultja az a 18. életévét betöltött súlyosan fogyatékos személy, aki az ellátás igénylésének időpontjában Magyarországon élő magyar állampolgár, letelepedett, valamint bevándorolt jogállású, illetve hontalanként elismert. A fogyatékossgai támogatás összege évenként változik: a nyugellátások évenkénti rendszeres emelésére vonatkozó szabályai szerint, azzal megegyező mértékben emelésre kerül. A támogatás havi összege 2023. január 1-jétől

- 29.677 Ft, ha a súlyosan fogyatékos személy hallási fogyatékos -függetlenül az önkiszolgálási képesség meglététől, vagy hiányától-, illetve akkor is ilyen összegű a fogyatékosági támogatás havonta, ha a súlyosan fogyatékos személynek nem hallási, hanem más fogyatékosága van és önkiszolgálási képessége nem hiányzik;
- 36.527 Ft, ha a súlyosan fogyatékos személynek nem hallási, hanem más fogyatékosága van és önkiszolgálási képessége hiányzik, vagy halmozottan fogyatékos.

Rokkantsági járadék (A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet) Rokkantsági járadékra jogosult az a személy, akinek a 25. életéve betöltése előtt keletkezett egészségkárosodása legalább 70%-os mértékű, és nyugellátásban, baleseti nyugellátásban vagy megváltozott munkaképességű személyek ellátásában nem részesül. A rokkantsági járadékra jogosult személy egészségi állapotát a döntésben meghatározott időpontban felül kell vizsgálni. A rokkantsági járadékos személy kereső foglalkozást folytathat. A rokkantsági járadékban részesülő személy utazási kedvezményre jogosult. Az ellátás havi összege 2023. január 1-jétől 53.830 forint.

Megváltozott munkaképességű személyek ellátásai (A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról 2011. évi CXCI. törvény) Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira jogosult az a kérelem benyújtásakor 15. életévét betöltött személy, akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű (a továbbiakban: megváltozott munkaképességű személy), és aki

- a kérelem benyújtását megelőző
 - 5 éven belül legalább 1095 napon át,
 - 10 éven belül legalább 2555 napon át vagy
 - 15 éven belül legalább 3650 napon át
 a Tbj. 5. §-a szerinti biztosított volt;
- keresőtevékenységet nem végez és
- rendszeres pénzellátásban nem részesül.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai a rehabilitációs hatóság komplex minősítése keretében megállapított rehabilitációs javaslattól függően:

- rehabilitációs ellátás, vagy
- rokkantsági ellátás. (3. § (1) bekezdés)

Rehabilitációs ellátás

A rehabilitálható megváltozott munkaképességű személy rehabilitációs ellátásra jogosult. (4. §) Az ellátás keretében a megváltozott munkaképességű személy

- a rehabilitáció sikeres megvalósulása érdekében szükséges szolgáltatásokra, valamint
- pénzbeli ellátásra jogosult.

A rehabilitációs ellátásban részesülő személy a rehabilitációs hatósággal történő együttműködésre köteles, amelynek keretében teljesíti a rehabilitációs tervben foglalt kötelezettségeket. Ennek keretében a rehabilitációs ellátásban részesülő személy köteles

- a rehabilitációs hatóságnál a rehabilitációs tervben meghatározott időpontban megjelenni,
- értesítési kötelezettségét teljesíteni,
- aktívan munkahelyet keresni,

- a felajánlott rehabilitációs szolgáltatást, valamint a támogatott képzési lehetőséget elfogadni, megfelelő munkahelyhez jutást elősegítő munkaerő-piaci programban részt venni, és megfelelő munkahelyre szóló állásajánlatot elfogadni, ideértve a közfoglalkoztatás keretében történő foglalkoztatást is. (6. § (1) - (3) bekezdés)

Rokkantsági ellátás

A megváltozott munkaképességű személy rokkantsági ellátásra jogosult, ha a rehabilitációja nem javasolt. (5. § (1) bekezdés)

Rokkantsági ellátást kell megállapítani annak a megváltozott munkaképességű személynek is,

- akinek a foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, vagy
- aki tartós foglalkozási rehabilitációt igényel és a kérelem benyújtásának, vagy a felülvizsgálat időpontjában az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig hátralevő időtartam az 5 évet nem haladja meg. (5. § (2) bekezdés)

Kivételes rokkantsági ellátás

Különös méltánylást érdemlő körülmények fennállása esetén kivételes rokkantsági ellátás állapítható meg annak a megváltozott munkaképességű személynek,

- akinek a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján az egészségi állapota 50 százalékos vagy kisebb mértékű,
- akinek a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján a rehabilitációja nem javasolt, vagy rehabilitálható, de a kivételes rokkantsági ellátás iránti kérelem benyújtásának időpontjában az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig hátralevő időtartam az 5 évet nem haladja meg,
- akinek a megváltozott munkaképességű személyek ellátása iránti kérelmét a szükséges biztosítási idő hiánya miatt elutasító döntés véglegessé vált és e döntésben foglaltak szerint rendelkezik a szükséges biztosítási idő legalább felével,
- aki keresőtevékenységet nem végez és
- aki rendszeres pénzellátásban nem részesül.

A kivételes rokkantsági ellátás a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott keretek között nyújtható. (13. § (1) bekezdés)

Közlekedési kedvezmény (A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet)

A súlyos mozgáskorlátozott személy személygépkocsi szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezményre) jogosult (4. § - 5. §)

Parkolási igazolvány (A mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról szóló 218/2003. (XII. 11.) Korm. rendelet)

Parkolási igazolványra jogosult az a személy,

- aki a súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 2. § a) pont ac) alpontja értelmében közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
- aki a súlyos fogyatékoság minősítésének és felülvizsgálatának, valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól szóló 141/2000. (VIII. 9.) Korm. rendeletben foglaltak alapján látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; illetve mozgásszervi fogyatékosnak minősül,
- akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló 1032/1971. (VII. 14.) Korm. határozat végrehajtásáról szóló 6/1971. (XI. 30.) EüM rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy

- aki a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékoságokról szóló 5/2003. (II. 19.) ESzCsM rendelet 1. számú melléklete szerint vaknak vagy gyengénlátónak („K” betűjel, 1 számjel), mozgásszervi fogyatékosnak („L” betűjel), értelmi fogyatékosnak („M” betűjel) vagy autistának („N” betűjel) minősül. (2. §)

Súlyos fogyatékoság után járó adókedvezmény

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 29/E. §-a alapján súlyosan fogyatékos magánszemélynek azt kell tekinteni, aki az összevont adóalap adóját csökkentő kedvezmény igénybevétele szempontjából súlyos fogyatékoságnak minősülő betegségekről szóló kormányrendeletben említett betegségben szenved, továbbá, aki rokkantsági járadékban vagy fogyatékosági támogatásban részesül. A kedvezmény jogosultsági hónaponként a minimálbér egyharmada száz forintra kerekítve.

Akadálymentesítési támogatás (A lakáscélú állami támogatásokról szóló 12/2001. (I. 31.) Korm. rendelet)

Mozgáskorlátozott személy részére akadálymentes lakás építéséhez vagy vásárlásához, valamint az akadálymentesítés többletköltségeire vissza nem térítendő állami támogatás nyújtható.

Az akadálymentesítési támogatás

- akadálymentes új lakás építéséhez, lakás vásárlásához legfeljebb háromszázezer forint, ha az építető vagy a vásárló, illetve az építetővel vagy a vásárlóval együtt költöző közeli hozzátartozó vagy élettárs a mozgáskorlátozott személy,
- meglévő lakáson, lakóépületen végzett akadálymentesítéshez legfeljebb háromszázezer forint,
 - ha a lakás tulajdonosa, illetve a tulajdonossal közös háztartásban élő közeli hozzátartozó vagy élettárs a mozgáskorlátozott személy,
 - ha az önkormányzati lakásra határozatlan idejű bérleti jogviszonnyal rendelkező személy vagy vele közös háztartásban élő - a Ptk. szerinti - közeli hozzátartozó vagy élettárs a mozgáskorlátozott személy. (9. § (1) – (2) bekezdés)

Magasabb összegű családi pótlék (a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény) Magasabb összegű családi pótlék folyósítható a tartósan beteg, illetőleg súlyosan fogyatékos gyermek után. Magasabb összegű családi pótlékra jogosult továbbá a tizennyolcadik életévét betöltött tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos személy is, feltéve, ha utána tizennyolcadik életévének betöltéséig magasabb összegű családi pótlékot folyósítottak.

Összege:

- Tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő család esetén 23.300 Ft.
- Tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő egyedülálló esetén 25.900 Ft.
- A 18. életévét betöltött tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos személy esetén 20.300 Ft. (11. §)

Vakok személyi járadéka (Fot. 22. § - 23/A. §)

A 18. életévét betöltött látássérült vagy vak személy számára nyújtható támogatás. „Kifutó” ellátás típus, újonnan már nem lehet megállapítani, helyette a fogyatékosági támogatás kérelmezhető.

Utazási kedvezmény

A belföldi menetrend szerinti közforgalmú közlekedésben utazót megillető kedvezmény, mely Magyarország területén, belföldi forgalomban vehető igénybe.

	Kedvezmények a helyközi közlekedésben		Kedvezmények a helyi közlekedésben
	jegy- kedvezmény	bérlet- kedvezmény	bérletkedvezmény (helyi közúti és kötőtpályás közlekedés)
	(vasúti személyszállítás, Hév, helyközi autóbusz-közlekedés, komp- és révközlekedés)		
Fogyatékos személyek utazási kedvezménye			
vak személy	90%	90%	100%
hallássérült személy	90%	90%	100%
a magasabb összegű családi pótlékban részesülő gyermek, valamint az 1998. évi XXVI. törvény szerint súlyosan fogyatékos személy	90%	90%	100%
a magasabb összegű családi pótlékban részesülő gyermek, valamint az 1998. évi XXVI. törvény szerinti súlyosan fogyatékos személy, a vak személy és hallássérült személy 1 fő kísérője	90%	-	100%
hadirokkant és hadiözvegy	100%	-	100%
hadirokkant kísérője	100%	-	100%
legalább 75%-os rokkant hadirokkant családtagja	50%	-	100%
rokkantsági járadékos	-	-	az Szr. 1. mellékletében meghatározott mértékű kedvezmény

A fogyatékkal élő személyek anyagi támogatása helyi szinten a települési támogatás (**Gyermekek otthongondozási díjában részesülő kiegészítő támogatása**) és a rendkívüli települési támogatás biztosítása keretében történik.

Településünkön a gyermekek otthongondozási díjában részesülő kiegészítő támogatását 3 személy részére folyósítjuk.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

A rehabilitációs ellátásokhoz (pl.: fogyatékossgal élő vagy pszichiátriai és szenvedélybetegek rehabilitációs ellátása) való hozzáférést szükség esetén többek közt a család- és gyermekjóléti szolgálat segíti elő.

Zala Vármegyei Kormányhivatal Keszthelyi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya a rehabilitációs tanácsadás keretében a megváltozott munkaképességű ügyfelek számára nyújt segítséget a számukra megfelelő munkakör, munkahely, valamint képzés meghatározásában és megtalálásában.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Ma már kötelezően, jogszabályban előírt az akadálymentesítettség, amelynek betartatása az építésügyi hatóság feladata. Alapelv, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános elvárásként jelenik meg az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszer.

Az önkormányzat tulajdonában lévő épületeket akadálymentesítése megtörtént.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

Az egészségügyi szolgáltatások, köznevelési intézmények, sport- és kulturális programok többnyire akadálymentesített helyszínen érhetőek el. A hatályos jogszabályoknak megfelelően minden új beruházás, felújítás megvalósítása településünkön is akadálymentesített környezet biztosítása mellett történik.

Strandfejlesztési pályázatból megvalósult fejlesztések 2022-ben:

- információs tábla (strandtérkép) beszerzése átirányítással (QR kód) a strandok akadálymentesített honlapjára
- indukciós hurok (hallássérültek részére) a pénztárban
- strandi kerekesszék beszerzése
- mozgássérült úszómodul telepítése (A kerekesszékesek, vagy éppen nehezen mozgó idős emberek vízbe jutását segíti.)

A strand területén akadálymentes mosdók, öltözők vannak.

A különböző lakó- és szolgáltató épületek esetében az Önkormányzatnak közvetlen ráhatása nincs, de a tapasztalatok alapján elmondható, hogy az újonnan létesülő intézmények, szolgáltató épületek esetében a kialakítás során figyelmet fordítanak az akadálymentesítésre. A fogyatékos személyek lakóépületeit a családtagok általában úgy alakították át, hogy fogyatékos családtagjuk életvitelét megkönnyítsék. Ebben a Zala Megyei Mozgáskorlátozottak Szövetségének segítségét többen is igényelték.

A település honlapja akadálymentes verzióban nem elérhető.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Az önkormányzat intézményeiben az akadálymentes közlekedés részben biztosított.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

A településen a járdák egy része megújult és új aszfaltburkolatot, valamint térkőburkolatot kapott, így ezeknek a minősége megfelelő lett, azonban a település többi járdaszakaszának a felújítása is szükséges lenne.

2022-ben a strandfejlesztési pályázatból megtörtént a strand be- és kijáratának akadálymentesítése, valamint akadálymentes járda is épült.

Parkok akadálymentesítettsége megoldott. Játsszóterek, buszmegállók akadálymentesek.

- f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye stb.);

A településen fogyatékos személyek számára nem állnak rendelkezésre speciális közlekedési megoldások és nincsen fogyatékosok nappali intézménye sem.

- g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Települési támogatást az önkormányzat biztosít a rendkívüli élethelyzetbe került személyeknek.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Kifejezetten a fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok nem működnek Gyenesdiáson. Ilyen programok működtetésére nem mutatkozott igény településünkön.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Bár konkrét adataink e téma kapcsán nincsenek, de tapasztalataink alapján feltételezhetjük, hogy nincs olyan társadalmi probléma, mely településünkön fokozottabban érintené a fogyatékossgal élők csoportját, mint más településeken, vagy országszinten. Nem találoztunk olyan esettel az elmúlt időszakban, amikor egy fogyatékossgal élő személyt bármilyen atrocitás vagy különös nehézség ért volna helyben. Azonban településünkön is minden bizonnyal jelen vannak azok az esetleges problémák, melyekkel bárhol máshol is szembesülhet egy fogyatékossgal élő személy. Ilyen probléma lehet, hogy a többségi társadalom tagjai sokszor nem tudják, miként közelítsenek egy fogyatékossgal élő személyhez, hogy miként kommunikáljanak, mi a számukra megfelelő segítségnyújtási forma stb. Ezért aztán a többségnek néha egyszerűbb úgy tenni, mintha a fogyatékossgal élők „láthatatlanok” lennének. Ezzel ugyan csak saját bizonytalanságukat próbálják leplezni, mégis a fogyatékossgal érintett másik felet hozzák vele kellemetlen helyzetbe. Nem állítjuk, hogy ez lenne a legjellemzőbb attitűd a többség körében, de az azért valószínűsíthető, hogy sokaknak okoz kisebb-nagyobb nehézséget a fogyatékossgal élőkkel való társas kapcsolat kialakítása. Ezért mindenképpen szükséges a társadalmi szemléletformálás, az olyan érzékenyítő programok, melyek elsősorban gyermekkorban oldhatják fel eredményesen az esetleges gátlásokat, melyek a fogyatékossgal élőkkel való kapcsolatok létrejöttét akadályozzák.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Közszolgáltatásokhoz, kulturális, sportprogramokhoz, közlekedéshez való hozzáférés hiánya	A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférési lehetőségek akadálymentesítése

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A településen az utak állapota nem megfelelő, közművesítés miatti útfúrások miatt burkolathibák, meglévő utak, járdák felújítása, új utak, járdák létesítése szükséges.	Új, korszerű utak, járdák létesítése, meglévő utak, járdák felújítása, aszfaltozása, csapadékvíz elvezetése, szebb településkörnyezet és a közlekedés biztonsága érdekében
250 m Gyenesdiást és Keszthelyt összekötő kerékpárút hiánya	Kerékpárút bővítése
Térplasztikák, növényesítés, virágágyak kialakításának szükségessége	Szép településkép kialakítása, virágágyak létesítése, növények ültetése
Iparterület minőségi fejlesztése, új út és kijárat megteremtése szükséges	Iparterület bővítése, Iparterület feltáró út kivitelezése, Iparterület közművesítése, nagy kapacitású keresztmetszetekkel
Még Színvonalasabbá tenni a szálláshelyeket, vendéglátóipari és szolgáltató egységeket a felújítások révén	Turizmusfejlesztés
Fontos a Bormúzeum udvarának karbantartása, fejlesztése, pinceépület állagmegóvása	Darnay-Dornyai Béla Bormúzeum udvarának fejlesztése és karbantartása, Darnay pince folyamatos megújítása
A régi temetők állapotmegújításán túl, új köztemető és ravatalozó kialakítása elkerülhetetlen, lassan betelik a temető	Új köztemető és ravatalozó létesítése
Indokolt a gyenesdiási - jórészt hegylábi - csapadékvíz elvezetés megoldása, az átereszek felújítása, a villámárvizek kiküszöbölése, belvizesedés megszüntetése algyenesi részekben, vízhasznosítás támogatása	Csapadékvíz átereszek felújítása, csapadékvíz elvezetés megoldása
A gyermekorvosi rendelő mellett kialakított fogászati szakrendelő berendezése még nem történt meg, Cél egy komplex egészségügyi kivizsgálást lehetővé tevő szakorvosi ellátás kialakítása (A gyermekorvosi és védőnői rendelő kialakítása már megtörtént. A felnőtt háziorvosi rendelő osztott.)	Egészségcentrum létrehozása

Létfontosságú a klímaváltozás kedvezőtlen hatásainak megelőzése és mérséklése, szükséges, hogy a klímatudatos gondolkodás és a kapcsolódó viselkedésminták és szokások a lakosság minél szélesebb körében elterjedjenek	Helyi klímastratégiák kidolgozása, valamint a klímatudatosságot erősítő szemléletformálás
A feltáró sétány (a Szent János forrástól a Talabér-féle vízimalom mellett a Malom árok végéig) építésével még hangsúlyosabbá tenni a település fekvéséből, adottságaiból és turisztikai attrakcióiból származó kínálatot.	Sétány és egyben tanösvény építése
A 14 000 kötetes könyvtár nagyobbá tétele, könyvállomány bővítése, a könyvtári szolgáltatás jobbá tétele	Könyvtár bővítése, korszerűsítése
Indokolt a turisztikai vonzerő szélesítése, állatbarát réteg megnyerése a lovasturizmus által, Horgász- és Kerékpárturizmus fejlesztése	Horgász-, lovas-, kerékpárturizmus fejlesztése
Időszerű a világítás korszerűsítése	Óvodaépítmény és óvodaudvar bővítése
Kívánatos mozgássérült infrastruktúra (pool lift) beszerzése, vízi élménypark, biztonságtechnikai, vihar előrejelző eszközök létesítése, hangosítás fejlesztése, játszópark korszerűsítése, zuhanyzó, sportpályák, Strand kerekesszék	Gyenesi Lidóstrand és Diási Játékstrand fejlesztése
Kevés a parkolóhely, ezért új strandparkoló létrehozása, meglévő parkolási lehetőségek felújítása szükséges	Strandparkolók környezetének rendezése, új parkolóhelyek létrehozása
Több lehetőség a szabadidő hasznos eltöltésére családdal, barátokkal	kulturális és sportrendezvények szervezése
Hiányzó kapuzat kialakítása a település Vonyarcvashegy felőli végződésénél	Új kapuzat kialakítása térplasztikákkal
Szükségszerű új műhelyterület kialakítása, gépbeszerzések. A községgazdálkodás feltételeinek tömbösített kialakítása	Új műhely kialakítása, gépesítés
A malom környezetének fejlesztése, közösségi pajta megépítése fontos a turisztikai vonzerő növelése szempontjából	A Talabér-féle vízimalom környezetének fejlesztése, rendezvénypajta építése
Szolgálati vagy szociális lakás hiánya	Lakásprogram
olcsóbb, gyorsabb, elérhetőbb és jobb minőségű legyen az internet, Wifi csatlakozási lehetőségek	Internethálózat fejlesztése
A játszótérek folyamatos fejlesztésre, korszerűsítésre szorulnak az erdőktől a Balaton-partig. Jó kapcsolat megtartása a Bakonyerdő Zrt.-vel, az erdei játszótérek (Nagymező, Tornapálya) is fontosak kell, hogy maradjanak.	Játszótér fejlesztés, felújítás
További turizmusfejlesztés és kínálatbővítés	Kerékpáros pihenő és kilátódomb valamint egy élménykert és játszótér kialakítása

Közterület fenntartását szolgáló elektromos gépjármű beszerzése indokolt	Elektromos jármű
--	------------------

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata és a civil szervezetek együttműködése elsősorban a személyes kapcsolatokon alapszik, hivatalos partnerségi megállapodások kevésbé jellemzőek. A szervezeteknél tevékenykedő önkéntesek számáról pontos információnk nincs.

Az Önkormányzat és a civil szervezetek együttműködése zavartalan. Az Önkormányzat tulajdonában lévő épületeket a civil szervezetek díjtalanul használhatják, az Önkormányzat támogatja működésüket. A jó együttműködésnek köszönhetően a civil szervezetek aktívan kiveszik részüket a település közösségi életéből. Felvállalt rendezvényeik fő szervezői. A szervezetek lehetővé teszik, hogy tagjaikon túl egy-egy programhoz a település lakói is bekapcsolódjanak. Az általuk szervezett programokkal, fellépésekkel öregbítik községünk hírnevét.

A településen több civil szervezet működik, **a gyenesdiási címre bejegyzett egyesületek és alapítványok száma 24.** Több nem jogi személyiséggel rendelkező civil szerveződés is tevékenykedik, nagyobb részt valamilyen intézmény (pl. művelődési intézmény), vagy bejegyzett civil szervezet támogatásával.

Gyenesdiásra bejegyzett civil szervezetek

1. Mentor Közhasznú Alapítvány	13. Gyenesdiási Lovassport Egyesület
2. Asbóth Sándor Huszár és Lovas Hagyományörző Egyesület	14. Gyenesdiási Óvodás Gyermekekért Alapítvány
3. Balatoni Civil Szervezetek Szövetsége	15. Gyenesdiási Polgárőr és Vízi Egyesület
4. Darnay Dornyai Béla Honismereti Alapítvány	16. Gyenesdiási Turisztikai Egyesület
5. Diós Települések Fesztiváljaiért Alapítvány	17. KAPERNAUM Szeretetszolgálat Alapítvány
6. Forrásvíz Természetbarát Egyesület	18. Kinizsi Sportkör
7. Gödörházy Antal Alapítvány	19. Mezőségi Örzökör Közhasznú Alapítvány
8. Gyenesdiás Községi Életéért Egyesület	20. Nyugat-Balatoni Regionális Sportcentrum Egyesület
9. Gyenesdiási Asztalitenisz Sportegyesület	21. Varázshangok az Egészségért Egyesület

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

A településen nemzetiségi önkormányzat nem működik, azonban az egyházi és civil szereplőkkel az Önkormányzat jellemzően szorosan együttműködik. E kölcsönös együttműködés keretében az Önkormányzat minden évben forrást különít el költségvetésében a civil szervezetek támogatása céljából, a civil szféra képviselői pedig a települési rendezvények szervezésében és lebonyolításában is rendszeres jelleggel vállalnak aktív szerepet. Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata kiemelt jelentőséget tulajdonít az egyházi és civil szféra képviselőivel való partnerségi viszonyoknak, célja ezen együttműködés hosszú távú fenntartása és erősítése.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata az alábbi társulásokban vesz részt:

- Keszthely és Környéke Kistérségi Többcélú Társulás
- zalaszántói Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat

- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Településünkön nemzetiségi önkormányzat nem működik, így a kérdés Gyenesdiásra vonatkozóan nem releváns.

- e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

A helyi civil szerveződések jelentős része lát el olyan tevékenységeket, melyek kapcsolódnak az esélyegyenlőségi célcsoportok hátrányainak kompenzálásához, esélyegyenlőségük előmozdításához.

Balatoni Civil Szervezetek Szövetsége

A szövetség célja és tevékenysége:

- A Szövetség önkormányzati elven működő szakmai érdekvédelmi és érdekképviselői társadalmi szervezet.
- A Balaton régióban és a Balaton érdekében működő civil szervezetek együttműködésének elősegítése, valamint a tagszervezetek által képviselt célkitűzések összehangolása és képviselése a legkülönbözőbb döntéshozatali fórumokon. A természeti és kulturális örökség megóvása, a műemlékvédelem, a természetvédelem, a környezetvédelem, a sport és egyéb minőségi szabadidős tevékenység feltételeinek biztosítása, a közrendvédelem és közbiztonság, a vendégforgalom, kulturált fogadási feltételeinek biztosítása terén.
- Tevékenységcsoportok szerinti szellemi műhelyek működtetése, amely lehetővé teszi a korszerű legszélesebb értelemben vett balatoni környezeti és társadalmi értékek védelmét, érdekek egyeztetését és képviselhetővé tételét.
- A nemzetközi LIVING LAKES „élő tavak” rendszerben a BALATON képviselése.
Web: <http://www.livinglakes.com/balaton/>

Forrásvíz Természetbarát Egyesület

A Forrásvíz Természetbarát Egyesület 1998. december 17-én alakult közhasznú egyesületként egy olyan önszerveződött aktív közösségből, a Forrásvíz Természetbarát Körből, amely már a kezdetekkor is több térségi megmozdulásban vett részt, illetve annak kezdeményezője is volt. Tevékenységi körük kiterjed bármely a Nyugat-Balatoni Régió belül megtalálható (alrégió, kistérség) önkormányzatok területét érintő regionális és helyi problémákra, amelyek környezetszépítési, környezet- és természetvédelmi kapcsolódási pontokkal rendelkeznek. A feladatok koordinációja a székhelytelepülésről, Gyenesdiásról történik.

Gyenesdiási Horgász és Vízisport Egyesület

A Gyenesdiási Horgász- és Vízisport Egyesület 1993-ban alakult, fő feladata a horgászat feltételeinek megteremtése, állandó javítása. Az egyesület eleinte tagjai önkéntes munkájával, majd valamennyi önkormányzat közreműködésével, illetve Széchenyi Terv pályázati támogatással a korábban iszappal feltöltött, elhanyagolt területeket rendbe tette, Diáson és Alsógyenesben 1-1 horgásztanyát, illetve 100-100 férőhelyes csónakkikötőt hozott létre. A horgásztanyák megalakulása óta egyik fő tevékenysége azok üzemeltetése, az élővilág és a környezet (nádas) teljeskörű védelme.

Mindkét tanya jelentős szerepet játszik a település közösségi életében és a turizmusban is, gyakran más települések nonprofit jellegű szervezetei számára is rendezvény helyszínként szolgál.

Gyenesdiási Köz-Kultúra Alapítvány

Az alapítvány magánalapítványként és közhasznúként jött létre 1998-ban. Az alapítók legfőbb feladataként a helyi öntevékeny és amatőr művészeti csoportok menedzselését, fenntartását, valamint a helyi rendezvények megszervezésében és lebonyolításában való közreműködést jelölték meg.

Gyenesdiási Népdalkör 1991-ben alakult. A 28 fős csoport a Balaton-felvidék és Zala megye népdalkincsét gyűjti és adja elő. A megalakulás óta számos versenyen, bemutaton és találkozón vett részt. A népdalkör 4 arany minősítéssel rendelkezik. Jelentős utánpótlás-nevelést is folytat, ebben kitűnő partnere a helyi művészeti iskola.

A **Gyenes Néptánc Együttes** több mint 25 éve gazdagítja a település kulturális életét, különböző fesztiválokon vett részt Európa több országában (Erdély, Németország, Ausztria, Lengyelország, Ciprus, Szlovákia stb.). Rendszeresen fellépnek a helyi és környező települések rendezvényein.

A **Gyenesdiási Dalárda és a Citerások:** A 2006-ban alakult, akkor még kizárólag férfiakból álló közösség mára kibővült két hölgygel és alkalmanként feleségek és barátnők is segítettek megjelentetni egy-egy produkciót. 2010-ben nyertek Vass Lajos Nagydíjat, már két saját CD-vel rendelkeznek. 2015-ben megjelent a települést bemutató zenés, dalos DVD, a Dalos körkép. A Betyárlegenda című daljátékukkal és más műsoraikkal sikereket aratnak a környékbeli fellépéseken. E közösségből alakult a **Gyenesi Négyes** csoport is, kiegészülve alkalmi, máshol is tevékenykedő művészekkel, amatőrökkel.

A **Községi Kórus** a helyi rendezvényeken biztosítja az ünnepi hangulatot, egyházi rendezvényeken állandó szereplő, nagyrészt a népdalköri tagokból áll.

A szövő- és népi kismesterségek és a kosárfonó szakkör a népi kismesterség technikájával ismerteti meg az érdeklődőket – csuhézással, szövéssel, gyöngyfüzéssel, hímzéssel, valamint a legnagyobb érdeklődést kiváltó kosárfonással. Nyaranta néhány hétvégén kézműves tábort tart kívülről is, amikor az érdeklődők az általuk választott technikákkal ismerkedhetnek meg, vagy készíthetik el saját munkájukat.

A **helyi néprajzi gyűjteményt** és az avar régészeti kiállítást az alapítvány gondozza, mutatja be az érdeklődőknek a településen lévő műemlék jellegű pásztorházban.

Gyenesdiási Fürdőegyesület

Az 1905-ben létrehozott Fürdőegylet mintájára 1922-ben alakult egyesület a Gyenesdiáson nyaralóval rendelkező tulajdonosok szervezete. Fő motivációja volt, hogy a településvezetéssel együttműködve képviselje az üdülőtulajdonosok érdekeit.

Yacht Egylet Gyenesdiás

A közhasznú egyesület 2000-ben alakult a vitorlázást kedvelők, vitorlásokkal rendelkezők részvételével. Az egyesület keretein belül utánpótlás nevelés is folyik, nyári diáktábort szerveznek, ahol szeretnék megismertetni a gyerekekkel ezt a sportot. Jövőbeli terveik között szerepel nemzetközi vitorlásversenyek rendezése.

Gyenesdiási Turisztikai Egyesület

A 2003-ban alakult Gyenesdiási Turisztikai Egyesület önkormányzati elven működő szakmai önszervező, egyeztető, érdekvédelmi és érdekképviseleti társadalmi szervezet. A közösségi összefogás célja megszervezni, összehangolni a turisztikai szereplők tevékenységét, ellátni az idegenforgalommal foglalkozó személyek és cégek érdekképviseletét, összehangolni a gazdasági szereplők tevékenységét.

Varázshangok az Egészségért Egyesület

A 2007-ben alakult közhasznú egyesület célja lélektani segítségnyújtás a művészetterápia, a kreativitás és a játépszichológia közös hatásmechanizmusára támaszkodva, közösségfejlesztés, oktatás, nevelés. A szervezet a helyi önkormányzattal, művelődési intézménnyel közös programokat szervez, zenebölcsit, játszóházat tart, a helyi nagyrendezvényeken is részt vesz nagyban hozzájárulva ahhoz, hogy Gyenesdiás elnyerje a családbarát önkormányzat címet. Évente körülbelül 2200 gyermekkel foglalkoznak. A Varázshangok Egyesület 2013-ban elnyerte Zala Megyei Gyermekéért Közösségi Díjat.

Gyenesdiási Nyugdíjasklub

A több mint 50 éve működő klubnak nincs szigorúan rögzített tagsága, foglalkozásain 20-30 fő vesz részt, az általuk szervezett akciókon még többen (sütés, főzőverseny, kirándulás, táncos-zenés est).

Tevékenyen közreműködnek a települési programokon és a partnerkapcsolatok fenntartásában, saját kórusal szerepelnek dalversenyeken és találkozókon.

Gyenesdiási Polgárőr és Vízi Egyesület

A Gyenesdiási Polgárőr és Vízi Egyesület 2007. októberében alakult, tagjai tapasztalattal rendelkező polgárőrök. Az egyesület iskolai, óvodai közlekedésbiztonsági akciókat szervez, bűnmegelőzési fórumokat tart a lakosság és a civil szervezetek részére. **Az egyesületnek nagyon jó a kapcsolata a Keszthelyi Rendőrkapitánysággal és a Balatonyöröki rendőrőrsrel.** A szomszédos Keszthelyi és Vonyarcvashegyi polgárőrséggel szintén szoros kapcsolata van az egyesületnek.

Asbóth Sándor Huszár és Lovas Hagyományörző egyesület

Az egyesület célja: Zala megye és a Nyugat-Balatoni Régió történelméhez kapcsolódó huszár és lovas hagyományok fenntartásának elősegítése, a hagyományok ápolása, széles körben történő megismertetése, a lóval, a huszársággal, valamint a katonai lovas hagyományokkal összefüggő ismeretek- elsősorban az ifjúság körében történő terjesztése, ezzel kapcsolatos rendezvények, bemutatók szervezése, lebonyolítása, ünnepeken történő díszelgés, felvonulás.

Gyenesdiási Asztalitenisz Egyesület

Az egyesület megyei felnőtt és serdülő csapattal is rendelkezik. Edzéseiket és versenyeket részben az általános iskola tornatermében tartják. Az aktív sportolók létszáma 19 fő. Az egyesület több játékos is aktív tagja a mozgássérültek nemzeti válogatott keretének, a serdülő csapat rendszeres résztvevője a diákolimpiának.

Gyenesdiási Horgász- és Vízisport Egyesület

Az egyesület célja: a horgászat, csónakázás, vitorlázás népszerűbbé tétele, a községben nyaraló vendégek, illetve a helyi lakosok érdeklődésének felkeltése. Az egyesület közreműködik önkormányzati rendezvényekben, soknak a helyszínt biztosítja.

Gyenesdiási Lovassport Egyesület

Az egyesület célja, hogy minden gyerek kapcsolatba kerülhessen a lovakkal, lovassporttal.

Gyenesdiási Összkerék Autó Motor Szakosztály

A szakosztály legfőbb célja lehetőséget, területet és teret biztosítani a technikai sportok művelőinek, valamint felügyelt és szervezett tanulási és gyakorlási lehetőséget gyermekeinknek és fiataljainknak. Az önkormányzat anyagi segítséget és területet biztosított az egyre népszerűbb technikai sportok művelőinek számára.

Nyugat – Balatoni Regionális Sportcentrum Egyesület

Gyenesdiáson a szervezet röplabdaoktatás 2008-ban a helyi KINIZSI SK. Sportegyesület berkein belül működő Röplabdaszakosztályban kezdődött el. 2012 –ben átalakításra került a Röplabdaszakosztály. A KINIZSI SK. –ből kiválva, önálló egyesületként alakult meg a Nyugat – Balatoni Regionális Sportcentrum Egyesület, megtartva mindkét terem, – és strandröplabda szakosztályt. Célja, hogy a térség röplabdabázisává váljon, ahol minden a röplabdázást megtanulni akaró, röplabdázni kívánó gyermek és felnőtt is megtalálja a számítását.

Gyenesdiási Tollaslabda Sportegyesület

Az egyesület 2023-ban kezdte meg edzéseit a Kárpáti János Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola tornatermében.

Gyenesdiás Községi Életéért Egyesület

Az egyesület törekvése, hogy Gyenesdiási közösségi élet aktív szereplőjévé váljon a Piac- és Rendezvénytér adottságainak szabad kapacitásának hagyományörző, egészséges életmódot segítő, kikapcsolódást nyújtó szabadidős célokra való használatával.

Alapítvány Gyenesdiás Egészségügyi Ellátásáért (Vis Vitalis)

Az alapítvány célja: a rendelőintézet és a felszerelés korszerű javítása.

Gödörházy Antal Alapítvány Gyenesdiás

Az alapítványt a gyenesdiási Általános Iskola, valamint Szülői Munkaközössége alapította 1991 decemberében. Célja a gyenesdiási Általános és Alapfokú Művészeti Iskola oktatási feladatainak előmozdítása, anyagi támogatása, a tanulók táborozásának és a hátrányos helyzetű tanulók tanulmányi kirándulásainak anyagi támogatása. Továbbá a tanári kar oktatási munkájának elősegítése, az oktatási színvonal emelése, a nevelők szakmai képzésének támogatása, az iskola fejlesztés tárgyi feltételeinek biztosítása. Az alapítvány felvállalja a Gyenesdiás nagyközségben élő tehetséges, nehéz körülmények között élő középiskolás és felsőfokú tanulmányokat folytató fiatalok anyagi támogatását is.

Gyenesdiási Óvodás Gyermekéért Alapítvány

Az alapítvány célja: Az óvodás korú gyenesdiási gyermekek anyagi támogatása és a gyenesdiási önkormányzati óvoda működésének az elősegítése.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A for-profit szféra konkrét szerepvállalása az esélyegyenlőségi feladatok ellátásában nem jellemző városunkban, a profitorientált szereplők tevékenységükkel inkább a gazdasági élet élénkítéséhez, ezen keresztül pedig a munkanélküliség csökkentéséhez járulnak hozzá, továbbá saját dolgozóik számára nyújthatnak különböző szolgáltatásokat, vagy plusz juttatásokat, melyek összességében hozzájárulhatnak a helyiek életszínvonalának fenntartásához, javulásához.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

A helyzetelemzés előkészítésben részt vett Gyenesdiás Nagyközség Polgármestere, a Gyenesdiási Közös Önkormányzati Hivatal jegyzője, pályázatírója és szociális ügyintézője. Részben online kapcsolattartás, ill. a személyes egyeztetés az egyes esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltárására, majd program tervezet véleményezésére koncentrált.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

Az esélyegyenlőségi program a képviselő-testület általi megtárgyalását és elfogadását követően kihirdetésre kerül a település honlapján (www.gyenesdias.hu), valamint a Polgármesteri Hivatal hirdetőtábláján, hogy bárki számára megismerhető legyen, és a település lakossága számára biztosított legyen az észrevételek megtételének lehetősége. A

települési intézmények, az egyházak, a civil szféra képviselői, illetve a lakosság visszajelzéseit az Önkormányzat beépíti a végrehajtással kapcsolatos feladatok ellátásának folyamatába.

- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Tartós munkanélküliek magas aránya az összes álláskereső között	Képzések, átképzések, mentori szolgáltatás
	Az alacsony iskolai végzettség, szakma valamint a digitális írástudás hiánya	8 általános iskola befejezése, szakképzettség szerzése, digitális írástudás növekedése
Gyermekek	Gyermekek alacsony aránya a népességben belül	Gyermekvállalás ösztönzése, családbarát munkahelyek és atipikus foglalkoztatási formák erősítése, a településen megvalósuló fejlesztések során a gyermekes családok igényeinek figyelembevétele
	Gyermekek, fiatalok számára több prevenciós program nyújtása szükséges.	Prevenációs programsorozat szervezése gyermekek, fiatalok számára
	Nyári szünidőben sok családnál problémát jelent a gyermek/ek felügyeletének megoldása	gyermek nyári szabadidő hasznos eltöltése
Idősek	56 év feletti magas aránya a nyilvántartott álláskeresők közt	Munkaerő-piaci programok és szolgáltatások biztosítása, igénybevételek ösztönzése
	A bűnelkövetők számára leginkább veszélyeztetett korosztály, gyakrabban válnak áldozatokká	Folyamatos tájékoztatás és figyelemfelhívás a trükkös csalásokra, azok megelőzésére. Rendőrséggel, polgárőrséggel közös tájékoztató tartása
	Az egészségi állapot miatt romló életminőség az idős korban	Tájékoztató előadások, szűrővizsgálatok szervezése.
	65 év feletti magas aránya a teljes népességben belül, helyi társadalom öregedése	Szociális és egészségügyi ellátórendszer fókuszában az idősek
Nők	Családi és munkahelyi kötelezettségek, feladatok összehangolásának nehézségei	Családbarát munkahelyek, intézkedések
	Nagyfokú látencia a nőket érinti erőszak terén	Az észlelő- és jelzőrendszer működésének és prevenciós jellegének erősítése, tagjainak aktivizálása,

	A dolgozó anyák nehéz helyzete, testi-lelki egészségük károsodása	Kulturális és mentálhigiénés programok, sportolási és szabadidős lehetőségek biztosítása kifejezetten nők számára, nagycsaládosok számára közösségi tér/fórum létrehozása tapasztalat- és információcsere, tájékoztatás céljából
Fogyatékkal élők	Közszolgáltatásokhoz, kulturális, sportprogramokhoz, közlekedéshez való hozzáférés hiánya	A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférési lehetőségek akadálymentesítése
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	A településen az utak állapota nem megfelelő, közművesítés miatti útátfúrások miatt burkolathibák, meglévő utak, járdák felújítása, új utak, járdák létesítése szükséges.	Új, korszerű utak, járdák létesítése, meglévő utak, járdák felújítása, aszfaltozása, csapadékvíz elvezetése, szebb településkörnyezet és a közlekedés biztonsága érdekében
	250 m Gyenesdiást és Keszthelyt összekötő kerékpárút hiánya	Kerékpárút bővítése
	Térplasztikák, növényesítés, virágágyak kialakításának szükségessége	Szép településkép kialakítása, virágágyak létesítése, növények ültetése
	Iparterület minőségi fejlesztése, új út és kijárat megteremtése szükséges	Iparterület bővítése, Iparterület feltáró út kivitelezése, Iparterület közművesítése, nagy kapacitású keresztmetszetekkel
	Még színvonalasabbá tenni a szálláshelyeket, vendéglátóipari és szolgáltató egységeket a felújítások révén	Turizmusfejlesztés
	Fontos a Bormúzeum udvarának karbantartása, fejlesztése, pinceépület állagmegóvása	Darnay-Dornyai Béla Bormúzeum udvarának fejlesztése és karbantartása, Darnay pince folyamatos megújítása
	A régi temetők állapotmegújításán túl, új köztemető és ravatalozó kialakítása elkerülhetetlen, lassan betelik a temető	Új köztemető és ravatalozó létesítése
	Indokolt a gyenesdiási - jórészt hegylábi - csapadékvíz elvezetés megoldása, az átereszek felújítása, a villámárvizek kiküszöbölése, belvizesedés megszüntetése algyenesi részeken, vízhasznosítás támogatása	Csapadékvíz átereszek felújítása, csapadékvíz elvezetés megoldása
	A gyermekorvosi rendelő mellett kialakított fogászati szakrendelő berendezése még nem történt meg, Cél egy komplex egészségügyi kivizsgálást lehetővé tevő szakorvosi ellátás kialakítása (A gyermekorvosi és védőnői rendelő kialakítása már megtörtént. A felnőtt háziorvosi rendelő osztott.)	Egészségcentrum létrehozása

Létfontosságú a klímaváltozás kedvezőtlen hatásainak megelőzése és mérséklése, szükséges, hogy a klímatudatos gondolkodás és a kapcsolódó viselkedésminták és szokások a lakosság minél szélesebb körében elterjedjenek	Helyi klímastratégiák kidolgozása, valamint a klímatudatosságot erősítő szemléletformálás
A feltáró sétány (a Szent János forrástól a Talabér-féle vízimalom mellett a Malom árok végéig) építésével még hangsúlyosabbá tenni a település fekvéséből, adottságaiból és turisztikai attrakcióiból származó kínálatot.	Sétány és egyben tanösvény építése
A 14 000 kötetes könyvtár nagyobb tétele, könyvállomány bővítése, a könyvtári szolgáltatás jobb tétele	Könyvtár bővítése, korszerűsítése
Indokolt a turisztikai vonzerő szélesítése, állatbarát réteg megnyerése a lovasturizmus által, Horgász- és Kerékpárturizmus fejlesztése	Horgász-, lovas-, kerékpárturizmus fejlesztése
Időszerű a világítás korszerűsítése, valamint a kerítés felújítása	Óvodaépítmény és óvodaudvar bővítése
Kívánatos mozgássérült infrastruktúra (pool lift) beszerzése, vízi élménypark, biztonságtechnikai eszközök létesítése, hangosítás fejlesztése, játszópark korszerűsítése, zuhanyzó és csaptelepek víztakarékos korszerűsítése, játszóeszközök további fejlesztése, szelektív szemetesek további bővítése, hulladékgyűjtés korszerűsítése, Lidóstrandon kerítés javítása, Diási strandon új kapuzat komplex megépítése	Gyenesi Lidóstrand és Diási Játékstrand fejlesztése
Kevés a parkolóhely, ezért új strandparkolók létrehozása, meglévő parkolási lehetőségek felújítása szükséges	Strandparkolók környezetének rendezése, új parkolóhelyek létrehozása
Több lehetőség a szabadidő hasznos eltöltésére családdal, barátokkal	kulturális és sportrendezvények szervezése
Hiányzó kapuzat kialakítása a település Vonyarcvashegy felőli végződésénél	Új kapuzat kialakítása térplasztikákkal
Szükségszerű új műhelyterület kialakítása, gépbeszerzések. A községgazdálkodás feltételeinek tömbösített kialakítása	Új műhely kialakítása, gépesítés
A malom környezetének fejlesztése, közösségi pajta megépítése fontos a turisztikai vonzerő növelése	A Talabér-féle vízimalom környezetének fejlesztése, rendezvénypajta építése

	szempontjából	
	Szolgálati vagy szociális lakás hiánya	Lakásprogram
	olcsóbb, gyorsabb, elérhetőbb és jobb minőségű legyen az internet, Wifi csatlakozási lehetőségek	Internethálózat fejlesztése
	A játszótérek folyamatos fejlesztésre, korszerűsítésre szorulnak az erdőktől a Balaton-partig. Jó kapcsolat megtartása a Bakonyerdő Zrt.-vel, az erdei játszótérek is fontosak kell, hogy maradjanak.	Játszótér fejlesztés, felújítás
	További turizmusfejlesztés és kínálatbővítés	Kerékpáros pihenő és kilátódomb valamint egy élménykert és játszótér kialakítása
	Közterület fenntartását szolgáló elektromos gépjármű beszerzése indokolt	Elektromos jármű

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák a közösség hasznos és elismert tagjai.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők társadalmi leszakadásának folyamatát minden lehetséges eszközzel megfékezzük, és elősegítsük e csoport felzárkózását a többségi társadalomhoz, továbbá, hogy életszínvonaluk javulását a lehető legnagyobb mértékben előmozdítsuk.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek egészséges testi-lelki fejlődésének biztosítását. Nevelésük, oktatásuk befektetés a jövőbe, ezért erre kiemelt figyelmet fordítunk. Célunk továbbá a gyermekszám gyarapodásának előmozdítása, a gyermekvállalás ösztönzése, valamint városunk családbarát jellegének erősítése.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek jólétének kérdésére, egészségügyi és szociális helyzetének alakulására, fókuszálva a megfelelő életszínvonal fenntartásának elősegítésére, az időskori elmagányosodás megelőzésére, valamint a szociális és egészségügyi szolgáltatások hozzáférhetőségének biztosítására.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetében a szerepkonfliktusok csökkentését, azaz a munka és a család összeegyeztethetőségének elősegítését, a családbarát intézkedések támogatását, valamint a nőkkal szembeni erőszak visszaszorítását.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők helyzetének minél mélyebb megismerésére, életminőségének javítására, társadalmi integrációjuk előmozdítására, illetve a többségi társadalom tagjainak velük szembeni érzékenyítésére.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma												
1	Utak, járdák korszerűsítése	A településen az utak állapota nem megfelelő, közművesítés miatti útátfúrások miatt burkolathibák, meglévő utak, járdák felújítása, új utak, járdák létesítése szükséges.	Új, korszerű utak, járdák létesítése, meglévő utak, járdák felújítása, aszfaltozása, csapadékvíz elvezetése, szebb településkörnyezet és a közlekedés biztonsága érdekében	Gazdasági program, Költségvetés, Településképi Arculati Kézikönyv, Településrendezési Terv, Pályázati dokumentáció	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030, Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030	A településen lévő utak teljes portalanítása, járdák felújítása, új utak, járdák létesítése (Strand utca, Napfény utca, Vadrózsa utca, stb.) 7 km hosszan valamint Pilikáni utca, Csokonai u. II. ütem, Faludi utcai kanyar burkolatfelújítása, Iparosok útja aszfaltozása, Szent I. u. aszfaltozása	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	7 km út és több száz méter járda építése, korszerűsítése	Pályázati forrás, Költségvetés, 1 fő koordinátor	5 év	---
2	Kerékpárút bővítése	250 m Gyenesdiás és Keszthelyt összekötő kerékpárút hiánya	Munkahelyek megközelítése, a közszolgáltatások elérése, Gyenesdiás-Keszthely biztonságos kerékpáros összeköttetése, a zaj- és légszennyezés csökkentése, egészségmegőrzés elősegítése	Gazdasági Program, Költségvetési koncepció, Településképi Arculati Kézikönyv, Településrendezési Terv, Pályázati dokumentáció	MNTFS 2030	250 m hosszú Gyenesdiás-Keszthely összekötő kerékpárút építése, a környezetszennyezés csökkentése, egészségtudatos életmód szorgalmazása	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	250 m hosszú kerékpárút bővítése	Pályázati forrás, Költségvetés, 1 fő koordinátor	5 év	---
3	Településközpont fejlesztése	Térplasztikák, növényesítés, virágágyak kialakításának szükségessége	Szép településképi kialakítása, virágágyak létesítése, növények ültetése	Településképi Arculati Kézikönyv, Településrendezési Terv, Költségvetés, Pályázati dokumentáció, Gazdasági	Nemzeti Környezetvédelmi Program, Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030	Palkó Sándor sétány növényesítése, virágágyak kialakítása, települési főutca program, a 71-es út környezet fejlesztése, virágokkal, térplasztikákkal	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	100%-os virágosítás, településközpont korszerűsítés, a táblák egységesítése és honos növényesítés a főút mellett	Pénzügyi erőforrások: pályázati és önkormányzati forrásokból, humán erőforrás pályázatíráshoz, a szervezéshez és a lebonyolításhoz,	5 év	---

				program						technikai, tárgyi eszközök: kertészeti eszközök és növények a munka elvégzéséhez		
4	Iparterület bővítése, Iparterületet feltáró út kivitelezése, Iparterület közművesítése, nagy kapacitású keresztmetszetekkel	Iparterület minőségi fejlesztése, új út és kijárat megteremtése szükséges	Ipari terület bővítése, új létesítmények létrehozása, megközelíthetőségének biztosítása utak létesítésével, nagy hozzáadott értéket teremtő vállalkozások helyben maradását segítő intézkedések	Gazdasági program, Költségvetési koncepció, Településrendezési Terv, Településképi Arculati Kézikönyv,	Fenntartható Fejldési Keretrendszer 2030	Ipari terület élelmiszer-logisztikai fejlesztése, építőipari háttérkapacitások növelése, térségi feldolgozó és háttér termelőüzemek kialakítása, Várvölgyi úti kivezetés megteremtése	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	Ipari terület bővítése, 22-25 ha-ossá tétele Gyenesdiáson, később Keszthellyel közös portfólió megteremtése	1 fő koordinátor, költségvetés, pályázati források, technikai erőforrások	5 év	---
5	Turizmusfejlesztés	Még Színvonalasabbá tenni a szálláshelyeket, vendéglátóipari és szolgáltató egységeket a felújítások révén	Színvonalas szálláshelyek, vendéglátóipari és szolgáltató egységek kialakítása, korszerűsítése, felújítása	Településképi Arculati Kézikönyv, Településrendezési Terv, Költségvetési koncepció, Gazdasági program,	Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia	Megújuló és bővülő szálláshelyek, vendéglátóipari és szolgáltató egységek (Kisfaludy pályázatos nyertes fejlesztések és beruházások; Wellness Hotel Katalin****superior, új szálloda projekt támogatása, minőségi szolgáltatások, nagy munkahelyteremtő beruházások támogatása	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	Minőségi színvonalú szolgáltató egységek létrehozása	1 fő koordinátor, költségvetés, pályázati források, tárgyi feltételek	5 év	---
6	Darnay-Dornyai Béla Bormúzeum udvarának fejlesztése és karbantartása, Darnay pince folyamatos megújítása	Fontos a Bormúzeum udvarának karbantartása, fejlesztése, pinceépület állagmegóvása	Darnay-Dornyai Béla Bormúzeum környezetének vendégbarát kialakítása, pincemarketing (törökkori pincehajlék)	Településképi Arculati Kézikönyv, Településrendezési Terv, Gazdasági program, Költségvetési koncepció,	MNTFS 2030	Bormúzeum felfuttatása, minőségi kínálat megteremtése borban és ételben egyaránt, a Dornyai hagyaték ápolása, őrzése	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	100%-os felújítás és karbantartás a Darnay-Dornyai Béla Bormúzeum 1644-ben épült épületén és a bemutató a közösségi pajtában	1 fő koordinátor, költségvetés, pályázati forrás, technikai erőforrások	5 év	---
7	Új köztemető és ravatalozó létesítése	A régi temetők állapotmegújításán túl, új köztemető és ravatalozó kialakítása elkerülhetetlen, lassan betelik a temető	Új- Gyenesdiáson a 3. szoroshadi-pilikáni helyen köztemető és ravatalozó kialakítása, építése, közművesítése a jövő Gyenesdiásának, a terület kulturált	Gazdasági Program, Településképi Arculati Kézikönyv, Településrendezési Terv, Költségvetési	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Új köztemető és ravatalozó kialakítása, építése	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	1 db köztemető és 1 db ravatalozó építése, kialakítása	Pályázati forrás, költségvetés, 1 fő koordinátor, technikai erőforrások	5 év	---

			körbekerítésével, organikus építészeti jegyek megjelenítésével és jórészt kolumbáriumos kegyeleti sírhelyek kialakításával	koncepció								
8	Csapadékvíz áttereszek felújítása, csapadékvíz elvezetés megoldása	Indokolt a gyenesdiási - jórészt heglábi - csapadékvíz elvezetés megoldása, az áttereszek felújítása, a villámárvizek kiküszöbölése, belvizesedés megszüntetése algyenesi részeken, vízhasznosítás támogatása	Komplex csapadékvíz programhoz igazítás, csapadékvíz árkok szabaddá tétele, a vízmegtartás fokozása, eltömődött áttereszek felújítása, csapadékvíz hasznosítás (a klímaváltozás hatásainak kivédése)	Településképi Arculati Kézikönyv, Településrendezési Terv, Gazdasági Program, Költségvetési koncepció, Pályázati dokumentáció	Nemzeti Környezetvédelmi Program	A gyenesdiási - jórészt heglábi - csapadékvíz elvezetés megoldása, az áttereszek felújítása, a villámárvizek kiküszöbölése	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	Csapadékvíz program teljessé tétele, áttereszek felújítása, csapadékvíz elvezetés megoldása	1 fő koordinátor, pályázati források, költségvetés	5 év	---
9	Egészségcentrum létrehozása	A gyermekorvosi rendelő mellett kialakított fogászati szakrendelő berendezése még nem történt meg, Cél egy komplex egészségügyi kivizsgálást lehetővé tevő szakorvosi ellátás kialakítása (A gyermekorvosi és védőnői rendelő kialakítása már megtörtént. A felnőtt háziorvosi rendelő osztott.)	fogászati szakrendelő berendezése	Gazdasági Program, Településrendezési Terv, Településképi Arculati Kézikönyv, Költségvetési koncepció,	MNTFS 2030	Komplex egészségcentrum létrehozása Gyenesdiáson	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat) Elvégezve Részben elvégezve.	Fogászati szakrendelő berendezése. A megépült gyermekorvosi rendelő tetőterében szolgálati lakás, vagy más betegellátást biztosító feltétel kialakítása	1 fő koordinátor, pályázati források, költségvetés	5 év	---
10	Helyi klímastratégiák kidolgozása, valamint a klímatudatosságot erősítő szemléletformálás	Létfontosságú a klímaváltozás kedvezőtlen hatásainak megelőzése és mérséklése, szükséges, hogy a klímatudatos gondolkodás és a kapcsolódó viselkedésminták és	Klímatudatosság ökojátzótereken és köztéren	Gazdasági Program, Településképi Arculati Kézikönyv, Településrendezési Terv, Költségvetés, Pályázati dokumentum	Nemzeti Környezetvédelmi Program, Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030	Helyi klímastratégiák kidolgozása, valamint a klímatudatosságot erősítő szemléletformálás. Specifikus cél 200 család takarékos energiafelhasználásához szükséges ismeretek átadása, a takarékoság	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	Teljeskörűen a klímastratégiák kidolgozása, 27 mitigációs, alkalmazkodási és szemléletformálási intézkedés végrehajtása, valamint a klímatudatosságot erősítő intézményi	Humán erőforrások, költségvetés, pályázati források	5 év	---

		szokások a lakosság minél szélesebb körében elterjedjenek				módjainak megismertetése a családi házaknál, az otthonok berendezéseinek és a közlekedés során, zöld óvoda és ökoiskolai KEHOP programok és önerős tartalmak			és települési programok, rendezvények (jeles zöld napok)			
11	Sétány és egyben tanösvény építése	A feltáró sétány (a Szent János forrástól a Talabér-féle vízimalom mellett a Malom árok végéig) építésével még hangsúlyosabbá tenni a település fekvéséből, adottságaiból és turisztikai attrakcióiból származó kínálatot.	Új sétány és feltáró út kiépítése, több összekötő sétánnyal a malom, a diási park és a Balaton-part összekötése	Településképi Arculati kézikönyv, Településrendezési Terv, Gazdasági Program, Költségvetési koncepció, Pályázati dokumentum	Fenntartható Fejlesztési Keretrendszer 2030, Nemzeti Környezetvédelmi Program	Feltáró sétány kiépítése a Szent János-forráshoz (új horgászközpont koncepciójának a Malom árok torkolatában)	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	1 db sétány megépítése	1 fő koordinátor, Költségvetés, Pályázati források	5 év	---
12	Könyvtár bővítése, korszerűsítése	A 14 000 kötetes könyvtár nagyobb tétele, könyvállomány bővítése, a könyvtári szolgáltatás jobb tétele	Egész életen át tartó tanulás ösztönzése	Gazdasági Program, Költségvetés	MNTFS 2030	Könyvtár bővítése, korszerűsítése, könyvállomány bővítése, a könyvtári szolgáltatás színvonalasabbá tétele	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	1 db könyvtár bővítése, korszerűsítése	1 fő koordinátor, költségvetés, pályázati források	5 év	---
13	Horgász-, lovas-, kerékpárturizmus fejlesztése	Indokolt a turisztikai vonzerő szélesítése, állatbarát réteg megnyerése a lovasturizmus által, Horgász- és Kerékpárturizmus fejlesztése	A turisztikai vonzerő szélesítésével a helyi adottságokat kihasználva egy állatbarát réteg megnyerése és családi sportolási lehetőség megteremtése	Gazdasági Program, Költségvetési koncepció, Településképi Arculati Kézikönyv	Nemzeti Fejlesztési Stratégia 2030, Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia	Új együttműködések a lovassport szolgáltatókkal és kerékpárturizmus fejlesztése	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	100%-ban megvalósuló horgász-, lovas-, kerékpárturizmus fejlesztés	Pályázati források, Költségvetés, 1 fő koordinátor	5 év	---
14	Óvodaépítmény és óvodaudvar bővítése	Időszerű a világítás korszerűsítése, kerítés felújítása	Világítás korszerűsítése az óvoda építménnyel kapcsolatban	Gazdasági Program, Költségvetési koncepció	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Óvodaépítmény és óvodaudvar bővítése, világítás korszerűsítése	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	100 %-os bővítés az óvodaépítmény és óvodaudvar vonatkozásában, 100 %-os világítás korszerűsítés	Pályázati források, Költségvetés, 1 fő koordinátor	5 év	---
15	Gyenesi Lidóstrand és Diási Játékstrand fejlesztése	Kívánatos mozgásszerű infrastruktúra (pool lift) beszerzése, vízi élménypark,	Biztonságtechnikai fejlesztések a strandon, K-i és Ny-i oldalon kerítés javítása a Lidóstrandon, Diási	Gazdasági program, Költségvetési koncepció, Településképi	MNTFS 2030, Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia	Gyenesi Lidóstrand és Diási Játékstrand fejlesztése	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	100% fejlesztés a strandokon	Költségvetés, Pályázati források, 1 fő koordinátor	5 év	---

		biztonságtechnikai eszközök létesítése, hangosítás fejlesztése, játszóeszközök további fejlesztése, zuhanyzó és csaptelepek víztakarékos korszerűsítése	strandon az új kapuzat komplex megépítése, strand központi területén a gyepterületén a gyepterület minőségi javítása, szelektív szemetesek további bővítése, hulladékgyűjtés korszerűsítése	Arculati Kézikönyv, Településfejlesztési Terv, Pályázati dokumentum								
16	Strandparkolók környezetének rendezése, új parkolóhelyek létrehozása	Kevés a parkolóhely, ezért új strandparkolók létrehozása, meglévő parkolási lehetőségek felújítása szükséges	A strandparkolók környezetének szebbé tétele, új parkolóhelyek kialakítása	Gazdasági program, Településrendezési Terv, Településképi Arculati Kézikönyv, Költségvetési koncepció,	Nemzeti Környezetvédelmi Program, Fenntartható Fejlesztési Keretrendszer 2030	A strand parkolók környezetének rendezése, új parkolóhelyek kialakítása	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	100%-os rendezettség a strandparkolók környezetét illetően, parkolóhelyek száma	1 fő koordinátor, pályázati források, költségvetés	5 év	---
17	kulturális és sportrendezvények szervezése	Több lehetőség a szabadidő hasznos eltöltésére családdal, barátokkal	Az emberek kiszakítása a munka világából, kikapcsolódás, kapcsolatok létesítése, szórakozási lehetőség megteremtése	Költségvetési koncepció, Gazdasági program	MNTFS 2030	Rendezvények szervezése, lebonyolítása	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	100%-os részvétel a rendezvényeken	Pályázati források, költségvetés, 1 fő koordinátor	5 év	---
18	Új kapuzat kialakítása térplasztikákkal	Hiányzó kapuzat kialakítása a település Vonyarcvashegy felőli végződésénél	új kapuzat kialakítása térplasztikákkal a település Vonyarcvashegy felőli végén	Gazdasági program, Településképi Arculati Kézikönyv, Költségvetési koncepció, Településrendezési Terv, Pályázati dokumentáció	MNTFS 2030	Új kapuzat kialakítása, térplasztikák, fafaragványok, dísz tárgyak elhelyezése	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	1 db új kapuzat létesítése	Költségvetés, pályázati források, 1 fő koordinátor	5 év	---
19	Új műhely kialakítása, gépesítés	Szükségszerű új műhelyterület kialakítása, gépbeszerzések. A községgazdálkodás feltételeinek tömbösített kialakítása	A munka megkönnyítése céljából gépesítés, új munkakörnyezet teremtése	Gazdasági program, Településképi Arculati Kézikönyv, Településrendezési Terv, Költségvetési koncepció	MNTFS 2030	Műhely vagy garázs kialakítása, erőgépek beszerzése	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	1 erőgéppel felszerelt műhely	1 fő koordinátor, költségvetés, pályázati források, technikai erőforrások	5 év	---
20	A Talabér-féle vízimalom környezetének fejlesztése,	A malom környezetének fejlesztése, közösségi pajta	Malom épület mellett rendezvénypajta kialakítása	Gazdasági program, Településképi Arculati	MNTFS 2030, Nemzeti Turizmusfejlesztés	A malom és környezetének fejlesztése, rendezvénypajta	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	1 db rendezvénypajta megépítése	1 fő koordinátor, költségvetés, pályázati források	5 év	---

	rendezvénypajta építése	megépítése fontos a turisztikai vonzerő növelése szempontjából		Kézikönyv, Településrendezési Terv, Költségvetési koncepció, Pályázati dokumentum	i Stratégia	kialakítása	a					
21	Lakásprogram	Szolgálati vagy szociális lakás hiánya	Építmények kihasználtsága, új lakások létrehozása, kialakítása	Gazdasági program, Költségvetési koncepció, Településrendezési terv, Településképi Arculati Kézikönyv,	MNTFS 2030	Szolgálati vagy szociális lakás létrehozása	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	30%-kal biztosítja a település lakhatás lehetőségét	pályázati források, költségvetés, 1 fő koordinátor, épületek	5 év	---
22	Internethálózat fejlesztése	Olcsóbb, gyorsabb, elérhetőbb és jobb minőségű legyen az internet, Wifi csatlakozási lehetőségek megteremtése	Megfelelő színvonalú digitális infrastruktúra kiépítése	Gazdasági program, Költségvetés, Településrendezési terv	MNFFS 2030	Digitális jólét, vezetékes szélessáv fejlesztése, minőségi szolgáltatások	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	Növekszik az internet bekötések száma 70 %-kal	1 fő koordinátor, pályázati források, költségvetés	5 év	---
23	Játszótér fejlesztés, felújítás	A játszóterek folyamatos fejlesztésre, korszerűsítésre szorulnak az erdőktől a Balaton-partig. Jó kapcsolat megtartása a Bakonyerdő Zrt.-vel, az erdei játszóterek is fontosak kell, hogy maradjanak.	A településen élő gyermekek egészségtesti és lelki fejlődését segítése és lehetőség biztosítása a szabadidő eltöltésére	Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Településképi Arculati Kézikönyv, Településrendezési Terv,	Nemzeti Ifjúsági Stratégia	Kültéri játszóeszköz és berendezés fejlesztése: hulladékgyűjtő és pihenőpadok beszerzése, aktív "zöld kommandó" a tiszta környezetért	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	Felújított játszóterek száma	1 fő koordinátor, költségvetés, pályázati források	5 év	---
24	Kerékpáros pihenő és kilátódomb valamint egy élménykert és játszótér kialakítása	További turizmusfejlesztés és kínálatbővítés	Aquatika kilátódomb és élménypark kialakítása	TSZT, HÉSZ, Gazdasági program, Költségvetési koncepció, Pályázati dokumentumok	Nemzeti Fejlesztési Stratégia 2030, Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030	A Balatoni Bringakörúthoz kapcsolódva egy Gyenesdiási települési déli körút és sétány kerül kialakításra - elkészül egy kerékpáros pihenő és kilátódomb valamint egy élménykert, játszótér	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	Adott célcsoport (családok, túrázók, gyerekek, idősek) egészséges életmódra biztatásának, szabadidő hasznos eltöltése, feltételeinek biztosítása itt helyben, közösségi szintér	Humán, technikai, tárgyi, pénzügyi, illetve pályázatok	5 év	
25	Elektromos jármű	Közterület fenntartását szolgáló	Hatékonyabb munkavégzés,	Gazdasági program,	Nemzeti Környezetvédelmi	Környezetkímélő elektromos gépjármű	Gyenesdiás Nagyközség	2028. 01. 01.	1 db elektromos	pénzügyi erőforrások:	5 év	

		elektromos gépjármű beszerzése indokolt	kevesebb légszennyezés, zajkibocsátás csökkentése	Költségvetési koncepció, Pályázati dokumentum	Program, Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030	beszerzése	Önkormányzat	(szombat)	jármű vásárlása	pályázati, önkormányzati, humán erőforrás		
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Iskolai végzettség megszerzéséhez való hozzájárulás segítése	Az alacsony iskolai végzettség, szakma valamint a digitális írástudás hiánya	8 általános iskola befejezése, szakképzettség szerzése, digitális írástudás növekedése	Költségvetési koncepció, Gazdasági program	MNTFS 2030	A felnőttképzési intézményekkel, a munkaügyi központtal együttműködve képzési terv kidolgozása, informatikai tanfolyamok szervezése	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzat	2028. 01. 01. (szombat)	Végzettséget megszerzők száma, a képzésben indulók 90 %-os létszáma	1 fő koordinátor, pályázati erőforrások, költségvetés	5 év	
2	Képzések, átképzések, mentori szolgáltatás	Tartós munkanélküliek magas aránya az összes álláskereső között	Tartós munkanélküliség csökkentése	Gazdasági program, Költségvetési koncepció	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Képzési, átképzési lehetőség biztosítása az érintetteknek, mentori szolgáltatás igénybevételére történő ösztönzés.	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzat	2028. 01. 01. (szombat)	Tartós munkanélküliség 30%-kal történő csökkenése	1 fő koordinátor, költségvetés, pályázati források	5 év	
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	gyermekek nyári szabadidő hasznos eltöltése	Nyári szünidőben sok családnál problémát jelent a gyermek/ek felügyeletének megoldása	Minél több gyermek esetében a nyári szabadidő hasznos eltöltése	Gazdasági program, Költségvetési koncepció,	MNTFS 2030, „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia	A nyári szünet alatt a gyerekek részére szabadidős programok megszervezése, megvalósítása	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzat	2028. 01. 01. (szombat)	a gyerekek 50%-ának bevonása a programokba	Közösségszervező, pályázati forrás, költségvetés, hely biztosítása	5 év	---
2	Prevenációs programsorozat gyermekek, fiatalok számára	Gyermekek, fiatalok számára több prevenációs program nyújtása szükséges	Gyermekek, fiatalok fokozottabb védelme az őket érintő nehézségekkel, veszélyeztetettséggel szemben	Gazdasági program, Költségvetési koncepció, Pályázati dokumentáció	MNTFS 2030, "Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Prevenációs előadások szakképzett előadók révén	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzat	2028. 01. 01. (szombat)	Prevenációs programok száma, résztvevők száma	Humán erőforrás, anyagi/pályázati erőforrás, technikai erőforrás	5 év	
3	Gyermekvállalás ösztönzése	Gyermekek alacsony aránya a népességben belül	Gyermekek számának, arányának emelkedése a település népességén belül	Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Pályázati dokumentáció	MNTFS 2030	Gyermekvállalás ösztönzése, gyermekek számának gyarapodása	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzat	2028. 01. 01. (szombat)	A családbarát intézkedések és azok fennmaradása a későbbiekben is	Humán erőforrás, költségvetés, pályázati források	5 év	
III. A nők esélyegyenlősége												
1	Családbarát munkahelyek, intézkedések	Családi és munkahelyi kötelezettségek, feladatok összehangolásának nehézségei	Családi és munkahelyi kötelezettségek könnyebb összehangolása	Gazdasági Program, Költségvetési koncepció	MNTFS 2030	Családbarát munkahelyek létrejöttének támogatása, családbarát intézkedések	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzat	2028. 01. 01. (szombat)	A nők 30%-a családbarát munkahelyen tudjon dolgozni	1 fő koordinátor, pályázati források, költségvetés	5 év	---

						támogatása						
2	Jelzőrendszer működésének és prevenciójás jellegének erősítése	Nagyfokú látencia a nőket érintő erőszak terén	A jelzőrendszeri tagok aktivitásának fokozódása, gördülékeny együttműködése, jelzőrendszer prevenciójás jellegének erősödése	Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Pályázati dokumentáció	MNTFS (2030)	A veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer működésének és prevenciójás jellegének erősítése, tagjainak aktivizálása	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzat a	2028. 01. 01. (szombat)	Pozitív visszajelzések a jelzőrendszeri tagoktól	Humán erőforrás, költségvetés, pályázati forrás	5 év	
3	Kulturális és mentálhigiénés programok, sportolási és szabadidős lehetőségek biztosítása	A dolgozó édesanyák nehéz helyzete	Dogozó édesanyák "kiégésének" megelőzése, testi-lelki egészségük megtartása	Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Pályázati dokumentáció	MNTFS 2030	Kulturális és mentálhigiénés programok, sportolási és szabadidős lehetőségek biztosítása kifejezetten nők számára	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzat a	2028. 01. 01. (szombat)	Pozitív visszajelzések a lakosság részéről	Humán erőforrás, költségvetés, pályázati források	5 év	

IV. Az idősek esélyegyenlősége

1	Áldozattá válás megakadályozása	Folyamatos tájékoztatás és figyelemfelhívás a trükkös csalásokra, azok megelőzésére, rendőrséggel, polgárőrséggel közös tájékoztatók tartása	Minden időskorú ismerje meg a csalók által alkalmazott trükköket. Az időskorúak ismerjék meg a megelőzés módszereit. Hatékony védekezés legyen a csalókkal szemben	Gazdasági program, Költségvetési koncepció	MNTFS 2030, Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024)	Folyamatos tájékoztatás és figyelemfelhívás a trükkös csalásokra, azok megelőzésére, az idős személyek környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzat a	2028. 01. 01. (szombat)	A bűncselekmények számának 40%-os csökkentése	Szervező, pályázati forrás, költségvetés,	5 év	---
2	Munkaerő-piaci programok és szolgáltatások biztosítása, igénybevitelük ösztönzése	56 év felettek magas aránya a nyilvántartott álláskereső közt	Munkanélküliség csökkenése az idős korosztály tagjainak körében	Költségvetési koncepció, Gazdasági program	MNTFS 2030, Idősügyi Nemzeti Stratégia ((20223-2024)	Idősebb korosztály problémáira specializált munkaerő-piaci programok és szolgáltatások biztosítása, igénybevitelük ösztönzése	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzat a	2028. 01. 01. (szombat)	30 %-os csökkenés az 56 év feletti munkanélküliek létszámában	1 fő koordinátor, költségvetés, pályázati források	5 év	---
3	Tájékoztató előadások, szűrővizsgálatok szervezése	Az egészségi állapot miatt romló életminőség az idős korban	Az elérhető szűrővizsgálatokról tájékoztattak legyenek, a mozgás, az egészségtudatos magatartásformák ismerté tétele, nyugdíjasklub, közös programok szervezése	Gazdasági program, Költségvetési koncepció, Pályázati dokumentáció	MNTFS 2030, Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024)	Szűrővizsgálatok népszerűsítése, rendszeres mozgást biztosító szolgáltatások bővítése, prevenciójás szemlélet erősítése, az egészségtudatos magatartás fejlesztése	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzat a	2028. 01. 01. (szombat)	Szűrések, résztvevők száma	1 fő koordinátor, költségvetés, pályázati források	5 év	
4	Szociális és egészségügyi ellátórendszer	65 év felettek magas aránya a teljes népességen	Az idős népesség egészségügyi és szociális helyzetének	Gazdasági program, Költségvetési	MNTFS 2030, Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023-	Szociális és egészségügyi ellátórendszer	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzat	2028. 01. 01. (szombat)	Pozitív visszajelzések a lakosság részéről, egészségügyi és	Humán erőforrás, anyagi/pályázati erőforrás,	5 év	

	fókuszában az idősek	belül, helyi társadalom öregedése	javulása	koncepció, Pályázati dokumentáció	2024)	fókuszába az időskorosztály állítása, számukra minél több, szükségletekhez igazodó szolgáltatás és ellátás biztosítása	a		szociális problémák mérséklődése az idősek körében	technikai erőforrás		
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége												
1	A közszolgáltatásokhoz, a közösségi közlekedéshez, az információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférési lehetőségeinek akadálymentesítése	Közszolgáltatásokhoz, kulturális, sportprogramokhoz, közlekedéshez való hozzáférés hátránya	Akadálymentes környezetre történő törekvés, egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása az önálló életvitelben	Gazdasági program, Költségvetési koncepció, Településképi Arculati Kézikönyv	MNTFS 2030, Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	Akadálymentesítés megvalósítása	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	100%-os akadálymentesítés a közintézményeknél	Pályázati forrás, költségvetés, 1 fő koordinátor	5 év	---

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

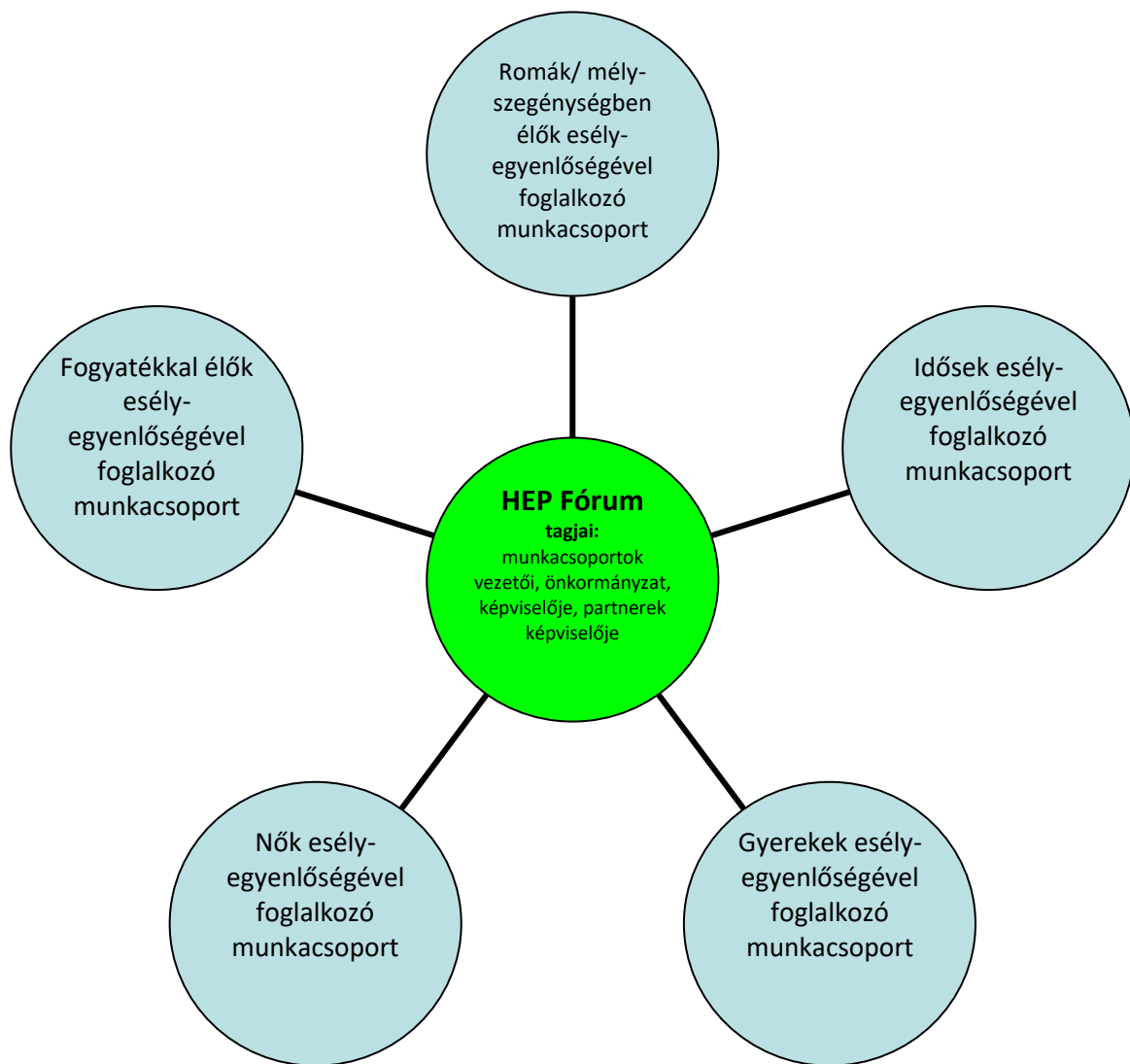
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre

- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a

befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.

- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításában lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Gyenesdiás nagyközség Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Gyenesdiás nagyközség képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 24/2023. (II.22.) számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Gyenesdiás, 2023. február 23.

Gál Lajos
polgármester

**GYENESDIÁS NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATÁNAK
KÉPVISELŐ-TESTÜLETE**

✉ 8315 Gyenesdiás, Pf. 4, e-mail: gyeneshivatal@t-online.hu

☎ 83/312-737, fax: 83/314-550

GY-154-35/2023.

K I V O N A T

Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének 2023. február 22. napján megtartott ülésének jegyzőkönyvéből:

hozta:

24/2023. (II. 22.) számú képviselő-testületi határozat:

1. Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testülete Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzatának jelen határozat mellékletét képező Helyi Esélyegyenlőségi Programját a 2023. és 2028. közötti időszakra jóváhagyja.
2. A képviselő-testület felkéri a polgármestert a Helyi Esélyegyenlőségi Program aláírására.
3. A képviselő-testület felkéri a polgármestert, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket az intézkedési tervben foglalt feladatok végrehajtása érdekében.
4. A képviselő-testület felkéri a hivatalt, hogy az 1. pontban foglalt döntésről értesítse a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóságot, valamint gondoskodjon a 2. pontban foglalt döntéssel összefüggő feladatok végrehajtásáról.

Felelős: Gál Lajos polgármester
Rajkiné Pintér Judit vezető-főtanácsos
Határidő: aláírásra 8 nap,
a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság
értesítésére: 2023. február 28.

Gál Lajos s.k.
polgármester

Czibor Zoltánné s.k.
jegyző

A kivonat hitelül:

Gyenesdiás, 2023. február 23.

Czibor Zoltánné
jegyző